

- အစီအစဉ် ၉.၁: တရားမဥပဒေ-စာချုပ်စာတမ်းအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းခြင်း
SESSION 9.1: CIVIL LAW: RESOLVING CONTRACT DISPUTES
- အစီအစဉ် ၉.၂: တရားမဥပဒေ-အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေ နှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် တန်းတူညီမျှမှု
SESSION 9.2: CIVIL LAW: INHERITANCE LAW AND EQUALITY FOR WOMEN
- အစီအစဉ် ၉.၃: တရားမဥပဒေ- ကြွေးမြီကိစ္စကို တရားရုံးသို့ ယူဆောင်လာခြင်း
SESSION 9.3: CIVIL LAW: TAKING A LOAN CASE TO COURT
- အစီအစဉ် ၉.၄: ပဋိညာဉ်-ရှေ့နေများအတွက် အဆင့်မြင့်သင်ခန်းစာ
SESSION 9.4: ADVANCED CONTRACTS FOR LAWYERS

SESSION 9.1: CIVIL LAW: RESOLVING CONTRACT DISPUTES

အစီအစဉ် ၉.၁- တရားမဥပဒေ-စာချုပ်စာတမ်းအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းခြင်း

Purpose of Session: To introduce participants to the basic rules of contract law in order to illustrate that a legal system functioning in accordance with the rule of law is essential to make reliable and enforceable contracts (and the many personal and business arrangements these contracts facilitate) possible.

အစီအစဉ်၏ရည်ရွယ်ချက် - ပဋိညာဉ်ဥပဒေ၏အခြေခံစည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကို သင်တန်းသူ/သားများအား မိတ်ဆက်ပေးရန်။ ထိုသို့ မိတ်ဆက်ပေးခြင်းသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ကိုက်ညီအောင် လုပ်ဆောင်နေသော ဥပဒေဆိုင်ရာ စနစ်တခုသည် ပဋိညာဉ်များကို ယုံကြည်မှု ရှိစေရန်နှင့် စည်းနှောင်အားရှိစေရန် (ထိုပဋိညာဉ်များ/စာချုပ်များမှ ထိန်းကွပ်ပေးသော မိမိကိုယ်ပိုင်နှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများနှင့်) မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်ဟူသည်ကို ဖော်ပြနိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။

Outcomes, Skills and Methodologies

ရလဒ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ

Outcomes:	ရလဒ်များ
<p>As a result of this session participants will be able to:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identify the required ingredients of a valid contract Identify remedy for breaches of contract Identify the relevant rule of law considerations 	<p>ဤသင်ခန်းစာအပြီးတွင် သင်သည်</p> <ul style="list-style-type: none"> တရားဝင်ပဋိညာဉ်အတွက် လိုအပ်သည့် အရာများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်မည်။ ပဋိညာဉ် ဖောက်ဖျက်မှုအတွက် သက်သာခွင့်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်မည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ဆက်ဆိုင်သော မူများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်မည်။

Skills:	အရည်အချင်းများ
<p>In this session participants will practice the following skills:</p> <ul style="list-style-type: none"> Listening Cooperation Persuasion Analysis Advocacy 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသားများသည် အောက်ပါ အရည်အချင်းများကို လေ့လာကျင့်သုံးရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> နားထောင်စွမ်းရည် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု စွဲဆောင်မှုစွမ်းရည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်မှု အရေးဆိုတင်ပြခြင်း

Methodologies:	သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ
<p>In this session participants will practice the following training methodologies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brainstorming • Role play • Analysing scenarios • Think-pair-share 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသုံးသားများသည် အောက်ပါသင်ကြားနည်း နည်းပညာများကို လေ့လာကျင့်သုံးရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ကြိုတင်ကြံဆတွေးတောခြင်း • သရုပ်ဖော်တင်ပြမှု • အနာဂတ်ဖြစ်လာနိုင်ခြေများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း • စဉ်းစား၊ နှစ်ယောက်တစ်တွဲဆွေးနွေး၊ မျှဝေ

Rule of Law Principles

တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမူများ

<p>The following rule of law principles are relevant to this session:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legal certainty • Non-arbitrariness • Access to justice 	<p>ဤအစီအစဉ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမူများမှာ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဥပဒေအရတိကျမှု • ဘက်လိုက်မှုမရှိခြင်း • တရားမျှတမှုရရှိခွင့်
---	---

Preparation

ပြင်ဆင်ပုံ

Materials:	လိုအပ်သောပြင်ဆင်မှုနှင့် ပစ္စည်းများ
<p>For this session you will need:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Whiteboard • Pens 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင် သင်သည် အောက်ပါအရာများကို လိုအပ်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဝိုက်ဘုတ် • ဘောလ်ပင်

Handouts:	ဝေငှစာရွက်များ
<p>In this session participants will use:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9.1.1 – Role Play • 9.1.2 – Scenarios for Small Groups 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသုံးသားများသည် အောက်ဖော်ပြပါတို့ကို အသုံးပြုရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ၉.၁.၁-သရုပ်ဖော်တင်ပြမှု • ၉.၁.၂-အုပ်စုငယ်များ အတွက် ဇာတ်လမ်းများ

OPEN SESSION	(5 mins)
အဖွင့်အစီအစဉ်	၅ မိနစ်

Introduce the session’s background and purpose.

Review lesson outcomes with the participants. Write outcomes on flipchart paper or whiteboard and explain them. Discuss other announcements and concerns.

အစီအစဉ်မိတ်ဆက်- နောက်ခံအခြေအနေ နှင့် ရည်ရွယ်ချက်

တက်ရောက်သူများနှင့် ရလဒ်များအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ ရလဒ်များကိုဝိုက်ဘတ် (သို့) စာရွက်အကြီးပေါ်တွင်ရေးပြီး ရှင်းလင်းပါ။ တစ်ခြားသောအရေးကြီးအကြောင်းအရာများကိုလည်း ဆွေးနွေးပါ။

REVIEW	(5 mins)
ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း	(၅ မိနစ်)

Link the session outcomes to previous sessions and activities and to relevant rule of law principles, including access to justice, predictability and independent and impartial adjudication. In particular, ask participants to share what was the most important information they discussed during Module 7.1 and 7. 2 Alternative Dispute Resolution.

ဤအစီအစဉ်မှရလဒ်များနှင့် တရားမျှတမှုရပိုင်ခွင့်၊ ခန့်မှန်းနိုင်စွမ်းလွတ်လပ်၍တရားမျှတသောဆုံးဖြတ်ချက်များအပါအဝင် သက်ဆိုင်သောတရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမူဝါဒများ၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့်ယခင်အစီအစဉ်များကို ချိတ်ဆက်ရန်။ အထူးသဖြင့် သင်တန်းသားများအား မော်ဂျူး ၇.၁နှင့် ၇.၂ (အငြင်းပွားမှုဆိုင်ရာအခြားနည်းဖြင့်ဖြေရှင်းနည်း) တို့တွင်၎င်းတို့ ဆွေးနွေးခဲ့သော အရေးကြီးဆုံးသတင်းအချက်အလက်သည် မည်သည့်အရာဖြစ်သည်ကို ဝေမျှခိုင်းပါ။

ACTIVITY 1: FOCUSER - FOUNDATIONS OF CONTRACT LAW	(15 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၁: ပဋိညာဉ်ဥပဒေ၏ အခြေခံများ	(၁၅ မိနစ်)

Purpose of Activity: To help participants learn what a contract is and how it is made.

လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်- သင်တန်းသူ သင်တန်းသားများအား ပဋိညာဉ်ဆိုသည်မှာ မည်သည့်အရာဖြစ်သည်၊ မည်သို့ ပြုလုပ်ရသည်ကို လေ့လာရာ၌ ကူညီပေးရန်

Methodology: Brainstorming

သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ ကြိုတင်ကြံဆတွေးတောခြင်း

Handout(s): No handouts

ဝေငှစာရွက်များ - ဝေငှစာရွက်မရှိပါ။

Materials: None

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ

INSTRUCTIONS:

- Ask participants to think about a definition of a contract: What is a contract?
- What is the connection between ADR and a contract?
- Ask and discuss as needed:
 - What is a remedy
 - What types of contracts are there?
 - Are there any differences between personal contracts and business contracts?
 - Define an oral contract
- သင်တန်းသူ/သားများအား ပဋိညာဉ်၏အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားခိုင်းပါ။ ပဋိညာဉ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။
- အငြင်းပွားမှုအားအခြားနည်းလမ်းဖြင့်ဖြေရှင်းခြင်းနှင့်ပဋိညာဉ်တို့အကြားဆက်နွှယ်မှုမှာအဘယ်နည်း။
- လိုအပ်သလိုမေးမြန်းဆွေးနွေးပါ။
 - ကုစားခြင်းဆိုသည်မှာအဘယ်နည်း။
 - ပဋိညာဉ်အမျိုးအစားများမှာအဘယ်နည်း။
 - ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာပဋိညာဉ်များနှင့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာပဋိညာဉ်များအကြားတွင် ကွာခြားချက်များရှိပါသလား။
 - နှုတ်ပဋိညာဉ်အားအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပါ။
 - စာပဋိညာဉ်အားအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပါ။

NOTE FOR FACILITATORS:

A contract is a mutual promise between parties that each party will perform an act (such as make a product or pay a price) for the benefit of the other party. Contracts are only possible if each party is satisfied that the contract will be enforced and a remedy will be available if the other party reneges on their promise. A reliable legal system administered by independent and impartial judges and competent lawyers (discussed in sessions 3.2 and 3.3), and which dispenses accessible justice without excessive delays (a key rule of law principle discussed in Module 1), is essential to creating a legal environment where contracts are possible. Many commercial contracts state that disputes in the interpretation of those contracts will be resolved using one of the methods of Alternative Dispute Resolution. As discussed in Module 7, negotiation, mediation and arbitration can provide parties with more flexible, faster and cheaper methods of resolving disputes. In this way, ADR may also facilitate contracting by enhancing access to justice. In this session, participants will study some of the basic rules about how contracts are created and the circumstances under which contracts are breached in order to illustrate the importance of a stable, fair and reliable system of laws to enforce those rules.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက်မှတ်စုများ

ပဋိညာဉ်ဆိုသည်မှာ အမှုသည်များကြားရှိ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးပြုလုပ်ဆောင်ကြရမည့် (ဥပမာ အကျိုးရလဒ်တစ်ခုကို ပြုလုပ်ခြင်း သို့အကြေးငွေပေးဆောင်ခြင်း) နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ကတိကဝတ်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ပဋိညာဉ်သည်အမှုသည်က ၎င်း၏ ကတိကဝတ်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ဖို့ရန် ပျက်ကွက်လျှင်ကုစားခွင့်ရရှိနိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ပဋိညာဉ်ကအတည်ပြုထားခြင်းကို အမှုသည်တိုင်းက ကျေနပ်မှသာလျှင်သတ်မှတ်နိုင်သည်။ လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော တရားသူကြီးများနှင့် အရည်အချင်း

ပြည့်ဝသောရှေ့နေများမှ (အစီအစဉ် ၃.၂၊ ၃.၃ တို့တွင်ဆွေးနွေးထားပြီး) စီမံခန့်ခွဲထားပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် ဥပဒေစနစ်သည် မလိုလားအပ်သောနှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများမရှိစေဘဲ တရားမျှတမှုရရှိပိုင်ခွင့်ကို ထောက်ပံ့ပေးပြီး ပဋိညာဉ်ချုပ်ဆိုနိုင်သော အခြေအနေတွင် ခိုင်မာသောဥပဒေအဝန်းအဝိုင်းဖန်တီးရာ၌ မရှိမဖြစ်အရေးပါသည်။ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်စာချုပ် တော်တော်များများတွင် ၎င်းပဋိညာဉ်စာချုပ်များကို အဓိပါယ်ပြန်ဆိုရာမှ အငြင်းပွားမှုများကို အငြင်းပွားမှုဆိုင်ရာ အခြားနည်းဖြင့်ဖြေရှင်းနည်းများထဲမှ နည်းတစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရမည်ဟုဖော်ပြသည်။ မော်ကျူး(၇)တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သလို၊ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ ဖျန်ဖြေပေးခြင်း နှင့် ကြားဝင်ဖြေရှင်းပေးခြင်းတို့မှ အမှုသည်ကိုပို၍လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော၊ မြန်ဆန်သော၊ စားရိတ်သက်သာသော အငြင်းပွားခြင်းဆိုင်ရာဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများဖြင့် အထောက်အကူပြုနိုင်သည်။ ဤနည်းလမ်းဖြင့် အငြင်းပွားမှုဆိုင်ရာဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများသည် တရားမျှတမှုအခွင့်အလမ်းကို တိုးမြှင့်ပေးပြီးပဋိညာဉ်စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းကို လွယ်ကူသက်သာစေသည်။ ဤအစီအစဉ်တွင် တက်ရောက်သူ သင်တန်းသား/သင်တန်းသူများသည် ပဋိညာဉ်စာချုပ်များကို မည်သို့မည်ပုံ စီမံသည်နှင့် ပတ်သက်သောတစ်ချို့သောအခြေခံဥပဒေများကို လေ့လာရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းဥပဒေများကိုအတည်ပြုနိုင်စေရန်၊ တည်ငြိမ်သော ယုံကြည်စိတ်ချရသော ဥပဒေစနစ်၏ အရေးပါပုံကို ဖော်ပြဖို့ရန်အတွက် ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကို ချိုးဖောက်နိုင်သော အခြေအနေများကိုလည်း လေ့လာရပေမည်။

ACTIVITY 2: WHAT MAKES A CONTRACT LAWFUL	(20 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၂- ပဋိညာဉ်တစ်ရပ်ကို တရားဝင်ဖြစ်စေသည့်အချက်များ	၂၀ မိနစ်

Purpose: To help participants learn to identify the requirements of a lawful contract and the circumstances in which a contract might not be lawful.

ရည်ရွယ်ချက် သင်တန်းသူသင်တန်းသားများအား ဥပဒေနှင့်ကိုက်ညီသောပဋိညာဉ်စာချုပ်တစ်ခု၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပဋိညာဉ်စာချုပ်တစ်ခု၏ ဥပဒေနှင့်မညီညွတ်သောအခြေအနေများကိုဖော်ထုတ်သိရှိဖို့ရန် လေ့လာရာတွင် ကူညီရန်

Methodology: Role playing

အသုံးပြုသည့်နည်းလမ်း: သရုပ်ဖော်တင်ပြမှု

Handouts: 9.1.1 – Role Plays

ဝေငှစာရွက်များ၉.၁.၁ သရုပ်ဖော်တင်ပြမှု

Materials: None

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ

- What is needed to make a contract valid? Make a list to post on wall.
- What is needed to register a contract? Make reference to the Registration Act. Make a list to post on wall (5 minutes)
- Before this next session, ask four pairs of participants to volunteer to prepare and play the short, two sentence role plays in Handout 9.1.1. Begin this session by asking the volunteers to perform the role-plays in the order they are presented in Handout 9.1.1.
- After each role-play, ask the rest of the participants to identify the ingredients of the agreement involved in the role play. Also ask them which ingredient makes the contract lawful or unlawful and why? Ask other participants to agree by raising one hand. Ask

them to raise both hands if they disagree. Explore the reasons for any disagreements that arise and follow up regarding points raised, encouraging everyone to express their views. At some point also ask participants to list all factors that can make a contract unlawful, and write them on the board as they are mentioned. Make sure that the list includes everything in the following Note to Facilitators. 18 minutes.

- ပဋိညာဉ်စာချုပ်တစ်ခုအား တရားဝင်ပြုလုပ်ရန် မည်သည်တို့လိုအပ်ပါသနည်း။ နံရံပေါ်တွင်ကပ်ရန်အတွက် စာရင်းပြုလုပ်ပါ။
- ပဋိညာဉ်စာချုပ်တစ်ခုအား မှတ်ပုံတင်ရန်မည်သည်တို့ လိုအပ်ပါသနည်း။ မှတ်ပုံတင်ခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေအား မှီငြမ်းမှုပြုလုပ်ပါ။ နံရံပေါ်တွင်ကပ်ရန်စာရင်းပြုလုပ်ပါ။ (၅ မိနစ်)
- နောက်အစီအစဉ်မတိုင်မီ အတွဲလေးတွဲကို ဝေငှစာရွက် ၉.၁.၁ တွင် တိုတောင်း၍နှစ်ကြောင်းစာရှိသော သရုပ်ဖော်တင်ပြမှုများကို လုပ်အားပေးဖို့ ရန်ပြောဆိုပါ။ ဤအစီအစဉ်ကို လုပ်အားပေးသူများအား ဝေငှစာရွက် ၉.၁.၁ တွင် တင်ပြခဲ့သည့်အစီအစဉ်အတိုင်း သရုပ်ဖော်တင်ပြမှုကို လုပ်ဆောင်ဖို့ ရန်ပြောဆိုခြင်းဖြင့်စတင်ပါ။
- သရုပ်ပြဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုပြီးတိုင်း ပြီးတိုင်းတွင်၊ တစ်ခြားသင်တန်းသူ/သင်တန်းသားများကို ယင်းသရုပ်ဖော်တင်ပြမှုတွင် ပါဝင်သောသဘောတူညီမှုတစ်ခုတွင် ပါဝင်ရမယ့်အင်္ဂါရပ်များကို ဖော်ထုတ်ရာဖွေခိုင်းတစ်ခြား သင်တန်းသား/သင်တန်းသူများ ကိုသဘောတူညီပါက လက်တစ်ဖက်မြောက်ပြခိုင်းပါ။ သဘောတူညီမှုမရှိပါက လက်နှစ်ဖက်စလုံးမြောက်ပြခိုင်းပါ။ လူတိုင်းလူတိုင်းအား ၎င်းတို့၏အမြင်များကိုဖော်ပြဖို့ရန်တိုက်တွန်းပြီး ပေါ်လာသော သဘောမတူညီမှု အကြောင်းပြချက်များနှင့် ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်နေ၍ ထွက်ပေါ်လာသောအချက်များကိုလည်း လေ့လာပါ။ တစ်ချို့နေရာများတွင် တရားမဝင်စာချုပ် ဖြစ်စေနိုင်သည့် အချက်များကို ၎င်းတို့ အားဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ဘုတ်ပေါ်တွင်ရေးပါ။ သင်တန်းနည်းပြအတွက် အောက်ပါမှတ်စုတွင် အချက်အလက်အားလုံး စာရင်းထဲတွင် ပါမပါ သေချာစွာလုပ်ဆောင်ပါ။ (၁၈မိနစ်)

NOTES TO FACILITATORS:
 သင်တန်းနည်းပြများအတွက် မှတ်စုများ

Examples: ဥပမာ

Proposal/offer အဆိုပြုချက်/တင်ပြချက်/ကမ်းလှမ်းချက်

Acceptance လက်ခံဆောင်ရွက်မှု/လက်ခံချက်

Promise ကတိကဝတ်/ကတိ

Agreement သဘောတူညီမှု

Consideration အဘိုးစားနား

Age of majority အရွယ်ရောက်သည့် အသက်

Examples of things that make contracts unlawful include:
 ဥပဒေနှင့်မညီညွတ်သောစာချုပ်ဖြစ်စေသော ဥပမာများ

Minority of party အမှုသည်များတွင် အရွယ်မရောက်သေးသူများပါဝင်ခြင်း

Unsound mind စိတ်ပျော့သွပ်ခြင်း

Unlawful consideration ဥပဒေနှင့် မညီသောအဘိုးစားနားများပါဝင်နေခြင်း

ACTIVITY 3: BREACH OF CONTRACT	(30 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၃ - ပဋိညာဉ် ချိုးဖောက်ခြင်း	၃၀ မိနစ်

Purpose: To help participants learn to identify what causes a breach of contract and how parties may seek a remedy for breaches

ရည်ရွယ်ချက်: သင်တန်းသူသင်တန်းသားများကိုမည်သည့်အရာက စာချုပ်ချိုးဖောက်မှုကိုဖြစ်စေသည် အမှုသည်များ ထိုချိုးဖောက်မှုအတွက်ကုစားမှုကိုမည်သို့ရှာဖွေနိုင်သည်ကို ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်ရန်လေ့လာရာတွင် ကူညီရန်

Methodology: Analyzing scenarios

အသုံးပြုမည့်နည်းလမ်းများ : ဇာတ်လမ်းများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆန်းစစ်ခြင်း

Handouts: 9.1.2 – Scenarios for Small Groups

ဝေငှစာရွက် ၉.၁.၂ အုပ်စုငယ်များအတွက် ဇာတ်လမ်းများ

Materials: None

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ

- Distribute Handout 9.1.2 to everyone.
- Ask and help participants divide into small groups of 4 or 5 persons quickly. Ask each group to discuss the three scenarios in Handout 9.1.2 and identify what would be the most appropriate remedy for the person who suffered a contract breach and why? 10 minutes.
- Ask for a representative from each group to report their decision and reasoning to everyone else, moving one scenario at a time. Ask other participants to raise one hand if they agree, and to raise two hands if they disagree. Explore reasons for disagreement and discuss them before moving on to see if any other groups feel differently about the scenario under discussion, and then move to another group to report their decision and reasoning on the next scenario. Repeat the one hand-two hand response question until all ideas for all three scenarios have been presented. 10 minutes.
- ဝေငှစာရွက် ၉.၁.၂ ကိုအားလုံးအား ပေးပါ။
- သင်တန်းသားများအား ၄ ယောက် (သို့) ၅ ယောက်တစ်အုပ်စု ခွဲပြီး ဇာတ်လမ်းသုံးခုကို ၁၀ မိနစ်ခန့် ဆွေးနွေးစေပြီး မည်သည့် သက်သာခွင့်သည် အသင့်လျော်ဆုံးနှင့် အဘယ်ကြောင့်ဆိုသည်ကို ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။
- အုပ်စုတစ်ခုစီမှ ကိုယ်စားပြုတစ်ဦးစီထွက်ဖို့ရန် ပြော၍ တစ်ကြိမ်တွင်ဇာတ်လမ်းတစ်ခုချင်းစီလှည့်လည်ကာ ၎င်းတို့၏ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အကြောင်းပြချက်ကို တစ်ခြားလူအားလုံးအား အစီရင်ခံရန်ပြောပါ။ တစ်ခြားသင်တန်းသားများကို သဘောတူပါက လက်တစ်ဖက်ကိုမြှောက်ပြခိုင်းပါ။ သဘောမတူပါက လက်နှစ်ဖက်လုံးမြှောက်ပြခိုင်းပါ။ တစ်ခြားအဖွဲ့များ၏ ဇာတ်လမ်းနှင့်ပတ်သက်သောတစ်ခြားထင်မြင်ချက်များကို ဆွေးနွေးမှုမလုပ်ဆောင်မီ (လက်ရှိအဖွဲ့၏ သဘောမတူညီရခြင်း အကြောင်းအရာကို ထဲထဲဝင်ဝင်လေ့လာ၍ သူတို့နှင့် ဆွေးနွေးပါ။ ပြီးနောက်တစ်ခြားအုပ်စု

တစ်ခုဆိုသို့ တစ်ခြားဇာတ်လမ်းတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်ပြီး သူတို့၏ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အကြောင်းပြချက်ကို အစီရင်ခံရန် သွားရောက်ပါ။ ဇာတ်လမ်းအားလုံးနှင့်ပတ်သက်သော အကြံဉာဏ်များအားလုံး တင်ပြပြီးသည်အထိ လက်တစ်ဖက် ထောင် လက်နှစ်ဖက်ထောင် မေးခွန်းများကို ထပ်ခါထပ်ခါပြုလုပ်ပါ။

NOTE FOR FACILITATORS:

သင်တန်းနည်းပြများအတွက်မှတ်စု

Available remedies:

ရရှိနိုင်သည့် ကုစားချက်များ

- Specific performance (သီးခြား ဆောင်ရွက်ချက်)
- Injunction (တားမြစ်မိန့်၊ တားဝရမ်း)
- Compensation and damages (လျော်ကြေးနှင့် နစ်နာခြင်း)

Closing Activity: 10 minutes

Ask participants to remain in the small groups they used for the earlier exercise. Assign one of the following questions to each group and ask them to present their answer and the reasons for it to everyone after discussing and designing their answer. If more than four groups exist, give these groups the same questions starting with the first.

- How do you commence proceeding for breach of contract?
- Which court would be appropriate?
- What would be the first step?
- Who pays the costs of proceedings? 5 minutes.

Next, ask a group representative to present their answer to their designated question, and the reasons for this answer. Move through the groups in order of their assigned question, starting with the first. Solicit responses from other groups assigned to the same question before moving on to group[s] dealing with next question. Ask respondents in other groups to raise one hand if they agree, and two hands if they disagree. Explore disagreements, eliciting the reasons for them, and let whatever discussions this generates conclude before moving to the next group. 5 minutes.

အပိတ် လုပ်ရှားမှု (၁၀ မိနစ်)

သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားများကို အစောပိုင်းလေ့ကျင့်ခန်းအတွက် ရှိနေသောအုပ်စုထဲတွင် ဆက်လက်နေခိုင်းပါ။ အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းများထဲမှ တစ်ခုချင်းစီကို အုပ်စုတစ်ခုချင်းစီအားချပေးပြီး ၎င်းတို့၏ အဖြေနှင့်အကြောင်းပြချက်ကို ဆွေးနွေးအဖြေထုတ်ပြီးနောက် တစ်ခြားသူများအားတင်ပြခိုင်းပါ။ အကယ်၍အုပ်စုလေးခုထက်ပိုရှိခဲ့ပါက ပထမအုပ်စုမှ စတင်ကာ တူညီသောမေးခွန်း ကိုမေးပါ။

- ပဋိညာဉ်ချိုးဖောက်ခြင်းအမှုအတွက် တရားစွဲဆိုခြင်းကို မည်သို့ စတင်မလဲ။
- မည်သည့်တရားရုံးသည် သင့်လျော်မည်နည်း။

- မည်သည့်အဆင့်မှ စတင်ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- တရားစရိတ်ကို မည်သူက ပေးဆောင်မည်နည်း။ (၅မိနစ်)

နောက်တစ်ဆင့်အနေဖြင့်အုပ်စုတစ်ခု၏ ကိုယ်စားပြုကိုင်းတို့ အတွက်ချပေးထားသောမေးခွန်း၏ အဖြေကို တင်ပြဖို့ ရန်နှင့် အကြောင်းပြချက်များ ပေးပို့ရန်ပြောဆိုပါ။ အုပ်စုများအား ၎င်းတို့တာဝန်ပေးထားသော မေးခွန်းအစဉ်လိုက်အတိုင်းသွားပြီး ပထမမေးခွန်းမှစတင်ရမည်။ မေးခွန်းတူညီသော တစ်ခြားအုပ်စုများကိုလည်း တစ်ခြားမေးခွန်းများကို တာဝန်ယူရသည့် အုပ်စုများထံ မသွားရောက်မီ ၎င်းတို့၏ထင်မြင်ချက်များကို မေးမြန်းရမည်။ တစ်ခြားအုပ်စုများမှ ဖြေကြားသူများကိုလည်း (လက်ရှိအုပ်စု၏အဖြေကို) သဘောတူလျှင် လက်တစ်ဖက်မြောက်ခိုင်းပြီး၊ သဘောမတူပါက လက်နှစ်ဖက်လုံးမြောက်ရန် ပြောရမည်။ သဘောမတူညီမှုများအတွက် အကြောင်းပြချက်များကို ထင်သာမြင်သာရှိစေရန်အလို့ငှာ ယင်းသို့ သဘောမတူညီချက်များကို ထဲထဲဝင်ဝင်လေ့လာရမည်ဖြစ်ပြီး အကြံဉာဏ်ထွက်ပေါ်နိုင်သော မည်သည့်ဆွေးနွေးမှုမျိုးကိုမဆို ခွင့်ပြု၍ တစ်ခြားအုပ်စုသို့မသွားမီအဆုံးသတ်ပါ။ (၅မိနစ်)

SUMMARY AND EVALUATION	(15 mins)
အကျဉ်းချုပ်နှင့် သုံးသပ်ခြင်း	(၁၅ မိနစ်)

In closing, ask and help participants quickly form pairs with someone who was not in their recent small group. Assign each pair to prepare responses to the set of two questions assigned to them. Rotate assigning pairs to develop responses to the following sets of two questions: 8 minutes

- What aspects of your daily life involve contracts? AND
- Why is it important to satisfy each of these ingredients for the community and for society?
OR
- What do you think causes people to breach contracts? AND
- Are the remedies for breaching contract appropriate and sufficient to deter breaching?
OR
- Why are rule of law principles important in contract law? AND
- How can we ensure that rule of law principles are respected in Myanmar contract law?

Ask each team to share their list of responses and remain with teams considering the first two questions in the above sequence until these lists are finished before moving to the teams responding to the second set of questions. Remind everyone not to repeat something someone else has said. Ask participants who are listening to raise both hands if they disagree with what is said. If time allows, quickly explore reasons underlying disagreements but time probably will not permit further exploration. Collect the written documents the teams prepare and review them after this session when time allows. Important things participants write they learned suggest what went well in the session. Things about which participants remain confused or want to learn more probably suggest things that might be done differently next time. Making notes of these comments will help share this knowledge with future facilitators who might work with these same materials. 7 minutes.

သင်ခန်းစာအပိုင်းတွင် သင်တန်းသားများကို ယခင်မိမိတို့နှင့်မတွဲခဲ့သော တစ်ခြားသင်တန်းသားများဖြင့် အတွဲဖွဲ့ဖို့ရန်ပြောပြီး ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင်ကူညီပါ။ တစ်တွဲချင်းစီကို ၎င်းတို့အားပေးထားသော နှစ်ခုတွဲမေးခွန်းတစ်ခုစီကို ထင်မြင်ချက်ပေးဖို့ရန်ပြင်ဆင်ခိုင်းပါ။ သင်တန်းသားတစ်ဦးချင်းစီကိုလည်း ဤအစီအစဉ်အတွင်း သင်ယူခဲ့ရသော အရေးအကြီးဆုံး အကြောင်းအရာ သုံးခုနှင့် မိမိတို့နားမလည်သော အကြောင်းအရာတစ်ခု သို့မဟုတ် ဒီထက်မက သိချင်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုတို့ကို စာရွက်တစ်ရွက်ပေါ်တွင် ရေးသားဖို့ရန်ပြောဆိုပါ။ သင်တန်းသားများသည်မိမိတို့၏ လေ့လာ သင်ကြားမှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင် အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းစီကို စာလုံးတစ်လုံးသို့ အနည်းငယ်မျှဖြင့် (ရှုပ်ထွေးသော စာကြောင်းများမဟုတ်ဘဲ) ဖော်ပြသင့်ပေသည်။ သင်တန်းသားများကို မိမိ၏တွဲဘက်သင်တန်းသားများဖြင့် တစ်ဦးချင်း တစ်ယောက်ချင်း လေ့လာသင်ယူမှု သုံးသပ်ချက်များကို ဆွေးနွေးဖို့ရန်တိုက်တွန်းပါ။ သင်တန်းသားအတွဲများကို အောက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းသုံးစုံအတွက် ထင်မြင်ယူဆချက်ပေးရန်လှည့်လည်တာဝန်ပေးပါ။

သင်တန်းသားများ သင်ယူသိရှိသွားကြောင်း ဖော်ပြနိုင်သောမေးခွန်းများကို မေးပါ။ မေးခွန်းများကို ဆရာကသော်လည်းကောင်း၊ နှစ်ယောက်တွဲ (သို့) အုပ်စုငယ်အတွင်းတွင်သော်လည်းကောင်း အချင်းချင်းမေးနိုင်သည်။

- သင်၏ မည်သည့်နေ့ စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများသည် ပဋိညာဉ်နှင့် ပတ်သက်နေပါသနည်း။
- လူအစုအဖွဲ့နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွက် ဖော်ပြပါအချက်အလက် အစိတ်အပိုင်းများပါဝင်မှုသည် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသည်ဟု ထင်ပါသနည်း။

(သို့)

- မည်သည့်အကြောင်းအရာများက လူများအား ပဋိညာဉ်ကို ချိုးဖောက်စေပါသနည်း။
- ပဋိညာဉ်ကို ချိုးဖောက်ခြင်းအတွက် ကုစားမှုများသည် ဆီလျော်မှုရှိသည်ဟု ထင်ပါသလား။

(သို့)

- အဘယ်ကြောင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံမူများသည် ပဋိညာဉ်ဥပဒေတွင် အရေးကြီးပါသနည်း။
- တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအခြေခံမူများအား ပဋိညာဉ်ဥပဒေမှ လိုက်နာမှုရှိစေရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်မည်နည်း။

ပထမဆုံးမေးခွန်းနှစ်ခုကို စဉ်းစားသုံးသပ်သည့်အနေဖြင့် သင်တန်းသားအတွဲတိုင်းအားမိမိတို့၏ထင်မြင်ချက်စာရင်းကို ဝေမျှစေဖို့ ရန် ပြောဆို ပြီးနောက်မေးခွန်းများကိုအဖွဲ့ များက ဆက်လက်မဖြေကြားမီလက်ရှိစာရင်းကုန်ဆုံးသည့်အချိန်ထိအဖွဲ့ နှင့်အတူရှိရန်ပြောဆိုပါ။ လူအားလုံးအားတစ်ခြားသူပြောပြီးသား အကြောင်းအရာကိုမပြောဆိုရန်သတိပေးပါ။ နားထောင်နေသော သင်တန်းသားများကိုသဘောမတူညီပါကလက်နှစ်ဖက်မြောက်ပြအချက်ပေးဖို့ရန် ပြောဆိုပါ။အချိန်ရပါကသဘောမတူရသည့် အကြောင်းပြချက်ကို မြန်မြန်ဆန်ဆန်ထဲထဲဝင်ဝင်လေ့လာပါ။ သို့သော်နောက်ထပ်တစ်ခြားသောလေ့လာမှုများပြုလုပ်ရန် အချိန်ရနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ အချိန်ရပါကအဖွဲ့များပြင်ဆင်ထားသော စာရွက်စာတမ်းများ ကိုစုစည်းကာ ဆန်းစစ်ပါ။ သင်တန်းသားများရေးသားထားသော(၎င်းတို့သင်ယူထားသော)အရေးကြီးသည့်အကြောင်းအရာများသည် အစီအစဉ်တွင် မည်သည့်အရာ အဆင်ပြေသည်ကို တင်ပြသည်။သင်တန်းသားများနားမလည်သော သို့မဟုတ်သိချင်သော အကြောင်းအရာများသည် နောက်တစ်ကြိမ်တွင်မည်သည့်အရာများကို ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်သင့်သည်ကို အကြံပြုသည်။ ဤဝေဖန်အကြံပြု ရေးသားချက်များကို မှတ်စုမှတ်ရေးသားထားခြင်းဖြင့်အလားတူသင်ရိုးကို အသုံးပြုမည့် နောက်သင်တန်းနည်းပြများအတွက် အထောက်အကူပြုသည်။ (ဂမိနစ်)

သရုပ်ဖော်တင်ပြမှုများ

9.1.1 – Role Plays

ဝယ်သူ- မင်းမြေကွက်ကို ရောင်းမယ် ပြောပြီး စာချုပ်နဲ့ သိန်း (၅၀) ယူထားတယ်။ အခု မင်း မရောင်းဘူး ပြောတယ်။ ရုံးမှာ တရားစွဲပြီး ဖမ်းချုပ်မယ်။

ရောင်းသူ- မလုပ်ပါနဲ့ ဦးရယ်။ ကျွန်တော့်အသက် ငယ်ပါသေးတယ်။ ထောင်ထဲ မသွားပါရစေနဲ့။

Buyer- You said you will sell your land with 50 lakhs. But now you said you are not going to sell it. I will file a complaint at the court and have you arrested.

Seller- Don't do that, Uncle. I am still young and don't want to stay in the prison.

အိမ်ရှင်- ကျုပ်အိမ်ကို တလ တသိန်းနဲ့ ငှားမယ်။ ခင်ဗျား ဘောလုံးပွဲခိုင်လုပ်တဲ့ကာလမှာဆိုရင် ၅ သိန်း ပေးရမယ်။

အိမ်ငှား- ဟုတ်ကဲ့- ပရီးမီးယားဘောလုံးပွဲကာလမှာ ၅သိန်း ပေးပါမယ်။

Landlord- I will let my home to you with the rent of 1 lakh per month. During the football match gambling season, you have to pay 5 lakhs per month.

Tenant- Yes. I will pay 5 lakhs during the Premier season.

မြေရှင်- ကျွန်တော် မြေကွက်ကို သိန်း (၁၀၀)နဲ့ ရောင်းမယ်။

နိုင်ငံခြားသား- ဝယ်မယ်။ ရော့ စရံ သိန်း (၅၀) ကတိစာချုပ်မှာ လက်မှတ်ထိုးပါ။

Landowner- I will sell my land for 100 lakhs.

Foreigner- Ok, I will buy it. Here is 50 lakhs for advance payment. Please sign here in this contract.

သမီးရှင်/ဖခင် - ဟေ့.... ကောင်လေး ... မင်း ငါ့သမီးကို နောက်မဆက်သွယ်နဲ့။ သူ့ကိုလည်း မယူနဲ့။ တကယ်လို့ မင်းငါ့သမီးကို မဆက်သွယ်ဘူး၊ လက်မထက်ဘူးဆိုရင် မင်းကို ငါ သိန်း (၁၀၀) ပေးမယ်။

ကောင်လေး- ဟုတ်ကဲ့။ ကျွန်တော် အဆက်ဖြတ်လိုက်ပါမယ်။ ပေး သိန်း (၁၀၀)။

Father- Hey, guy!!! Don't contact to my daughter any more! Don't marry her! I will give you 100 lakhs if you do not marry her and not contact her any more

Boy- Ok. I will not contact her anymore. Give me 100 lakhs.

အုပ်စုငယ်များအတွက် ဇာတ်ညွှန်းများ
Scenarios for Small Groups

မောင်ဖြူသည် မနီကို လက်ထပ်ရန် ကတိပြုထားသည်။ မောင်ဖြူသည် ကတိဖောက်ဖျက်၍ မဝါကို လက်ထပ် လိုက်သည်။

မေးခွန်း။ ။ မနီသည် မောင်ဖြူအပေါ် မည်သည့် သက်သာခွင့် တောင်းဆိုသင့်ပါသနည်း။

Mr.Phyu promised to marry Ms.Ni. Mr.Phyu broke his promise and married Ms.Wah.
Question: What kind of remedies should Ms.Ni ask from Mr.Phyu?

မောင်ဝါသည် မြေကွက်တစ်ကွက်ကို မောင်မဲအား ကျပ်သိန်း (၁၀၀) နှင့် ရောင်းရန် ကတိပြု ထားသည်။ မောင်ဝါ သည် ကတိဖောက်ဖျက်၍ မြေကွက်အား မောင်နီသို့ သိန်း (၇၀၀) နှင့် ရောင်းလိုက်သည်။

မေးခွန်း။ ။ မောင်မဲသည် မောင်ဝါအပေါ် မည်သည့် သက်သာခွင့် တောင်းဆိုသင့်ပါသနည်း။

Mr.Wah promised to sell a plot of land to Mr.Mae for 100 Lakhs. Mr.Wah broke his promise and sold the plot of land to Mr.Ni for 700 Lakhs.
Question: What kind of remedies should Mr.Mae ask from Mr.Wah?

အဆိုတော် ဖြူဖြူကျော်သိန်း သည် ရှေ့နေဦးထွန်းကြည်၏အသက် (၄၀)ပြည့်မွေးနေ့တွင် သီချင်းသီဆို ဖျော်ဖြေပေးရန် သီဆိုခ သိန်း (၁၅၀) နှင့် ကတိပြုထားသည်။

ဖြူဖြူကျော်သိန်းသည် ကတိဖောက်ဖျက်၍ ထိုနေ့တွင် သူဌေးတစ်ဦး၏ မြေးမွေးနေ့တွင် သွားရောက် သီဆိုရန် ကျပ်သိန်း (၅၀၀) ဖြင့် လက်ခံလိုက်သည်။

မေးခွန်း။ ။ ဦးထွန်းကြည်သည် ဖြူဖြူကျော်သိန်း အပေါ် မည်သည့် သက်သာခွင့် တောင်းဆိုသင့်ပါသနည်း။

Singer Phyu Phyu Kyaw Thein promised Lawyer U Tun Kyi to sing at his 40th birthday celebration for 150 Lakhs.

Phyu Phyu Kyaw Thein broke her promise and sang at a tycoon’s grandson’s Birthday that day for 500 Lakhs.

Question: What kind of remedies should U Tun Kyi ask from Phyu Phyu Kyaw Thein?

SESSION 9.2: CIVIL LAW: INHERITANCE LAW AND EQUALITY FOR WOMAN

အခန်း ၉.၂ : တရားမဥပဒေ-အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေ နှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် တန်းတူညီမျှမှု

Purpose of Session: To learn aspects of Myanmar inheritance law in the context of rule of law principles, focusing on the disparate impact on different children and different religious or ethnic minorities.

အစီအစဉ်ရည်ရွယ်ချက်- မတူကွဲပြားသော ဘာသာရေး လူနည်းစု၊ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစု နှင့် အခြေအနေ မတူညီသော ကလေး များအပေါ် ကွဲပြား ခြားနား စွာသက်ရောက်မှုကို အဓိကထား၍ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများ မှ မြန်မာနိုင်ငံ အမွေ ဥပဒေ ၏ အချက်အလက် များကိုလေ့လာရန်။

Outcomes, Skills and Methodologies

ရလဒ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ

Outcomes:	ရလဒ်များ
<p>As a result of this session participants will be able to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Explain sources of family law, the site of inheritance rules in customary law, in Myanmar • Identify rule of law principles in Myanmar Family law traditions, practices, and provisions • Debate a proposed amendment to an existing law 	<p>ဤသင်ခန်းစာ ပြီးဆုံးသွားလျှင် သင်သည်</p> <ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသော မိသားစုဥပဒေ အရင်းအမြစ်များ၊ မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ အမွေဆက်ခံမှုစည်းမျဉ်းများ၏ တည်နေရာကို ရှင်းပြနိုင်မည်။ • မြန်မာနိုင်ငံရှိ မိသားစုဥပဒေထဲမှ တရားဥပဒေအခြေခံစိုးမိုးရေးမူများ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ ကျင့်စဉ်များ နှင့် ပြဌာန်းချက်များ ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်မည်။ • ဥပဒေကိုပြင်ဆင်ရန် စကားရည်လှ ငြင်းခုံဆွေးနွေးနိုင်မည်။

Skills:	အရည်အချင်းများ
<p>In this session participants will practice the following skills:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listening • Cooperation • Persuasion • Analysis • Advocacy 	<p>ဤ အစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားများသည် အောက်ပါ ကျွမ်းကျင်မှုများကို ရရှိစေရန် လေ့ကျင့်ကြရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • နားထောင်တတ်ခြင်း • ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း • စည်းရုံးသိမ်းသွင်းပြောဆိုခြင်း • ခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်း • ဥပဒေ ရေးရာ အရေးဆိုတင်ပြခြင်း

Methodologies:	သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ
<p>In this session participants will practice the following training methodologies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brainstorming • Analyzing Law • Take a Stand • Think-pair-share • PRES 	<p>ဤအခန်းတွင်သင်တန်းသူ၊သားများသည်အောက်ပါလေ့ကျင့်နည်း နည်းပညာများကို လေ့လာကျင့်သုံးရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ကြိုတင်ကြံဆ တွေးတောခြင်း • ဥပဒေ အားခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်း • မိမိ၏ ရပ်တည်ချက်ကို နေရာယူခြင်း • စဉ်းစား-နှစ်ယောက်တတွဲဆွေးနွေး-မျှဝေပါ • PRES

Rule of Law Principles တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးမူများ

<p>The following rule of law principles are relevant to this session:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Equality before the law • Non-discrimination • Non-arbitrariness • Legal certainty • Fairness 	<p>အောက်ဖော်ပြပါ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး စည်းမျဉ်းများသည် ဤအစီအစဉ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော အရာများဖြစ် ကြသည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • တရား ဥပဒေ ရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်း • ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိခြင်း • ဘက်လိုက်မှုမရှိခြင်း • ဥပဒေအရ တိကျမှု • တရားမျှတမှု
---	---

Preparation ပြင်ဆင်ပုံ

Materials:	သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ
<p>For this session you will need:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Whiteboard and Pens • Flipchart and Pens • Agree and Disagree Sign On Paper • List of Rule of Law Principles displayed • Sticky note 	<p>ဤ အစီအစဉ်အတွက် သင်သည် အောက်ဖော်ပြပါ များကို လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပိုက်ဘုတ်နှင့် မာကာများ • စာရွက်အကြီးနှင့် ဘောပင်များ • စာရွက်ပေါ်တွင်ရေးထားသော “သဘောတူပါသည်” နှင့် “သဘောမတူပါ” သင်္ကေတနှစ်ခု • ခင်းကျင်းပြသထားမည့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများ • ကပ်ခွာမှတ်စု

Handouts:	ဝေငှစာရွက်များ
In this session participants will use: <ul style="list-style-type: none"> • 9.2.1 – Myanmar Buddhist Customary Inheritance Law • 9.2.2 – Ethnic Inheritance Customs 	ဤ အစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားများ သည် အောက်ပါတို့ကို သုံးပါမည်။ <ul style="list-style-type: none"> • ၉.၂.၁ မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာဓလေ့ထုံးတမ်းမှ အမွေဆက်ခံခြင်း • ၉.၂.၂ တိုင်းရင်းသားအမွေဆက်ခံခြင်း ဓလေ့ထုံးများ

OPEN SESSION	(5 mins)
အဖွင့် အစီအစဉ်	(၅ မိနစ်)

Introduce the session’s background and purpose.

Review lesson outcomes with the participants. Write outcomes on flipchart paper or whiteboard and explain them. Discuss other announcements and concerns.

အစီအစဉ် ကို မိတ်ဆက်ပေးပါ- အစီအစဉ်၏ နောက်ခံ အကြောင်းအရာ နှင့် ရည်ရွယ်ချက်

တက်ရောက်သူများနှင့် ရလဒ်များအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ ရလဒ်များကို စာရွက် အကြီး ပေါ် (သို့) ဝိုက်ဘုတ် ပေါ်တွင် ရေး၍ သင်တန်းသားများကို ရှင်းလင်းပြပါ။ အခြား ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် အရေး ပါသော အချက်အလက်များကို လည်းဆွေးနွေးပါ။

REVIEW	(5 mins)
ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း	(၅ မိနစ်)

Link the session outcomes to previous sessions and activities and relevant rule of law principles, including equality before the law (Module 4.1).

သင်တန်းသားများအား ဤ အစီအစဉ်၏ရလဒ်များကို တရားဥပဒေ ရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်း (မော်ကျူး ၄.၁) ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစား၍ ယခင်အစီအစဉ်များ၊ ပတ်သက် နီးနွယ်သော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၏ အခြေခံ သဘောတရားများ၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ခိုင်းပါ။

NOTES FOR FACILITATORS:

This module relates back to session 2.1, Sources of Myanmar Law, and Module 4, Equality Before the Law and Vulnerable Populations. Inheritance law in Myanmar is governed by many different legal sources, including customary law, ethnic customs, and statutes applicable to Christians and Muslims. The rules contained in some of these sources arguably conflict with equality before the law by giving preference to some groups over others. Vulnerable groups, such as women, may be treated differently from men. In Activity 2 and Activity 3, participants will consider whether certain rules of inheritance law applicable in Myanmar are consistent with equality before the law and substantive equality of vulnerable groups.

သင်တန်းနည်းပြများ အတွက် မှတ်စုများ

ဒီ မော်ကျူး က အခန်း ၂.၁ မြန်မာ ဥပဒေ အရင်းအမြစ်များ၊ မော်ကျူး ၄ တရားဥပဒေ ရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်း၊ ထိခိုက်လွယ်သော လူများ နှင့်စပ်ဆက်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ၏အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေကို ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေများ၊ တိုင်းရင်းသား ဓလေ့ထုံးစံများ၊ ခရစ်ယာန်၊ မွတ်စလင်များ အတွက် အကျိုးဝင်သော ဥပဒေများ အပါအဝင် များပြားလှစွာသော တရားဝင် အရင်းအမြစ်များက ထိန်းချုပ်သည်။ အချို့လူအုပ်စုများကို တစ်ခြားလူများထက် အရေးပေးသောကြောင့် အထက်မှာ ဖော်ပြသော အချို့ အရင်းအမြစ်များ တွင်ပါဝင်သည့် ဥပဒေများမှာ တရားဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှု ရှိခြင်းဆိုသော အချက်နှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ အမျိုးသမီးကဲ့သို့ အားနည်း ထိခိုက်လွယ်သော လူအုပ်စုများကို အမျိုးသားများနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသည်။ လှုပ်ရှားမှု ၂ နှင့် ၃ တွင် သင်တန်းသားများသည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင်ကျင့်သုံးနေသော အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းအချို့သည် တရားဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူညီမျှမှုရှိခြင်းဆိုသောအချက်၊ စာနာ ထောက်ထားသင့်သောသူများ၏ အရေးပါသော တန်းတူညီမျှမှု နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိ စဉ်းစားသုံးသပ်ရမည်။

ACTIVITY 1: SOURCES OF INHERITANCE LAW	(15 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၁။ အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေ၏ အရင်းအမြစ်များ	၁၅ မိနစ်

Purpose of Activity: To help the participants learn to identify sources of inheritance law

လှုပ်ရှားမှု ၏ ရည်ရွယ်ချက်- အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေများ၏ အရင်းအမြစ်များကို သင်တန်းသားများ ဖော်ထုတ် နားလည် သိရှိစေရန်ဖြစ်သည်။

Methodology: Brainstorming
အသုံးပြုသည့်နည်းလမ်း- ကြိုတင် ကြံဆတွေးတောခြင်း

Handout(s): No handouts
ဝေငှစာရွက်များ - ဝေငှစာရွက်မရှိပါ။

Materials: Whiteboard and pens
သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ- ဝိုက်ဘုတ် နှင့် ဘောပင်များ

INSTRUCTIONS

- Ask participants to form pairs. Then ask participant pairs to think about and then share their ideas about sources of family law in Myanmar, in other words, where it comes from. 5 minutes.
- Then ask one member of each participant team to come to the whiteboard and write one of their ideas regarding the sources of family law in Myanmar. Ask them to not list a source if it is already written on the board. 5 minutes.
- Then ask to whom these laws from the listed sources apply to? If necessary, prompt responses by asking whether a listed source applies to everyone or just to certain groups

of people, and what groups of people. Also prepare to prompt responses by asking questions whether listed source apply to different religious or ethnic groups. 10 minutes.

- သင်တန်းသားများကို ၂ ယောက်ချင်းစီ တွဲပြီး မြန်မာ မိသားစု ဥပဒေများ မည်သည်က ဆင်း သက်လာသည်ကို ဆွေးနွေးရန် ပြောပါ။ (၅ မိနစ်)
- သင်တန်းသားများကို ဝိုက်ဘုတ်ပေါ်တွင် ၎င်းတို့၏ မြန်မာ မိသားစု ဥပဒေ ဖြစ်မြစ်များ နှင့် ပတ်သက်သော စိတ်ကူးအကြံဉာဏ်များကို ရေးခိုင်းပါ။ ဝိုက်ဘုတ်ပေါ်တွင် ရေးပြီးသား ဥပဒေ ဖြစ်မြစ်များကို ထပ်ရေးမခိုင်းပါနှင့်။ (၅မိနစ်)
- ဝိုက်ဘုတ် ပေါ်မှာရေးထားသော အရင်းအမြစ် စာရင်းထဲက ဥပဒေတွေက ဘယ်သူတွေနှင့် သက်ဆိုင် သလဲ ဆိုတာ သင်တန်းသားတွေကို မေးပါ။ လိုအပ်ရင် ဒီ အရင်းအမြစ် စာရင်းတွေက လူအားလုံးကို အကျိုးဝင်စေတာလား၊ လူအုပ်စု တစ်ချို့ကို ပဲ အကျိုး ဝင်တာလား၊ ဒါဆိုရင် ဘယ် အုပ်စုလဲ ဆိုတာကို မေးပြီး သင်တန်းသားတွေရဲ့ ထင်မြင်ချက် ကို ရယူပါ။ ဒီ အရင်းအမြစ် တွေက မတူညီတဲ့ ဘာသာရေး အဖွဲ့ တွေ ကိုပဲ အကျိုး ဝင်တာလား၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတွေကို အကျိုးဝင်စေတာလား မေးခြင်းဖြင့် သင်တန်းသားများ၏ ထင်မြင်ချက် ကို ယူဖို့ ပြင်ဆင်ပါ။ (၁၀မိနစ်)

NOTES FOR FACILITATORS:

Depending on the location, participants may easily or not identify that the different religious and ethnic groups have different laws. Be ready to encourage the conversation.

Some examples might be:

- Customary law decided by court ruling.
- Legislation (Christian Marriage Act, Mahomedan Law, Adoption Act, 2015 Myanmar Buddhist Women Special Marriage Law)
- Dhammathats, ancient Myanmar language (Pali) texts used for agreement – and apparently governing succession law
- Ethnic Customs

သင်တန်းဆရာများ အတွက်သာ

နေထိုင်သော နေရာဒေသ အပေါ် မူတည်၍ သင်တန်းသားများ သည် မတူညီသော ဘာသာရေး အဖွဲ့ များ၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု များမှာ မတူ ကွဲပြားသော ဥပဒေများရှိသည်ကို လွယ်လွယ်ကူကူ သိရှိ ဖော်ထုတ် နားလည်ချင်မှ နားလည်မည်။ မည်သို့ ပင်ဖြစ်စေ ဆွေးနွေး စကားဝိုင်း ကို သက်ဝင်လှုပ်ရှားအောင် တိုက်တွန်း ဖို့ ပြင်ဆင်ထားပါ။

ဥပမာမှာ

ဓလေ့ထုံးကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသော စီရင်ထုံး
ဥပဒေပြုခြင်း (ခရစ်ယာန်လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း အက်ဥပဒေ၊ မဟာမေဒင် အက်ဥပဒေ၊ မွေးစားခြင်း အက်ဥပဒေ၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမျိုးသမီးများအတွက် ၂၀၁၅ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မိန်းမများ အထူးထိမ်းမြားခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ)၊
သဘောတူညီမှုအတွက် ရှေးမြန်မာများ အသုံးပြုသော ဓမ္မသတ် (ဥပမာ- အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေ)
တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စု၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ

ACTIVITY 2: IDENTIFYING RULE OF LAW PRINCIPLES IN INHERITANCE LAW	(20 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၂။ အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေမှ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများ ကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်း။	၂၀ မိနစ်

Purpose of Activity: To help participants learn to identify rule of law principles relevant to inheritance law

လှုပ်ရှားမှု ၏ ရည်ရွယ်ချက်- အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေ နှင့် နီးနွယ်သော တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး အခြေခံ သဘောတရားများ ကို ဖော်ထုတ် နားလည်စေရန် သင်တန်းသားများကို ကူညီရန် ဖြစ်သည်။

Methodology: Analysing law

သင်ကြားနည်း နည်းပညာ- ဥပဒေအား ခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာ သုံးသပ်ခြင်း

Handout:

9.2.1 – Myanmar Buddhist Customary Inheritance Law

9.2.2 – Ethnic Customs

ဝေငှစာရွက်

၉.၂.၁ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ ဓလေ့ထုံးမှ အမွေဆက်ခံခြင်း

၉.၂.၂ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စု ဓလေ့ထုံးတမ်းများ

Materials: None

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ

INSTRUCTIONS

- Make small groups of four or five people, and distribute Handouts 9.2.1 and 9.2.2 to all groups. Ask them to read Myanmar Buddhist Customary Inheritance Law and two or three Ethnic Inheritance Customs. Assign participants the task of analyzing laws by using Rule of Law principles. [Or consider using the alternative activity explained in the Notes for Facilitators box below]. 5 minutes.
- Write each Rule of Law principle across the top of the whiteboard as if they were the top of a column extending vertically below them. Ask participant teams to consider which Rule of Law principles are not followed in the laws described in Handout 9.2.1 and 9.2.2.
- Then ask each participant team to write on a sticky note one Rule of Law principle that is not followed in the laws described in Handout 9.2.1 and 9.2.2. They then stick their note under the matching principle on the board. 5 minutes.
- After all teams have posted, the facilitator should rotate between teams asking each why they posted their note where they did, and asking for the reasons they used to reach this decision. Facilitators should ask the next team to discuss a different note dealing with a

different rule of law principle to avoid repeating responses. Continue this conversation until every team has had an opportunity to identify a different principle they used, and different reasons they used. Other participants who are listening should raise 1 hand if they agree with the placement decision and reasons shared. They should raise two hands if they disagree. Disagreements should be explored, uncovering their underlying reasons, and discussion encouraged until it is time to move on to the next team's next rule of law principle, placement decision, and supporting reasons. The facilitator should summarize the activity, and add principles participants did not mention and apply them appropriately. 10 minutes.

- သင်တန်းသားများကို ၎င်းတို့၏ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အုပ်စုဝင်များဖွဲ့စေ၍ “မြန်မာ့လေ့ထုံးတမ်းမှ အမွေဆက်ခံခြင်း” စာရွက်နှင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုလေ့ထုံးတမ်းများမှ အမွေဆက်ခံခြင်း ဝေငှစာရွက်များကို တစ်အုပ်စုလျှင် မျိုးနွယ်စု နှစ်စုသို့မဟုတ် သုံးစုစီ ဖတ်ခိုင်းပြီးလျှင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများကို အသုံးပြု၍ ၎င်းကို ခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာ သုံးသပ်ခိုင်းပါ။ (သို့မဟုတ် အောက်တွင်ပြထားသော သင်တန်းနည်းပြဆရာများအတွက် မှတ်စုများတွင် ရှင်းပြထားသည့် အနက် လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုကိုသုံးပါ။) (၅မိနစ်)
- ပိုက်ဘုတ်၏ အပေါ်ပိုင်းတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများကို ဒေါက်တာတစ်ဦးစီရေးပါ။ ဤအမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေတွင် ပါဝင်သက်ရောက်မှု မရှိသော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများကို သင်တန်းသားများအား စဉ်းစားခိုင်းပါ။
- သင်တန်းသား အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ချင်းစီကို ဤအမွေဆက်ခံခြင်းဥပဒေတွင် ပါဝင်သက်ရောက်မှုမရှိသော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားတစ်ခုအား sticky note ပေါ်တွင် ရေးခိုင်းပါ။ ပြီးလျှင်ထို sticky note များကို ၎င်းတို့နှင့် ကိုက်ညီလိုက်ဖက်မှုရှိသော ပိုက်ဘုတ်ပေါ်တွင် ရေးထားသည့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများအောက်တွင် ကပ်ခိုင်းပါ။ (၅မိနစ်)
- သင်တန်းဆရာမှ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ချင်းအား အဘယ်ကြောင့် ၎င်းတို့၏ sticky note များကို ထိုနေရာတွင် ကပ်ထားကြောင်း မေးပါ။ ထင်မြင်ချက်များကို မထပ်စေရန် မတူညီသော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများနှင့် သက်ဆိုင်သော တစ်ခြားအဖွဲ့၏ မှတ်စုကို အခြားနောက်တစ်ဖွဲ့အား ဆွေးနွေးပေးရန် သင်တန်းနည်းပြမှတိုက်တွန်းသင့်သည်။ ထိုအဖွဲ့ အသုံးပြုသည့် မတူညီသော အခြေခံသဘောတရား၊ အကြောင်းပြချက်များကို အဖွဲ့တိုင်း ဖော်ထုတ် သိရှိနားလည်သည့်တိုင်အောင် ဆွေးနွေးမှုကိုပြုလုပ်ပါ။ နားထောင်နေသော အခြားသင်တန်းသားများက ဘာကြောင့်မှတ်စုကို ဘယ်နေရာတွင်ကပ်ရသည်ကို ထိုအဖွဲ့ကရှင်းပြသောအခါ သဘောတူပါက လက်တစ်ဖက် ထောင်ပါ။ သဘောမတူပါက လက်နှစ်ဖက်ထောင်ပါ။ အခြေခံအကြောင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ထုတ်၍ သဘောမတူညီမှုများကို ထဲထဲဝင်ဝင် ဆွေးနွေးပါ။ နောက်တစ်ခြားတစ်ဖွဲ့ကို အခြားတစ်ဖွဲ့၏ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရား၊ မှတ်စုကပ်ရသောနေရာရဲ့ အကြောင်းပြချက်ကို ဆွေးနွေးဖို့ အချိန် ကျသည့်တိုင်အောင် ယခု ဆွေးနွေးမှုကို ဆက်လက် ပြုလုပ်ပါစေ။ အားလုံးပြီးဆုံးပါက သင်တန်းနည်းပြမှ ဒီလှုပ်ရှားမှုကို ခြုံငုံ သုံးသပ်ပြပါ။ သင်တန်းသားများ မပြောခဲ့သော အခြေခံသဘောတရားများကို ဖြည့်ပေး၍ ၎င်းသဘောတရားများကို သင့်တော်စွာ အသုံးပြုပါ။

Closing Activity: 5 Minutes

Ask participants to remain in their pairs and call on pairs to response to one of the following questions. Teams that had nothing new to say because they were called on near the end of the preceding activity should be engaged first here. Proceed through these questions in the order they appear here.

- What current impacts does inheritance law in Myanmar have?
- How can negative impacts be reduced?
- Should everyone in Myanmar be subject to the same family law including inheritance? Why or why not?

အပိတ်လှုပ်ရှားမှု

သင်တန်းသားများကို အတွဲအတိုင်းရှိစေ၍အောက်ပါမေးခွန်းများကိုဖြေကြားစေပါ။ အရင်လှုပ်ရှားမှုပြီးခါနီးမှ ဖြေကြားရန် တောင်းဆိုခံရသောအဖွဲ့အား ယခုလှုပ်ရှားမှုတွင် ပထမဆုံးဖြေကြားခွင့်ရသင့်သည်။ အောက်ပါမေးခွန်းများကို အစဉ်လိုက် မေးပါ။

- မြန်မာနိုင်ငံ အမွေဆက်ခံမှုဥပဒေတွင် လက်ရှိအကျိုးသက်ရောက်မှု တွေက ဘာတွေလဲ။
- အပြစ်တွေကို ဘယ်လိုလျော့ချ နိုင်မလဲ။
- အမွေဆက်ခံမှုအပါအဝင် မိသားစုဥပဒေတစ်ခုတည်းကိုပဲ မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံး လက်ခံသင့်သလား။ ဘာလို့ လက်ခံသင့်သလဲ။ ဘာလို့လက်မခံသင့်သလဲ။

NOTES FOR FACILITATORS

An alternative activity would be to divide the workshop into smaller groups and for participants to consider different inheritance laws applicable to Buddhists under Customary Law (Handout 9.2.1) and to other ethnic groups under the relevant customs (Handout 9.2.2). Give one group the Buddhist Customary Law (Handout 9.2.1) and the rest of the groups the relevant ethnic customs (Handout 9.2.2). Handout 9.2.2 summarizes 17 different ethnic customs; divide these 17 customs among the groups assigned to Handout 9.2.2. All of the groups read their respective handouts for 10 minutes, and then create a chart of all of them on a white board or flipchart for 10 minutes.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက် မှတ်စုများ

တစ်ခြား လုပ်လို့ရသောလှုပ်ရှားမှုက သင်တန်းသားတွေကို အုပ်စု ငယ်လေးတွေ အဖြစ်ခွဲလိုက်ပါ။ သင်တန်းသားများကို မတူညီသော အမွေဆက်ခံခြင်းဥပဒေများ (ဝေငှစာရွက် ၉.၂.၁) နှင့် (ဝေငှစာရွက် ၉.၂.၂) တွင် ပါရှိသော အခြား တိုင်းရင်းသားများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို စဉ်းစားလေ့လာရန် ၁၀ မိနစ်အချိန်ပေးပါ။ သင်တန်းသားများ၏ လေ့လာမှုများကို ဝိုက်ဘုတ် (သို့) စာရွက်အကြီးပေါ်တွင် ဇယားတည်ဆောက်စေရန် ၁၀ မိနစ် အချိန်ပေးပါ။

ACTIVITY 3: INHERITANCE LAW – TAKE A STAND/DEBATE	(30 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၃။ အမွေဆက်ခံမှုဥပဒေ - တစ်ဘက်ဘက်တွင် ရပ်တည်၍ စကားရည်လှူခြင်း။	၃၀ မိနစ်

Purpose of Activity: To encourage participants to think critically about the rules of inheritance law

လှုပ်ရှားမှု ၏ ရည်ရွယ်ချက်- အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစွာ စဉ်းစားနိုင်ရန် သင်တန်းသားများ အားတိုက်တွန်းရန် ဖြစ်သည်။

Methodology: Take a stand/Debate

သင်ကြားနည်း နည်းပညာ- တစ်ဘက်ဘက်တွင် ရပ်တည်၍ စကားရည်လှူခြင်း

Purpose of Activity: To encourage participants to think critically about the rules of inheritance law

လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက် - အမွေဆက်ခံခြင်းဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားစွာ စဉ်းစားနိုင်ရန် သင်တန်းသားများအား တိုက်တွန်းရန် ဖြစ်သည်။

Methodology: Take a stand/Debate

သင်ကြားနည်း နည်းပညာ - တစ်ဘက်ဘက်တွင် ရပ်တည်၍ စကားရည်လှူခြင်း

Handout(s): No handouts

ဝေငှစာရွက်များ - ဝေငှစာရွက်မရှိပါ။

Materials: Agree and Disagree Signs

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ - သဘောတူမှု၊ သဘောမတူမှု သင်္ကေတ

All children should have the same equal rights of inheritance

INSTRUCTIONS

- Facilitator writes above statement on a white board or flipchart paper that is then posted. Installs an Agree sign in one end of the room and a Disagree sign in the opposite end of room.
- Ask participants whether they agree, disagree or do not have a definite opinion but are in the middle and agree a little and disagree a little. Ask participants to move to the position in the room that meets with their opinion. Participants who agree move to the side of the room next to the agree sign. Participants who disagree move to the opposite side of the room next to the disagree sign. Participants who do not have a clear opinion, perhaps because they agree with parts and disagree with parts, should move to the middle of the room. 5 minutes.
- Convert each gathering of people at opposite ends of the room and in the middle to a “small ‘group. Each small group then has 5 minutes to discuss their reasons for their position. If everyone in the group agrees on the same reasons, the group then has 5 minutes to formulate an argument using the PRES method. If some people disagree with the reasons, they form a new group and formulate their own reasons.
- Each group then selects one person to present the group’s argument using the PRES method. Because of time limitations, the presenter should cover no more than two of the group’s strongest arguments. 10 minutes.
 - Remind Participants of the four steps in the PRES method:
 - P State your point of view

- R Give one reason for your point of view
 - E Give an example to clarify your reason
 - S Summarize your point of view.
- The other groups must listen carefully to each group's argument. Once every group has presented, all groups now have 5 minutes to discuss in the group on how to respond to the other group (using the PRES method).
 - Each group then selects one person (someone other than the original presenter) to present the group's response (using the PRES method). This response may include no more than 2 of the group's strong arguments. 10 minutes.
 - Facilitator informs participants they can change position after the first round of arguments or after the round of response arguments if they have been persuaded by a reason given by one of the other groups. Persons who change positions may not try to take over their new group's discussions and decisions so no side-switching as an undercutting tactic is permitted,

သားသမီးများအားလုံးသည် တန်းတူညီမျှသော အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

- သင်တန်းနည်းပြသည် အထက်ပါအဆိုကို ဝိုက်ဘုတ် (သို့) စာရွက်အကြီးပေါ်တွင်ရေး၍ နရံမှာကပ်ပါ။ "သဘောတူပါသည်" နှင့် "သဘောမတူပါ" ဟူသော စာရွက်နှစ်ခုကို သင်တန်းခန်းမ၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်စီတွင် လည်းကပ်ပါ။
- သင်တန်းသားများကို သဘောတူ/ မတူ (သို့မဟုတ်) တိကျသော သဘောထားမရှိဘဲ အနည်းငယ်စီ သဘောတူ/ မတူ ၎င်းတို့၏ အမြင်များကိုမေးပြီး ၎င်းတို့ဆန္ဒနှင့်ကိုက်ညီသော သက်ဆိုင်ရာ နေရာများတွင် ရပ်ခိုင်းပါ။ သဘောတူသော သင်တန်းသားများသည် "သဘောတူပါသည်" ဟူသော သင်္ကေတ ရှိသော ဘက်တွင် နေရာယူ၍ သဘောမတူသော သင်တန်းသားများသည် "သဘောမတူပါ" ဟူသော သင်္ကေတရှိသောအခန်း၏ တဘက်သို့ နေရာယူရမည်။ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း သဘောတူတယ်၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းလည်း သဘောမတူသောကြောင့် တိတိကျကျ အမြင်မပေးနိုင်သော သင်တန်းသားများသည် အခန်း၏အလယ်တွင် နေရာယူသင့်သည်။ (၅-မိနစ်)
- အခန်း၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်၌ ရှိသောလူများနှင့် အလယ်တွင်ရပ်နေသောလူများကို အဖွဲ့ငယ်လေးများအဖြစ် ခွဲလိုက်ပါ။ အဖွဲ့တိုင်းသည် အဖွဲ့ထဲတွင် မိမိတို့၏ စောစောကအခန်းထဲတွင် ရွေးချယ်ခဲ့သော ရပ်တည်မှု အနေအထားကို ဆွေးနွေးရန် အချိန် ၅ မိနစ်ရပါသည်။ အကယ်၍ အဖွဲ့အတွင်းမှလူတိုင်းသည် ရပ်တည်မှုအတွက် တူညီသော အကြောင်းပြချက်ရှိပါက ထိုအဖွဲ့သည် PRES နည်းလမ်းကိုအသုံးပြုပြီး မိမိရပ်တည်ချက်ကို အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ဆွေးနွေးရန် အချိန် ၅ မိနစ်အတွင်း ပြင်ဆင်ပါ။ အကြောင်းပြချက်များကို အချို့သူများက သဘောမတူလျှင် ထိုသူများသည် အဖွဲ့သပ်သပ်ဖွဲ့ပြီး မိမိတို့အဖွဲ့အတွက် အကြောင်းပြချက်များကို ပြင်ဆင်ရမည်။
- အဖွဲ့တိုင်းသည် PRES နည်းလမ်းကို အသုံးပြု၍ အဖွဲ့၏အကြောင်းပြချက်ကို တင်ပြရန် အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ကို ရွေးချယ်ရမည်။ အချိန်အကန့်အသတ် ရှိသောကြောင့် တင်ပြသူသည် အဖွဲ့၏ အိုင်မာဆုံး အကြောင်းပြချက် ၂ ချက်ထက်ပို၍ မပြောသင့်ပါ။ (၁၀ မိနစ်)

- သင်တန်းသားများကို PRES နည်းလမ်း၏ အဆင့် ၄ဆင့်ကို သိရှိရန် ပြန်လည်ပြောပြပါ။
 - P သင့်ရပ်တည်ချက်/ ထင်မြင်ချက်ကို ဖော်ပြပါ။
 - R မိမိ၏ ရပ်တည်ချက်/ ထင်မြင်ချက်အတွက် အကြောင်းပြချက် တစ်ခုပေးပါ။
 - E မိမိ၏ အကြောင်းပြချက်ကို ရှင်းလင်းစေရန် ဥပမာ တစ်ခုပေးပါ။
 - S မိမိ၏ ရပ်တည်ချက်/ ထင်မြင်ချက်ကို အကျဉ်းချုပ်ပါ။
- တစ်ဖွဲ့စီ၏ တင်ပြပြောဆိုချက်များကို အခြားအဖွဲ့များက သေချာစွာ နားထောင်ရမည်။ အဖွဲ့တိုင်း၏ တင်ပြချက် ပြီးဆုံးသွားလျှင် အခြားအဖွဲ့များ၏ တင်ပြချက်များကို PRES နည်းလမ်း အသုံးပြုပြီး မည်ကဲ့သို့ တုံ့ပြန်မည်ကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရန် အဖွဲ့တိုင်းကို အချိန် ၅ မိနစ်ပေးပါ။
 - ပြီးလျှင် တစ်ဖွဲ့ချင်းစီမှ ယခင်က မတင်ပြဖူးသေးသူ တစ်ယောက်ကို ရွေးချယ်ပြီး PRES နည်းလမ်းကို အသုံးပြုကာ မိမိတို့အဖွဲ့၏ နှစ်ခုထက် မပိုသော ခိုင်မာသည့်တုံ့ပြန်ချက်များကို တင်ပြပြောဆိုပါ။ (၁၀ မိနစ်)
 - အခြားအဖွဲ့များ၏ တင်ပြချက်များ (သို့) တုန့်ပြန်ချက်များကို နားထောင်ပြီး ၎င်းတို့၏ တင်ပြပြောဆိုချက်များကို လက်ခံကာ မိမိ၏ရပ်တည်မှု အနေအထားကို ပြောင်းလိုပါက ပြောင်းနိုင်ကြောင်း သင်တန်းဆရာမှ သင်တန်းသားများကို အသိပေးပါ။ တစ်ခြား အဖွဲ့ကို ထိခိုက် စေသော နည်းလမ်းဖြစ်သည့် ဘက်ပြောင်းခြင်းကို ခွင့် မပြုသောကြောင့် ရပ်တည်ချက် ပြောင်းသောသူ သည် ၎င်း ပြောင်းသွားသော အုပ်စု အသစ်၏ ဆွေးနွေးမှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို မ ထိန်းချုပ်သင့်ပါ။

SUMMARY AND EVALUATION	(15 mins)
အကျဉ်းချုပ်နှင့် သုံးသပ်ခြင်း	၁၅ မိနစ်

Ask participants to form pairs. Assign each pair to prepare responses to the set of two questions assigned to them. Also ask each participant to write on a piece of paper three important things that they learned during this session and one thing about which they either are confused or would like to know more. Participants should write these brief learning reflections using only one or a few words, not complete sentences, to express each item. Encourage pair members to discuss their individual learning reflections with each other. Rotate assigning pairs to develop responses to the following sets of two questions:

- Why is inheritance law necessary for our society? AND
 - How can we make Myanmar inheritance law more consistent with rule of law principles,
- OR
- Can we reconcile rule of law principles with a multi-cultural society that honors many religious traditions affecting inheritance within families, AND
 - How would we do so in Myanmar and what means would we use?

Ask participant teams to report one item on their list of response and then move to the next pair working on the same item. Move through each pair working with these questions until

all responses are listed, and encourage all speakers not to repeat something already said. Ask participant teams who are listening to respond to points by raising one hand if they agree and two if they disagree. Explore disagreements by learning underlying reasons and exercise judgment regarding whether available time permits further discussion. Move to participant pairs assigned to the second question set and repeat this process. Collect the written documents the pairs prepared at the end of this activity and review them after class when you have time to do so.

သင်တန်းသားများကို အတွဲ တွဲရန်ပြော၍ ကူညီပြီး တွဲပေးပါ။ အတွဲ တစ်တွဲစီကို နှစ်ခုတွဲမေးခွန်းတစ်ခုစီပေး၍ ထင်မြင်ချက် ပေးရန် ပြင်ဆင်စေပါ။ သင်တန်းသား တစ်ယောက်ချင်းစီကို ဤ သင်ခန်းစာ အတွင်း မိမိတို့သင်ယူခဲ့သော အရေးကြီးဆုံး အချက် ၃ ချက် နှင့် မိမိတို့ ရှင်းရှင်း လင်းလင်း မသိသော (သို့) ပို၍ ထဲထဲ ဝင်ဝင် သိချင်သော အချက် ၁ ချက်ကို စာရွက်ပေါ်တွင် ရေးစေပါ။ သင်တန်းသားများ သည် အကြောင်းအရာ တစ်ခုခြင်းစီကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြနိုင်ရန် ဤသင်ခန်းစာ သင်ယူခဲ့ မှု အပေါ် သုံးသပ်ချက်များကို စာကြောင်းအပြည့် အစုံ မသုံးဘဲ စာလုံးတစ်လုံး (သို့) စာလုံးအနည်းငယ်သုံး ချက် ရေးပြသင့်သည်။ သင်တန်းသားများကို သင်တန်းနှင့် ပတ်သတ်သော ကိုယ်ပိုင် ထင်မြင်ချက်များကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆွေးနွေး ဖလှယ်ရန် တိုက်တွန်းပါ။ အောက်ပါမေးခွန်း နှစ်စုံနှင့်ပတ်သက်၍ ထင်မြင်ချက်များ ပေးစေရန် အတွဲတိုင်းကို တာဝန်ပေးပါ။

- ကျွန်ုပ်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အမွေဆက်ခံခြင်းဥပဒေက လိုအပ်တယ်လို့ သင်ဘာကြောင့်ထင်တာလဲ။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေကို တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများ နှင့် ကိုက်ညီအောင် မည်သို့ဆောင်ရွက် နိုင်မည်နည်း။

(သို့)

- မိသားစုများ အတွင်း အမွေဆက်ခံမှု ကိုအကျိုးသက်ရောက်သော ဘာသာရေးထုံးတမ်းစဉ်းစားမှုများကို အသိအမှတ်ပြု သည့် ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံသော လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အခြေခံသဘောတရားများကို ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ဘယ်လို ညှိနှိုင်း အဖြေရှာနိုင်မည်လဲ။
- ဒါဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုဆောင်ရွက်ကြမလဲ။ ဘယ်နည်းလမ်းတွေကို အသုံးပြုကြမလဲ။

၎င်းတို့ ရွေးချယ်သော မေးခွန်း အပေါ် ၎င်းတို့၏ ထင်မြင်ချက်များထဲမှ ထင်မြင်ချက်တစ်ခုကို သင်တန်းသားအတွဲများအား တင်ပြခိုင်းပါ။ ထိုထင်မြင်ချက်ကိုပဲ နောက်တစ်ဖွဲ့အားတင်ပြခိုင်းပါ။ သင်တန်းသားများ၏ ထင်မြင်ချက်အားလုံး ရသည့်တိုင်အောင် မေးခွန်းများကို အဖွဲ့များအားဖြေဆိုစေပါ။ ပြောပြီးသားထင်မြင်ချက်များကို မထပ်စေရန် ဂရုစိုက်ပါ။ သဘောတူလျှင် လက်တစ်ဖက်၊ သဘောမတူလျှင် လက်နှစ်ဖက် ထောင်ခြင်းအားဖြင့် နားထောင်နေသော သင်တန်းသားများက ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ထင်မြင်ချက်များပြောဆိုစေရန် တိုက်တွန်းပါ။ အဓိက အကြောင်းပြချက်များကို ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် သဘောမတူညီမှုများကို ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာစေပါ။ ထပ်ဆွေးနွေးရန် အချိန် ရမရ ဆုံးဖြတ်ပါ။ ဒုတိယ မေးခွန်း တစ်စုံကို ရွေးချယ်ထားသော အဖွဲ့များကို အထက်ပါ လုပ်ငန်းစဉ် အတိုင်းလုပ်ဆောင်စေပါ။ ဤ လှုပ်ရှားမှု အပြီးတွင် သင်တန်းသား အဖွဲ့များ ပြင်ဆင်ခဲ့သော စာရွက်စာတမ်းများကို သိမ်းယူပါ။ ထိုစာရွက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဖို့ အချိန်ရပါက ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ လေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ အမွေဆက်ခံခြင်းဥပဒေ

မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာကလေးများသည် မိဘနှစ်ပါးသက်ရှိထင်ရှားရှိနေစဉ် မိဘတို့၏ပစ္စည်းဥစ္စာများကို စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိကြပါ။

မြန်မာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအရ အကြီးဆုံးသားသမီးများအား အခြားသားငယ် သမီးငယ်တို့ထက် အခွင့်အရေး ပို၍ပေးထားသည်။ (ကဒ်ဝန်နှင့် မောင်ဆင် စီရင်ထုံး)

ကန်ဋ္ဌသားသမီး ၏အခွင့်အရေးများသည် (ဩရသသားသမီးများမှအပ ကျန်သားသမီးများ)၏ အခွင့်အရေးထက် နိမ့်ကျသည်။

မိဘနှစ်ပါးအနက် တစ်ဦးသေဆုံး၍ ဩရသတစ်ဦးတည်းသာလျှင် ကျန်ရစ်သူ မိဘထံမှ အမွေတောင်းဆိုပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ကန်ဋ္ဌသားသမီးများက အမွေတောင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိ။

မိဘနှစ်ပါးအနက် တစ်ဦးသေဆုံး၍ ကျန်ရစ်သူ မိဘက နောက်အိမ်ထောင်ပြုသောအခါ သားသမီးများသည် မိဘနှစ်ပါး၏ ပစ္စည်းများနက် တစ်ဝက်ကိုတောင်းခွင့်ရှိသည်။ ကျန်တစ်ဝက်ကို ကျန်ရစ်သူမိဘရသည်။ သားသမီးများ၏ ဝေစုမှာ ဩရသနှင့် အကြီးဆုံး သားသမီးအတွက် လေးပုံတစ်ပုံ ကျန်သားသမီးအတွက် ကျန်ရှိသော လေးပုံတစ်ပုံကို ညီတူညီမျှ ဝေယူပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

မိဘဩဇာမနာခံ၊ တော်လှန်ပြီး ရန်သူသဖွယ် ကျင့်သည့် သားသမီးကို သွားနတ္တ (ခွေးနှင့်တူသော သားသမီး)ဟု ခေါ်သည်။ ၎င်းတို့သည် သားသမီး၏ ကျင့်ဝတ်ပျက်ပြားသည်ဖြစ်ရာ မိဘအမွေ မဆက်ခံနိုင်ပေ။ သားသမီးကို သွားနတ္တဟူ၍ မိဘတို့က အမွေဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိ။ သွားနတ္တဖြစ် မဖြစ်မှာ သားသမီးတို့၏ အပြုအမူပေါ်တွင်သာ မူတည်၍ တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ရသည်။ သွားနတ္တဖြစ်သော သားသမီးတို့ကို မိဘတို့ ခွင့်လွှတ်ပါက အမွေခံခွင့် ရှိသည်။

Myanmar Buddhist Customary Inheritance Law

Myanmar Buddhist Children have no interest in the property of their parents while both father and mother are alive.

Under Myanmar Customary Law, Orasa (oldest son or daughter) has a right to a fourth share of the estate. The rest of the children have a right to a fourth share after Orasa.

Manugye Dhammathat lays down that “children who disobey their parents, who are accustomed to abuse and strike them, shall have no share in their inheritance.” These children are called as Swanuttta (dog sons or daughters).

When a son enters the Buddhist priesthood with intention to dedicate his life to the order, he leaves the lay life behind, and loses the right to inherit.

လူမျိုးစုများ၏ အမွေဆက်ခံခြင်း ဓလေ့ထုံးစံ

Ethnic Group Inheritance Customs

စကော ကရင်

ဖာပွန်နယ်စတော်(စကော)ကရင်အမျိုးသားများသည်အမွေခွဲဝေရာတွင် သားများအားရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းများကိုပေး၍ သမီးများအား မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများကို ပေးလေ့ရှိသည်။ ပုံစံအားဖြင့် ဆင်ရိုလျှင် သားယောက်ျားများအား ပေး၍ လယ်ယာ၊ ကွမ်းသီးခြံ၊ အုန်းခြံများကို သမီးတို့အား ပေးလေ့ရှိသည်။ ကြေးငွေတို့ကို ညီတူညီမျှ ခွဲဝေပေးလေ့ ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် သားထွေး၊ သမီးထွေးများအား ပို၍ ပေးတတ်သည်။

Sakaw Kayin

When Sakaw Kayin from Pharpon Township divide an inheritance, there is a tradition that sons are given movable properties and daughters are given immovable properties. This means that sons are given elephants while daughter are given fields, betel orchards and coconut orchards. Money is shared equally. However, the youngest sons and daughters are given more money.

ပိုးကရင်

သေသူ၏ ပစ္စည်းများကို အမွေခွဲဝေပေးရာတွင် သေသူသည် သေတမ်းစာသဘော မိမိမသေမီ ကြွင်းကျန်ရစ်သည့် မိမိပိုင် ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆန္ဒပေးသွားနိုင်သည်။ သေသူ၏ သဘောဆန္ဒကို သိရပါက ရပ်ရွာလူကြီးများသည် လိုက်လံဆောင်ရွက်ပေးတတ်သည်။ သေဆုံးသူ၏ ကျေးဇူးခံများကိုလည်း ခွဲဝေပေးလေ့ ရှိကြသည်။

Poe Kayin

Any person can prepare a will before he dies. In the will, he can indicate to whom he wants to give his property. If the deceased person's wishes are known in advance, the head of the village will carry it out.

ရှမ်းအမျိုးသား

ရိုးရာအရ သားအကြီးဆုံးသည် အဖ အရိုက်အရာ ခံရသည်။ သို့သော် သားမရှိက သမီးအကြီးက အရိုက်အရာ ခံနိုင်သည်။ အမွေခွဲဝေရာတွင် ပုံသေမရှိ၊ မိဘများ သဘောအတိုင်း ဖြစ်သည်။ သမီးထွေးကို ပိုချစ်တတ်သဖြင့် အမွေ ပိုပေးလေ့ ရှိတတ်သည်။

Shan

According to tradition, the eldest son takes on the role of father. However, if there is no son, the eldest daughter takes on that role. There is no exact method to share the inheritance. It can be shared by the parents' wish. As the parents often love the youngest daughter, they may give her a larger inheritance.

ဂုံ (ခွံ) အမျိုးသား

ထုံးစံအရ သားအကြီးဆုံးသည် အဖ အရိုက်အရာခံရသော်လည်း သားမရှိလျှင် သမီးအကြီးဆုံးလည်း အလားတူ အခွင့်အရေး ရသည်။ အမွေ ဆက်ခံရာတွင် မိဘတို့၏ သဘောအတိုင်း ဖြစ်သည်။ သားထွေး၊ သမီးထွေးကို အချစ်ဆုံးအနေနှင့် ပိုပေးလေ့ရှိသည်။

Gon (Khon)

According to tradition, even though the eldest son takes the role of father, if there is no son, the eldest daughter is given the same opportunity. The distribution of the inheritance is done in accordance with the wishes of the parents. The youngest son and daughter may receive the greatest share.

ယွန်းအမျိုးသား

သားကြီး သမီးကြီးတို့က မိဘ အရိုက်အရာကို ခံယူကြသည်။ အမွေခွဲဝေရာတွင် မိဘသဘောတရား ဖြစ်သည်။ သားကြီး သမီးကြီးတို့ အိမ်ထောင်ပြုသွားလျှင် အိမ်ထောင်ခွဲနေသည်နှင့် အမွေခွဲပေးလိုက်သည်။ သို့သော် မိဘသေဆုံးသွားပါက အတူနေသူ၊ ပြုစုသူတို့က အမွေပိုရသည်။ တိကျစွာ လိုက်နာရမည့် အမွေခွဲမှု စည်းကမ်းဟူ၍ မရှိချေ။

Yoon

The eldest son and daughter take the role of parents. The division of the inheritance is in accordance with the wishes of the parents. If the eldest son and daughter are married and live separate from their parents, they still receive their share. However, if the parents die, those who live with and take of the parents receive a larger share. There are no exact rules to follow for sharing inheritance.

ယင်းနက်နှင့် ယင်းကြား အမျိုးသား

မိဘအရိုက်အရာကို သားကြီးသမီးကြီးတို့က ဆက်ခံနိုင်သည်။ ကျား၊မ ခွဲခြားမှု မရှိချေ။ သားသမီးများ မရှိပါက အိမ်ထောင်စုရှိ ဦးလေး၊ ဦးကြီး၊ တူသားများက ဆက်ခံနိုင်သည်။ အမွေများကို မိဘသဘောအတိုင်း ခွဲဝေပေးနိုင်သည်။ အိမ်ထောင်ခွဲများမှာ လက်ထပ်စဉ်က မိဘပေးလိုက်သည့် ပစ္စည်းများသာ ရကြသည်။ အိမ်ထောင်ခွဲထွက်သွားပြီးနောက် လုံးဝ မသက်ဆိုင်တော့ပေ။ မိဘနှင့်အတူနေပြီး ကောင်းတူဆိုးဖက် ပြုစုသူသာ အမွေပစ္စည်းအများစုကိုသော်လည်းကောင်း၊ အားလုံးကိုသော်လည်းကောင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

Yin Nat and Yin Kyar

The eldest son and daughter take on the role of parents. There is no gender discrimination. If there are no children, the married younger uncle, elder under and nephew take on this role. Parents can divide their inheritance as they wish. Married children who live separately from their parents receive only the share that they received when they got married. After living separately from their parents, the inheritance is no longer their concern. Only the children who remain with their parents through good or bad times and take care of their parents have the opportunity to share the inheritance.

ခနအမျိုးသား

အရိုက်အရာခံယူရာတွင် သားကြီး၌ တာဝန်ရှိသည်။ သားကြီးမရှိက သမီးကြီး သို့မဟုတ် တူ တူမများက ခံယူနိုင်သည်။ ကျား၊မ ခွဲခြားမှု မရှိ။ အမွေဆက်ခံရာတွင်လည်း မြန်မာနည်းကို လိုက်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ထုံးကို အသုံးပြုသည်။

Danu

The eldest son has the responsibility for taking the role of his parents. If there is no eldest son, the eldest daughter, niece or nephew takes on that role. There is no gender discrimination. They follow Myanmar tradition for sharing inheritance, specifically the Buddhist Dhamasatt.

ပလောင်အမျိုးသား

မိဘအရိုက်အရာကို သားကြီးက ဆက်ခံရသည်။ သားကြီးမရှိက တူများ၊ ဦးလေးများ၊ ညီများက ဆက်ခံသည်။ အမွေများကို မိဘသဘောကျ ပေးနိုင်သည်။

Palaung

The eldest son takes on the role/responsibility of the parents. If there is no eldest son, nephews, uncles and brothers take that role/responsibility. The inheritance can be given in accordance with the wishes of the parents.

ပအိုဝ်် အမျိုးသား

သားကြီး သမီးကြီးများက အရိုက်အရာ ဆက်ခံသည်။ ကျား၊ မ ခွဲခြားမှု မရှိ။ အမွေ ခွဲဝေရာတွင် အိမ်၌ အတူနေသူနှင့် အိမ်ခွဲနေသူတို့ အမွေရခြင်း မတူကြ။ အတူနေသူများက အမွေ ပိုရထိုက်သည်ဟု ယူဆသည်။

PaO

The eldest son takes on the role/responsibility of the parents. There is no gender discrimination. The children who live with their parents and those do not live with their parents do not receive an equal share of the inheritance. Those who live with their parents receive a larger inheritance.

ကော်အမျိုးသား

အဖ အရိုက်အရာကို သားကြီးက ဆက်ခံရသည်။ အမွေကိုလည်း သားယောကျာ်းများကသာ ဆက်ခံခွင့် ရှိသည်။ မိန်းမများမှာ လုံးဝ အရိုက်အရာ ခံယူခွင့်၊ အမွေခံစားခွင့် မရှိကြ။ မိန်းမများသည် အိမ်ထောင်ပြုလျှင် ခင်ပွန်းနောက်သို့ လိုက်ရသဖြင့် တစ်မိန်းဟု သဘောထားသည်။

Kaw

The eldest son takes the role/responsibility of parents. Only the sons have an opportunity to receive an inheritance. There is no opportunity for women to take the role/responsibility of parents

ကိုးကန့်အမျိုးသား

မိဘအရိုက်အရာကို သားကြီးက ဆက်ခံရသည်။ သားကြီးမရှိက တူ၊ ညီ၊ ဦးလေး၊ ဦးကြီး စသော အိမ်ထောင်စုရှိသော ယောက်ျားများကသာ အရိုက်အရာ ခံယူခွင့် ရှိသည်။ မိန်းမများက အရိုက်အရာ ခံယူခွင့် လုံးဝမရှိ။ မျိုးရိုးအနွယ်ဆက်မှာ ယောက်ျားဖက်မှသာ ဆင်းသက်သည်။ မိန်းမမှာ လင်ယောက်ျားဖက်သို့ လိုက်ရသည်။ သားယောက်ျား မရဘဲ သမီးမိန်းမသာ မွေးသော အိမ်ထောင်စုတွင် တူများ၊ ညီများက အမွေခံယူရသည်။

Koekant

The eldest son takes the role/responsibility of parents. If there is no eldest son, men from the household such as: nephew, younger brother, younger uncle, elder uncle have to take the role/responsibility of the parents. Women are not allowed to take that role/responsibility. The Surname is descendent only from the Husband's side. The wife have to take the surname of the Husband side. In the family which has no sons, but only the daughters, the nephews, younger brothers have to take the inheritance.

လားဟူအမျိုးသား

အရိုက်အရာကို သားအကြီးများက ခံယူရသည်။ မရှိလျှင် တူ၊ ညီ၊ ဦးလေးစသော ဆွေးမျိုးထဲမှ ယောက်ျားကသာ ခံယူခွင့် ရှိသည်။ အမွေခွဲရာတွင် မိဘသဘောအတိုင်း ခွဲဝေနိုင်သည်။ မိဘနှင့် အသက်ထက်ဆုံးနေသော သားသမီးများ သို့မဟုတ် သေဆုံးစဉ်က အတူရှိသူများကို အမွေအများဆုံး ပေးလေ့ရှိသည်။

Lahu

Only the eldest sons have to take the role/responsibility of the parents. If there are no sons, only the men from the family, such as nephews, younger brothers, and uncles, have the right to take on the role/responsibility of the parents. They usually give most part of the properties (inheritance) to those sons and daughters who stayed with the parents for their whole lifetime, or to those sons and daughters who stay beside parents during their death.

မြောင်ဖီးအမျိုးသား

သားကြီးသည် မိဘအရိုက်အရာ ခံရသည်။ သားကြီး မရှိက တူ၊ ညီ၊ ဦးလေးတို့က အရိုက်အရာ ခံရသည်။ မိန်းမများသည် သူတပါးသူ ဖြစ်သဖြင့် အရိုက်အရာ ခံယူခွင့်မရှိ။ အမွေပေးရာတွင် မိဘသဘောကျ ပေးနိုင်သည်။

Myaungzee

The eldest son takes the role of the parents. If there is no eldest son in the family, nephews, brothers and uncles take on this role. As the wives come from other families, they are not allowed to take on a significant role in the family. Parents can give their inheritance as they like.

လွယ်လအမျိုးသား

သားကြီးများက အရိုက်အရာ ခံရသည်။ မရှိလျှင် တူ၊ ညီ၊ ဦးလေးတို့က ဆက်ခံရသည်။ အမွေ ခွဲဝေရာတွင် မိဘသဘောတရား ဖြစ်သည်။

Lwel La

The eldest son takes the role of the parents. If there is no eldest son in the family, nephews, brothers and uncles take on this role. Parents can give their inheritance as they like.

ဆီးယင်းချင်း

ဆီးယင်း ချင်းလူမျိုးများသည် မယားကြီး၏သား အငယ်ဆုံး ယောက်ျားလေးကသာ သခင်၏အမွေကို ခံရလေ့ရှိခြင်း ရှိလေသည်။ မိဘအမွေခံထိုက်သော သားအထွေးဆုံးသည် မိမိသဘောဖြင့် မိဘအိမ်မှ ခွဲထွက်၍ အိမ်သစ် အိုးသစ်ဖြင့်နေလျှင် မိဘအမွေပိုင်ဆိုင်မှုကို ထုံးစံဓလေ့အရ ရပ်စဲခြင်းခံရပြီး ဒုတိယသားထွေးက လက်ခံလေ့ရှိသည်။

Seeyinn Chin

Only the youngest son of the first wife can receive an inheritance from the master/father. If the youngest son who has the right to get the inheritance lives separately from the parents, the tradition of giving inheritance to the youngest son is ceased and the second youngest son accepts the inheritance.

နောက်အော် နာဂ

မိဘနှစ်ပါးစလုံး ကွယ်လွန်သွားလျှင် သားသမီးများထဲမှ အကြီးဆုံး ကျန်ရစ်သူက အိမ်ထောင်တစ်ခုကို အုပ်ထိန်းမည် ဖြစ်သည်။ မိသားစုတစ်ခု၌ ဇနီးကွယ်လွန်သွားလျှင် သူမ၏ ပါရင်းပစ္စည်းများကို သူမ၏ မိဘတွေကပင် သိမ်းယူမည် ဖြစ်သည်။ လက်ထက်ပွားပစ္စည်းတို့ကိုမူကား သားသမီးတို့ကို ပေးဝေရမည် ဖြစ်သည်။ အိမ်ကိုမူကား သားယောက်ျားအကြီးဆုံးက ပိုင်ဆိုင်သည်။ သားယောက်ျားမရှိဘဲ မိဘတို့ ကွယ်လွန်ခဲ့လျှင် ထိုအိမ်ကို ဖခင်၏ ဆွေမျိုးများကသာ သိမ်းပိုက်လိုက်မည် ဖြစ်ပေသည်။

Nauntor Naga

When the parents die, the eldest son takes the role/responsibility for the whole household. In a family, if the wife passes away, the property that she brought when she married is given to by her parents. For the property that is developed during the marriage, the inheritance will be shared with the children. The home will be given to the eldest son. If the parents die, but don't have a son, the home will be given to the relatives from the father side.

ကယား

ကယားအမျိုးသားတို့သည် အမွေဆက်ခံရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သေတမ်းစာ ရေးထားလေ့ မရှိချေ။ သို့ရာတွင် ယင်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံအရ အမွေခွဲဝေရာတွင် သားသမီးအထွေးဆုံးက အမွေကိုပိုရပြီး ကျန်သားသမီးတို့က ညီတူညီမျှ ခွဲဝေယူကြရသည်။

Kaya

Kaya does not have the tradition of writing wills. However, according to their tradition of sharing inheritance, the youngest daughter receives a larger share and the rest of the sons and daughters share equally.

ယင်းတလဲ

ယင်းတလဲ အမျိုးသားတို့၏ ရိုးရာဓလေ့အရ အမွေ ခွဲဝေရာတွင် မိဘများ ကွယ်လွန်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သော ပစ္စည်းများကို အကြီးဆုံးနှင့် အငယ်ဆုံးက ပို၍ ရရှိကြသည်။

Yintale

According to the Yintale's tradition, when the parents die, the eldest and the youngest receive a larger share.

SESSION 9.3: CIVIL LAW: TAKING A LOAN CASE TO COURT

အစီအစဉ် ၉.၃ တရားမဥပဒေ- ကြွေးမြီကိစ္စကို တရားရုံးသို့ ယူဆောင်လာခြင်း

Purpose of Session: To introduce participants to the procedures and skills involved in analyzing civil law cases.

အစီအစဉ်၏ရည်ရွယ်ချက် - သင်တန်းသားများအား တရားမဥပဒေတွင်ပါဝင်သည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အတတ်ပညာများကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်း။

Outcomes, Skills and Methodologies

မျှော်မှန်းရလဒ်၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ

Outcomes:	မျှော်မှန်းရလဒ်
As a result of this session participants will be able to: <ul style="list-style-type: none"> • Understand the stages of a civil law trial • Explain the procedural rules for civil law cases • Understand what is involved in analyzing and questioning factual evidence • Understand the rules concerning admissibility of evidence 	ဤသင်ခန်းစာ၏ ရလဒ်အဖြစ် သင်သည် <ul style="list-style-type: none"> • တရားမဥပဒေ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း၏ အဆင့်များကို နားလည်လာပါလိမ့်မည်။ • တရားမ အမှုများအတွက် လုပ်ထုံး၊ လုပ်နည်း စည်းကမ်းများကို ရှင်းပြနိုင်ပါလိမ့်မည်။ • အကြောင်းခြင်းရာဆိုင်ရာ သက်သေခံချက် နှင့် ပတ်သက်သော ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းနှင့် မေးမြန်းခြင်းတို့တွင် ပါဝင်သော အရာများကို နားလည်လာပါလိမ့်မည်။ • လက်ခံခွင့်ပြုသော သက်သေနှင့် ပတ်သက်၍ စည်းမျဉ်းများကို နားလည်လာပါလိမ့်မည်။

Skills:	အရည်အချင်းများ
In this session participants will practice the following skills: <ul style="list-style-type: none"> • Listening • Persuasion • Strategizing • Analysis • Advocacy 	ဤ အစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားများသည် အောက်ပါ ကျွမ်းကျင်မှုများကို ရရှိစေရန် လေ့ကျင့်ကြရမည်။ <ul style="list-style-type: none"> • နားထောင်စွမ်းရည် • ကိုယ့်ဘက်ပါအောင် စည်းရုံးရေး စွမ်းရည် • နည်းဗျူဟာ • ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု စွမ်းရည် • ရှေ့နေပညာ

Methodologies:	နည်းနာများ
In this session you will practice the following training methodologies: <ul style="list-style-type: none"> • Ranking • Case study • Document analysis • Think-pair-share 	ဤအစီအစဉ်တွင်သင်သည်အောက်ပါသင်ကြားရေးနည်းနာများကိုလေ့လာကျင့်သုံးရမည် <ul style="list-style-type: none"> • အဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း • အမှုကိုလေ့လာခြင်း • စာရွက်စာတမ်းများဆန်းစစ်ခြင်း • စဉ်းစား၊ နှစ်ယောက်တစ်တွဲဆွေးနွေး၊ ဝေမျှပါ

Rule of Law Principles

တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမူများ

<p>The following rule of law principles are relevant to this session:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Access to Justice • Legal certainty 	<p>အောက်ဖော်ပြပါ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမူဝါဒများသည် ဤအစီအစဉ်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်</p> <ul style="list-style-type: none"> • တရားမျှတမှုရရှိပိုင်ခွင့် • ဥပဒေအရတာဝန်ခံနိုင်မှု
--	--

Preparation

ပြင်ဆင်ပုံ

Materials:	လိုအပ်သောပြင်ဆင်မှုနှင့် ပစ္စည်းများ
<p>For this session you will need:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Whiteboard / Flip Chart • Chalk/Marker Pens • Pencils/Paper for groups 	<ul style="list-style-type: none"> • ဝိုက်ဘုတ်/စာရွက်ကြီး • မြေဖြူ/မာကာ • အုပ်စုများအတွက် ခဲတံ/စာရွက်များ

Handouts:	ဝေပေးမည့် စာရွက်များ
<p>In this session participants will use:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9.3.1 – Civil Law Ranking Exercise • 9.3.2 – Case Scenario • 9.3.3 – Win Aung’s Statement • 9.3.4 – Saint Zarni’s Statement 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင်သင်တန်းသားများသည်အောက်ဖော်ပြပါ များကို အသုံးပြုမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ၉.၃.၁-တရားမမှု အဆင့်သတ်မှတ်ချက် လေ့ကျင့်ခန်းစာရွက်များ • ၉.၃.၂ အမှုကိုလေ့လာခြင်း • ၉.၃.၃ ဝင်းအောင်၏ထွက်ဆိုချက် • ၉.၃.၄ စိန် ဇာနည်၏ထွက်ဆိုချက်

OPEN SESSION	(5 mins)
အဖွင့်အစီအစဉ်	(၅ မိနစ်)

Introduce the session’s background and purpose.
 Review lesson outcomes with the participants. Write outcomes on flipchart paper or whiteboard and explain them. Discuss other announcements and concerns.

အစီအစဉ်အားမိတ်ဆက်ခြင်း-နောက်ခံအကြောင်းအရာနှင့်ရည်ရွယ်ချက် တက်ရောက်သူများနှင့် ရလဒ်များအား ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ ရလဒ်များကို ဝိုက်ဘုတ် သို့စာရွက်ကြီးပေါ်တွင်ရေးပြီး သင်တန်း သားများနှင့်ဆွေးနွေးပါ။အခြားအရေးကြီးသောအကြောင်းအရာများကိုလည်းဆွေးနွေးပါ။

REVIEW	(5 mins)
ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း	(၅ မိနစ်)

Ask participants to quickly pair and agree upon one thing they learned in Module 6.2, Evidence. Randomly pick a few pairs to report on what they remember. Link the session outcomes to previous sessions and activities and relevant rule of law principles including independent and impartial adjudication.

သင်တန်းသားများကိုမြန်မြန်ဆန်ဆန်တွဲခိုင်း၍ မော်ကျူး ၆.၂ (သက်သေ)တွင်သင်ယူခဲ့ပြီးဖြစ်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုကို သဘောတူညီမှုပြုလုပ်ခိုင်းပါ။ အဖွဲ့အနည်းငယ်ကို အလျင်းသင့်သလိုရွေးပြီး ယင်းတို့ မှတ်မိသောအရာများကိုအစီရင်ခံ တင်ပြခိုင်းပါ။ လွတ်လပ်၍ တရားမျှတသောစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းများပါဝင်သော ကိုက်ညီမှုရှိသည့်တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးမူဝါဒများ၊ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ယခင်အစီအစဉ်များကို လက်ရှိအစီအစဉ်မှမျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် ချိတ်ဆက်ပါ။

NOTES FOR FACILITATORS:

This session is linked to the activities in session 6.1, Differences in Law, and session 6.2, Evidence. In session 6.1, participants were introduced to key private law concepts which they apply in the case study in this session (Activity 2). In session 6.2, participants learned key rules of evidence, which they will apply when they analyze this same case study.

As in session 6.2 (on Evidence), Module 8 (on Administrative Law) and the earlier sessions in the current Module, the skills learned in this session are also closely related to the rule of law principle of independent and impartial adjudication. In this session, participants learn and practice how to identify relevant and persuasive evidence and present an argument in support of their client's case. These skills are useful only if an independent and impartial judiciary will assess the lawyer's claims on the merits.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက်မှတ်စု

ဤအစီအစဉ်သည် အစီအစဉ်၆.၁ (ကွဲပြားခြားနားသောဥပဒေများ)နှင့် ၆.၂(သက်သေ)အတွင်းရှိလှုပ်ရှားမှုများနှင့် ချိတ်ဆက် ရမည်ဖြစ်သည်။ အစီအစဉ် ၆.၁ အတွင်းသင်တန်းသားများသည် အဓိကပုဂ္ဂလိကဥပဒေအယူအဆများနှင့် မိတ်ဆက်ပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အားဤအစီအစဉ်ရှိ လှုပ်ရှားမှု (၂) အမှုလေ့လာရာတွင် အသုံးပြုရမည်။ အစီအစဉ် ၆.၂ တွင် သင်တန်းသား များသည် ထိုအမှုလေ့လာချိန်တွင်အသုံးပြုရမည့် အဓိကသက်သေအထောက်အထားစည်းမျဉ်းများကို လေ့လာရမည်။

အစီအစဉ် ၆.၂ (သက်သေအထောက်အထား)နှင့်မော်ကျူး၈(အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေ)နှင့်လက်ရှိမော်ကျူးအတွင်းရှိအစော ပိုင်းအစီအစဉ်များကဲ့သို့ပင် ဤအစီအစဉ်တွင်သင်ယူရမည့်ကျွမ်းကျင်မှုများသည် လွတ်လပ်၍တရားမျှတသောတရားစီရင်မှု၏ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမူဝါဒများနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသားများသည် ဆက်စပ်၍ လက်ခံနိုင်လောက် အောင်ဆွဲဆောင်နိုင်သော သက်သေအထောက်အထားကို လေ့လာရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ အမှုသည်ကို အထောက်အကူပြု နိုင်သည့် လျှောက်လဲချက်များကို အစီရင်ခံရမည်။ ထိုကျွမ်းကျင်မှုများသည် လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော တရားစီရင်ရေးမှ ရှေ့နေများ၏ မှုခင်းအကျိုးအပြစ်တို့နှင့်ပတ်သက်သော အခိုင်အမာပြောဆိုမှုတို့ကို အကဲဖြတ်နိုင်မှသာ အသုံးဝင်သည်။

ACTIVITY 1: STAGES OF A CIVIL CASE	(10 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၁ - တရားမမှုအတွက် အဆင့်များ	၁၀ မိနစ်

Purpose of Activity: To help participants learn the stages of a civil case and the order in which they typically occur.

လှုပ်ရှားမှု၏ရည်ရွယ်ချက် - သင်တန်းသားများကို တရားမမှုအတွင်းလုပ်ဆောင်မှုအဆင့်နှင့် အမှုအတွင်းထိုလုပ်ဆောင်မှု အစီအစဉ်လေ့လာရာတွင်ကူညီပေးရန်

Methodology: Ranking

သင်ကြားရေး နည်းပညာ: အဆင့်များသတ်မှတ်ခြင်း

Handout(s): 9.3.1 – Civil Law Ranking Exercise

ဝေငှစာရွက်များ ၉.၃.၁ တရားမမှုလုပ်ဆောင်မှုအဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြသောစာရွက်များ

Materials: None

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ

INSTRUCTIONS

- Ask participants to form four groups. Give each group eight pieces of paper from Handout 9.3.1. Each of these pieces of paper has one of the stages of a civil case in Myanmar written on it.
- Ask the groups to arrange these pieces of paper in the correct order describing the different stages of a civil case. The following chart lists the proper order.

• Find the proper court
• File the complaint
• Defendant responds with a written statement
• Court pronounces on issues of law and facts
• Court hears plaintiff and witnesses
• Court hears defendant and witnesses
• Court hears arguments
• Judgment and decree

သင်တန်းသားများကို အုပ်စု ၄ စု ခွဲပါ။ အုပ်စု တစ်စုစီကို စာရွက်ငယ် ၈ခု ပေးပါ။ ထိုစာရွက်ငယ် တစ်ခုစီ ပေါ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရားမမှုတစ်ခု၏ အဆင့်တစ်ခုစီကို ရေးထားသည်။

စာရွက်ငယ်လေးများကို တရားမမှုတစ်ခု၏ အဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြသော အစီအစဉ်မှန်အတိုင်း စီပေးရန် သင်တန်းသား များကို ပြောပါ။ အောက်ဖော်ပြပါ ဇယားသည်လုပ်ဆောင်မှုအဆင့်ဆင့်ကို မှတ်ကန်စွာစီစဉ်ထားသည်။

• သင့်လျော်သော တရားရုံး ရှာသည်။
• အဆိုလွှာတင်သွင်း စွဲဆိုသည်။
• တရားပြိုင်က ထုချေလွှာတင်သွင်းသည်။

• တရားရုံးမှ ဥပဒေရေးရာနှင့် အကြောင်းခြင်းရာ ငြင်းချက်များထုတ်သည်။
• တရားလိုနှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးသည်။
• တရားပြိုင်နှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးသည်။
• တရားရုံးမှ နှစ်ဖက် လျှောက်လွှဲချက်များ ကြားနာသည်။
• စီရင်ချက် နှင့် ဒီဂရီ ချမှတ်သည်။

ACTIVITY 2: CIVIL CASE ANALYSIS	(60 mins)
လှုပ်ရှားမှု ၂ - အမှုကို လေ့လာခြင်း - တရားမမှု ကြားနာခြင်း	၆၀ မိနစ်

Purpose: To help participants learn to identify relevant facts and to formulate arguments in a civil case.

ရည်ရွယ်ချက် - သင်တန်းသားများအားကိုက်ညီသောအချက်အလက်များကိုရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်နှင့် တရားမမှုအတွင်း လျှောက်လွှဲချက် များကိုပြုလုပ်ရန်ပြောကြားခြင်း

Methodology: Case study and document analysis

နည်းနာများ- အမှုကိုလေ့လာခြင်းနှင့် စာရွက်စာတမ်းစိစစ်မှု

- Handouts: 9.3.2 – Case Scenario**
9.3.3 – Win Aung’s Statement
9.3.4 – Saint Zarni’s Statement

- ဝေငှစာရွက်များ ၉.၃.၂ အမှုဇာတ်ညွှန်း
- ၉.၃.၃ ဝင်းအောင်ထွက်ဆိုချက်
- ၉.၃.၄ စိန်.ဇာနည်ထွက်ဆိုချက်

Materials: None

သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ

Handout 9.3.2 Case Scenario:

ဝေငှစာရွက် ၉.၃.၂ အမှုဇာတ်ညွှန်း

By a written contract in 2012, Win Aung sold a plot of land to B for 10m kyats. In a separate agreement, Saint Zarni agreed to permit Win Aung to continue living on the plot of land. In August 2014, Saint Zarni served a notice on Win Aung requiring Win Aung to vacate the land.

After Win Aung refused to leave the land, Saint Zarni started a legal action against Win Aung for possession of the plot of land and ejection of Win Aung.

In defence of Saint Zarni's action, Win Aung filed a written statement alleging that the 2012 'contract of sale' was actually a loan agreement under which Saint Zarni lent 10 million Kyats to Win Aung. The contract of sale of the land was only a device to provide Saint Zarni with security for the loan. Win Aung claims that the land is actually worth 50 million Kyats and that he never had any intention of selling the land to Saint Zarni at such a low price.

The court must answer the following questions:

- (i) Whether the contract between Win Aung and Saint Zarni in 2012 was a contract of sale of land;
- (ii) Whether Saint Zarni is entitled to possession of the land.

အမှုဇာတ်လမ်း

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဝင်းအောင် မှ စိန့်ဇာနီ ထံ မြေတကွက်ကို ၁၀သန်းဖြင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုကာ ရောင်းချခဲ့သည်။ သီးခြားသဘောတူညီမှုအနေဖြင့် စိန့်ဇာနီသည် ဝင်းအောင် ကို ထိုမြေကွက်ပေါ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် သဘောတူညီခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ဩဂုတ်လ ရောက်သောအခါ စိန့်ဇာနီ သည် ဝင်းအောင် ကို မြေပေါ်မှ ထွက်ခွာ ပေးရန် နို့တစ်စာ ပေးခဲ့သည်။

ဝင်းအောင် သည် မြေပေါ်မှ ထွက်ခွာရန် ငြင်းဆန်သောအခါ စိန့်ဇာနီ သည် ဝင်းအောင် အပေါ် မြေလက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် မြေပေါ်မှ နှင်ထုတ် လိုမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုသည်။

ဝင်းအောင် ကထုချေလွှာတင်သွင်းရာ၌ ၂၀၁၂ ခုနှစ်က အရောင်းဝယ်စာချုပ်သည် အမှန်တကယ်အားဖြင့် စိန့်ဇာနီက ဝင်းအောင် ကိုချေးငှား သောငွေ ၁၀သန်းအတွက် ချုပ်ဆိုသော ငွေချေးငှားသော စာချုပ် သာဖြစ်ကြောင်း စိန့်ဇာနီက ထုချေသည်။ မြေအရောင်းအဝယ်စာချုပ်သည် စိန့်ဇာနီ၏ ချေးငွေအတွက် အာမခံတခုသာ ဖြစ်ကြောင်းတင်ပြသည်။ ဝင်းအောင် ကထပ်မံ တင်ပြသည်မှာ မြေ သည် ထိုစဉ်က သန်း ၅၀တန်ကြောင်း၊ ထိုမြေကို စိန့်ဇာနီအား ထိုမျှနည်းသော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိခဲ့ ကြောင်း တင်ပြသည်။

တရားရုံးမှ အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းများကို ဖြေပေးရမည်။

- (၁) ဝင်းအောင် နှင့် စိန့်ဇာနီ ကြားတွင် ၂၀၁၂ က ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်သည် မြေအရောင်းအဝယ်စာချုပ် ဟုတ်မဟုတ်။
- (၂) စိန့်ဇာနီ သည် မြေကို လက်ရောက်ရပိုင်ခွင့် ရှိမရှိ။

Case analysis (35 minutes):

- Ask participants to form 2 groups. Each group will play a role as either:
 - Plaintiff's lawyers, or
 - Defendant's lawyers
- All participants in each group receive the case scenario, Handout 9.3.2 and a Handout with the witness statement of their party, either handout 9.3.3 for group 1 playing plaintiff's lawyers or handout 9.3.4 for group 2 playing defendant's lawyers. Participants do not receive anything regarding their opponent's case.

အမှုကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်း (၃၅ မိနစ်)

- အတန်းသားများကို အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ခွဲပါ။ ထိုသူတို့သည် အောက်ပါနေရာများတွင် သရုပ်ဖော်မည်။
 - တရားလို၏ ရှေ့နေများ
 - တရားပြိုင်၏ ရှေ့နေများ
- အဖွဲ့တဖွဲ့စီကို အမှုဇာတ်လမ်း ဝေဖန်စာရွက် ၉.၃.၂ နှင့် မိမိတို့ အမှုသည်၏ မျက်မြင်သက်သေ ထွက်ဆိုချက်နှင့်တကွ ဝေဖန်စာရွက်ကိုပေးပြီး တရားလို ရှေ့နေအဖြစ်သရုပ်ဆောင်သောအဖွဲ့ကို ဝေဖန်စာရွက် ၉.၃.၃ သို့မဟုတ် တရားပြိုင်ရှေ့နေအဖြစ် သရုပ်ဆောင်သောအဖွဲ့ကို ဝေဖန်စာရွက် ၉.၃.၄ ကိုပေးပါ။ သင်တန်းသားများအားမိမိတို့၏ ပြိုင်ဘက်အဖွဲ့နှင့် ပတ်သက်သောမည်သည့်အရာကိုမျှမပေးရပါ။

Group 1 participants receive **Handout 9.3.3**. A copy of it follows:

Win Aung's statement to the court:

I borrowed the money from Saint Zarni to pay for my daughter's wedding. She was marrying a very important man, so she wanted to have a big ceremony – her dress alone cost 2m kyats!

Saint Zarni is not a friend of mine, in fact, I don't like her at all. My wife tried to talk me out of borrowing money from her. My wife always told me that Saint Zarni was bad. My wife heard that Saint Zarni has tried to do this to another neighbour a few years ago – and now she is doing it to us!

I had no reason or intention to sell Saint Zarni that land for a fraction of its value – it is easily worth 50 million Kyats, much more than the value of the loan. The loan is also repayable at a high rate of interest. I have said to her many times that she is crippling me with the repayments, but she just laughs. What a mean woman!

အဖွဲ့ ၁ အတွက်ဝေဖန်စာရွက်

ဝင်းအောင်၏ တရားရုံးသို့ တင်ပြချက်

ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့်သမီး မင်္ဂလာဆောင်အတွက် စိန့်ဇာနီ ထံမှ ပိုက်ဆံချေးခဲ့ပါသည်။ သမီးသည် အလွန်အရေးပါသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်မည် ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော မင်္ဂလာ ပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပချင်ပါသည်။ မင်္ဂလာဝတ်စုံတစ်စုံတည်းပင် ၂ သန်း ပေးရသည်။

စိန့်ဇာနီသည် ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် သူ့ကို မကြိုက်ပါ။ ကျွန်တော့်ဇနီးက သူ့ထံမှ ပိုက်ဆံချေးရန် ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။ စိန့်ဇာနီ သည် အလွန်ဆိုးသောသူ တယောက်ဟုလည်း ဇနီးက အမြဲတမ်း ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်က စိန့်ဇာနီသည် ကျွန်တော်တို့ အိမ်နီးချင်းတစ်ဦးကိုလဲ ခုလိုလုပ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့သည်ဟု ကျွန်တော့်ဇနီးက ကြားသိခဲ့ရသည်။ ယခုလည်း ကျွန်တော်တို့ကို ထိုကဲ့သို့ ပြုမူလုပ်ဆောင်နေသည်။

ကျွန်တော်သည် ထိုမြေကွက်ကို ၎င်း၏တန်းဖိုးထက် လျော့ပြီး စိန့်ဇာနီကို ရောင်းရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိပါ။ ထိုမြေကွက် တန်းဖိုးသည် ကျပ်သန်း၅၀တော့ အသာလေး ရှိသည်။ စိန့်ဇာနီထံမှ ချေးထားသောငွေထက် ပိုများသည်။ ချေးငွေကိုလည်း

အတိုးနှုန်းမြင့်မြင့်နှင့် ဆပ်နိုင်ပါသည်။ သူသည် ပြန်ဆပ်ရမည့်ငွေကြေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး နစ်နာအောင် လုပ်နေသည်ဟု ကျွန်တော် အကြိမ်များစွာ သူ့ကို ပြောခဲ့ပါသည်။ ဒါပေမယ့် သူသည် ရယ်လျက်ပဲ နေပါသည်။ ဘယ်လောက် ကပ်လိုက်တဲ့ လူလဲ။

Group 2 participants receive **Handout 9.3.4**, which is reproduced below.

Saint Zarni's statement to the court:

I really didn't want to lend money to Win Aung, but he told me that he needed money to pay off his gambling debts. This is not the first time I have had to lend him money – he is an alcoholic, and when he drinks, he gambles. My husband also told me that he beats his wife. He told me later that he would be killed if he did not pay these gambling debts.

I took pity on him and bought the land, which is in a very poor state. The agreed price was 10m kyats, because he wished to live on the land for another two years until his children finished school.

I saw Win Aung the other day meeting with a man who looked like he was in a gang. He looked really scared. I think that he's in trouble again, and is just using this case to try to get more money from me.

အဖွဲ့ ၂ အတွက် ဝေငှစာရွက် ၉.၃.၄

စိန့်ဇာနီ၏ တရားရုံးသို့ တင်ပြချက်

ကျွန်မတကယ်ကို ဝင်းအောင်ကို ပိုက်ဆံ မချေးချင်ခဲ့ပါ။ သို့သော် ဝင်းအောင်သည် သူ့လောင်းကစား အကြွေးများကြောင့် ပိုက်ဆံလိုနေသည်ဟု ကျွန်မကို ပြောပါသည်။ ဤတကြိမ်သည် ပထမဆုံးအကြိမ် သူ့ကို ပိုက်ဆံ ချေးခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါ။ သူသည် အရက်သမား ဖြစ်သည်။ သူမူးသောအခါ လောင်းကစား လုပ်ပါသည်။ သူသည် သူ့ဇနီးကိုလဲ ရိုက်သည်ဟု ကျွန်မယောက်ျားက ပြောပါသည်။ ဝင်းအောင်က သူ့အကြွေးမပေးနိုင်လျှင် အသတ်ခံရမည်ဟု နောက်ပိုင်းတွင် ပြောပါသည်။ ကျွန်မ သူ့ကို သနားသွားပြီး မြေကွက်ကို ဝယ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုမြေကွက်ကလည်း အလွန်စုတ်ပြတ်နေတဲ့ အနေ အထားမှာ ရှိပါသည်။ မြေကွက်အတွက် သဘောတူထားတဲ့ဈေးနှုန်းကတော့ ၁၀သန်း ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဝင်းအောင်က သူ့ ကလေးတွေ ကျောင်းပြီးသည်အထိ နောက်နှစ်နှစ် ဆက်နေချင် သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်နေ့တွင် ဝင်းအောင်ကို လူမိုက်အဖွဲ့ကလို့ ထင်ရသော လူတယောက်နှင့် တွေ့ဆုံနေတာကို ကျွန်မ တွေ့ခဲ့ ပါသည်။ ဝင်းအောင်သည် အလွန် ကြောက်လန့်နေပုံ ပေါ်ပါသည်။ နောက်တခါ သူ့ဒုက္ခရောက်ပြန်ပြီဟု ကျွန်မ ထင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်မဆီမှ ငွေထပ်ရရန် ဤမြေကွက်ကိစ္စကို ပြန်အသုံးပြုတာ ဖြစ်ပါသည်။

- Ask each team must discuss their case scenario handouts and answer the following questions by making lists:
 - Who was involved?
 - What happened?
 - When did it happen?
 - Where did it happen?
 - Why did it happen?
- Are there any weaknesses in their case, and if so, list them? 15 minutes. Based on the answers developed to these questions, each group must then develop a case theory that describes their case, and the arguments that they will present before the judge in support of their positions. Using information provided in the following Notes to Facilitators, you should explain what a case theory is before announcing this part of the assignment. 5 minutes.
- WHEN DOING THIS, PARTICIPANTS MUST ONLY USE FACTS THAT THEY HAVE BEEN GIVEN IN THE SCENARIO AND THEIR STATEMENT TO THE COURT!!!! 5 minutes.

အသင်းတသင်းစီသည် အမှုဇာတ်လမ်းကိုဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီး အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းများကို (စာရင်းပြု၍) စဉ်းစားကြရမည်။

- မည်သူ ပါဝင်ခဲ့သနည်း။
- ဘာဖြစ်ခဲ့ သနည်း။
- ထိုအရာသည် မည်သည့် အချိန်တွင် ဖြစ်ခဲ့သနည်း။
- ထိုအရာသည် မည်သည့် နေရာတွင် ဖြစ်ခဲ့သနည်း။
- ထိုအရာသည် အဘယ့်ကြောင့် ဖြစ်ခဲ့သနည်း။
- ၎င်းတို့၏အမှုတွင် အားနည်းချက်များရှိပါသလား။ ရှိသည်ဆိုပါက ၎င်းတို့ကိုစာရင်းပြုစုပါ။ (၁၅ မိနစ်) ထိုအဖြေများ အပေါ်မူတည်၍ အဖွဲ့များသည် အမှု၏သီအိုရီသဘောတရား/အယူအဆကို တင်ပြရမည်။ ထိုအမှု၏ သီအိုရီ သဘောတရားတွင် အမှုအကြောင်းဖော်ပြချက်နှင့် တရားသူကြီး ရှေ့မှောက်တွင် တင်သွင်းမည့် လျှောက်လဲချက် များပါဝင်ရမည်။ သင်တန်းနည်းပြများကို အတွက်ဖြစ်သောအောက်ဖော်ပြပါမှတ်စုတွင် ပါဝင်သည့်သတင်းအချက် အလက်များကို အသုံးပြုပြီး ဤအပိုင်းရှိလုပ်ဆောင်ရမည့်တာဝန်ကို မကြေညာမီအမှုသီအိုရီကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ (၅ မိနစ်)
- အတန်းသားများသည် ၎င်းတို့အား ပေးထားသော ဇာတ်လမ်းနှင့် တရားရုံး၌ထွက်ဆိုချက်များတွင်သာ ပါဝင်သော အချက်အလက်များကို အသုံးပြုရမည်။ (၅ မိနစ်)
- Bring the participants back together.
- Select a participant from each team to come before the entire group and first ask the plaintiff group representative to answer the first question, who was involved, by presenting their list of all their answers to this question. Then ask the defendant group

representative whether they agree on each answer to this question on that list. If they agree on an answer, these participants shake hands. If they disagree, these participants hold their hands in front of them and gently push against their opponent’s similarly positioned hands.

- Then repeat this process first with a different participant representing the plaintiff group who gives all answers on the group’s list to the second question, followed by a different participant from the defendant group [who responds by shaking hands if they agree with each answer or pushing back gently if they disagree with any item on this second answer list.
- Repeat this process using different plaintiff and defendant group representatives to respond to the remaining four questions, with responsive hand shaking to each answer agreed on and gently pushing hands for each list item about which they disagree. The participant representing the defendant also presents a list of its weaknesses and the representative of the plaintiff agrees or disagrees on behalf of his or her group.
- After group representatives agree/disagree on all of the list items in answer to these questions, select a different participant from each group to present the case theory that incorporates all agreed upon answers and their positions of answers that produce disagreement. The plaintiff group representative goes first, followed by the different defendant group representatives. 20 minutes.

အတန်းသားများကို ပြန်စုပါ။

အုပ်စုတစ်စုစီမှ သင်တန်းသားတစ်ဦးကို (အုပ်စုတစ်ခုလုံးစီကို မရွေးချယ်မီ) ရွေးချယ်ပြီး ဦးစွာပထမအနေဖြင့် တရားစွဲဆိုသော အုပ်စုမှ ကိုယ်စားပြုသူကို မိမိတို့၏ ပထမဆုံးမေးခွန်းအတွက် အဖြေအားလုံးပါသော စာရင်းကို တင်ပြခိုင်းခြင်းဖြင့် ယင်းပထမ မေးခွန်း၏အဖြေကို ဖြေဆိုခိုင်းပါ။ ထို့နောက်တရားပြိုင်ဘက်အုပ်စုမှ ကိုယ်စားပြုသူကို ယင်းအဖြေတစ်ခုချင်းစီကို သဘောတူ မတူမေးမြန်းပါ။ သဘောတူပါက အဖွဲ့နှစ်ခုလုံးအား လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခိုင်းပြီး သဘောမတူပါက တရားပြိုင်အုပ်စုကို သူတို့၏ရှေ့တွင်ထားခိုင်းပြီး တရားလိုအုပ်စု(ထိုတရားလိုအုပ်စုကိုလည်း သူတို့၏လက်ကို အလားတူပုံစံထားစေကာ)၏ လက်များကို ငြင်သာစွာတွန်းရန်ပြောဆိုပါ။

ထို့နောက်တရားလိုအုပ်စုမှ အခြားကိုယ်စားပြုသင်တန်းသားတစ်ဦးကို ဒုတိယမေးခွန်း၏ အဖြေအားလုံးအားတင်ပြခိုင်းပြီး အလားသဏ္ဍန်တူပြုလုပ်ခိုင်းပါ။ ဤတစ်ကြိမ်တွင် တရားပြိုင်ဘက်မှ အခြားကိုယ်စားပြုသူက သဘောတူလျှင် လက်ဆွဲ နှုတ်ဆက်ပြီး သဘောမတူပါက လက်ကိုတွန်းဖယ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ရမည်။

ထိုသို့ကျန်ရှိနေသေးသောမေးခွန်းများကို ကိုယ်စားပြုအုပ်စုများမှ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက်ရွေးချယ်ကာ အလားတူပြုမှု ရမည်ဖြစ်သည်။ တရားပြိုင်ဘက်မှကိုယ်စားပြုသူသည် (သဘောမတူသည့်) အဖြေများ၏အားနည်းချက်ကိုမှတ်သားတင်ပြပြီး တရားလိုဘက်မှကိုယ်စားပြုသူက မိမိ၏အဖွဲ့ကိုယ်စားသဘောတူမတူတင်ပြရမည်။

အဓိကကျသော အကြောင်းအရာပေါ်တွင် ၎င်းတို့ သဘောတူညီမှု/ သဘောမတူညီမှုများ ပြုလုပ်ပြီးလျှင် တဖက်စီမှ သင်တန်းသား တယောက်စီကို ရွေးထုတ်၍ သဘောမတူညီသော အဖြေများ/ သဘောတူညီသော အဖြေများကို စုစည်း ပေးသော အမှုသီအိုရီကို တင်ပြရန်ပြောပါ။ တရားလိုဘက်မှ ကိုယ်စားပြုမှုစတင်၍ တရားပြိုင်ဘက်မှ အခြားကိုယ်စားပြုသူက နောက်တစ် ဆက်တည်းလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ (၂၀မိနစ်)

NOTES FOR FACILITATORS:

A 'case theory' is the version of events that the lawyer will present to the court on the basis of the client's instructions, available evidence and the relevant law. A case theory presents the facts in a way that satisfy the legal ingredient that the lawyer needs to prove.

In Myanmar a case theory is often called "structure or construction of the case" by plaintiff lawyers, and "defence line" by defence lawyers.

A good case theory guides the lawyer's strategy throughout the case. It helps to identify the most important evidence and what questions to ask the witnesses. It also reveals the weaknesses in your and your opponent's case.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက်မှတ်စု

ဤဖြစ်ရပ်၏တင်ပြချက်ရှုထောင့်သည် ရှေ့နေမှ မိမိအမှုသည်၏ ညွှန်ကြားချက်၊ ရရှိနိုင်သည့်သက်သေ အထောက်အထားနှင့် ဆီလျော်သည့် ဥပဒေများအပေါ် အခြေခံသည့် တရားရုံးတွင်တင်ပြမည့် အဖြစ်အပျက်၊အဆိုများ ဖြစ်ရမည်။ အမှုသရုပ်မှန်သည် ရှေ့နေတစ်ဦးမှသက်သေပြနိုင်ရန်လိုအပ်သည့်ဥပဒေဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများကျေနပ်စေသည့်အကြောင်းအရာဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမှုသီအိုရီကို တရားလိုရှေ့နေများမှ အမှုတည်ဆောက်ခြင်းဟုခေါ်ပြီး တရားပြိုင်ရှေ့နေများက ခုခံရေးလမ်းကြောင်းဟု ခေါ်သည်။

ကောင်းမွန်သည့် အမှုသရုပ်မှန်တစ်ခုသည် ရှေ့နေ၏ နည်းလမ်းအားလမ်းပြပေးသည်။ အရေးကြီးသည် သက်သေများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အကူအညီပေးသည်။ သက်သေအား မည်သည့်မေးခွန်းများမေးမည်ကို ကူညီပေးသည်။ မိမိနှင့်တရားပြိုင်၏ အားနည်းချက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည်။

Rules of evidence (25 minutes)

- Write on the board the rules of evidence, one by one. These rules are relevance, admissibility, weight or tendency, opinion, hearsay, and character. After each one, ask participants for volunteers who can explain what this rule means. After one has explained, ask others if they have anything to add to it. You may need to supplement these definitions by using information from the following Notes to Facilitators in case they were not fully defined in Session 6.2 where the definitions also were provided only for relevance, admissibility, and weight, and only there in Notes to Facilitators. Tendency, opinion, hearsay, and character have never been presented before and need to be defined because many participants probably have never heard of them. After these explanations, ask participants to provide examples of each, recognizing that performing this task may be very difficult for the new evidence concepts just presented. 10 minutes
- Then ask one participant from each group to read their witness statement to other participants. As they read, participants from the opposing group must stand up and say "I object" if they hear a part of the statement that breaks a rule of evidence. After they say I object, they must state the rule that this evidence breaks. First a plaintiff group participant reads their witness statement and the defence group participants can object if they think something read breaks an evidence rule. Then a defence group participant reads their witness statement and plaintiff group participants can object when they think something read breaks an evidence rule. 15 minutes.

သက်သေခံချက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ (၂၅ မိနစ်)

သင်ပုန်းပေါ်တွင် သက်သေခံချက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို တစ်ခုချင်းစီ ချရေးပါ။ ထိုစည်းမျဉ်းများမှာ ဆက်ဆိုင်မှု၊ လက်ခံနိုင်စွမ်း၊ ဝန် (သို့) တန်ဖိုး၊ ထင်မြင်ယူဆချက်၊ တစ်ဆင့်စကား နှင့် အကျင့်စာရိတ္တတို့ဖြစ်သည်။ တစ်ခုချင်းစီတိုင်း ထိုဥပဒေသည် မည်သည်ကို ဆိုလိုသည်ကို ရှင်းပြပေးနိုင်သော သင်တန်းသားများအား မေးပေးပါ။ တစ်ယောက်ရှင်းပြပေးပြီးတိုင်း တခြားသူများအား ထပ်မံ ဖြည့်စွက်လိုသော အရာများရှိ မရှိကို မေးပါ။ ထိုဥပဒေများမှာ ဆက်ဆိုင်မှု၊ လက်ခံနိုင်စွမ်း၊ ဝန်အစရှိသည်တို့ကို ဖော်ပြထားသည့် အစီအစဉ် ၆.၂ တွင် ပြည့်စုံစွာ အဓိပါယ်ဖွင့်ဆိုထား ခြင်းမရှိသဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ သန်တန်းနည်းပြမှတ်စုမှ အချက်အလက်ကို အသုံးပြုပြီး ပေါင်းထည့်ဖို့ ရန်လိုအပ်ပေမည်။ ယိမ်းယိုင်ခြင်း၊ ထင်မြင်ယူဆချက်၊ ကောလဟာလ နှင့် အကျင့်စာရိတ္တတို့သည် ယခင်အစီအစဉ်များမှာ တင်ပြထား ခြင်းမရှိသဖြင့် သင်တန်းသားများ နားလည်နိုင်ရန် အခက်အခဲ ရှိပေသည်။ ရှင်းလင်းပြောပြပြီးနောက် တင်ပြထားသော သက်သေအသစ်အယူအဆအတွက် ဤတာဝန်ကို လုပ်ဆောင် ခြင်းသည်။ အခက်အခဲရှိနိုင်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုသည့် အနေဖြင့် ဥပဒေများ၏ ဥပမာများကို ပေးရန် သင်တန်းသားများအား ပြောပါ။ (၁၀ မိနစ်)

အဖွဲ့တဖွဲ့စီမှ တယောက်စီအား ၎င်းတို့၏ မျက်မြင်သက်သေ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ကျန်သော သင်တန်းသားများအား ဖတ်ပြ ပေးခိုင်းပါ။ ၎င်းတို့ ဖတ်ပြနေချိန်တွင် အကယ်၍ သင်တန်းသားများသည် သက်သေခံချက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီပဲ ချိုးဖောက်နေသည်ကို ကြားလျှင် မတ်တပ်ရပ်၍ 'ကျွန်ုပ်ကန့်ကွက်သည်' ဟု ပြောခိုင်း၍ ထိုအရာသည် မည်သည်ဖြစ်သည် ကိုလည်း ပြောပြခိုင်းပါ။ ကန့်ကွက်ကြောင်း ပြောပြပြီးလျှင် ထိုသက်သေအထောက်အထားမှ ဖောက်ဖျက်သည့် ဥပဒေကို ဖော်ပြရမည်။ ဦးစွာပထမ တရားလိုအုပ်စုဘက်မှ ၎င်း၏ သက်သေထွက်ဆိုချက်ကို ထွက်ပြောပြီး တရားပြိုင်ဘက်မှ သက်သေ အထောက်အထား ဥပဒေဖောက်ဖျက်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ကြားရပါက ကန့်ကွက်နိုင်သည်။ ပြီးနောက် တရားပြိုင် ဘက်မှ သက်သေထွက်ဆိုချက်ကို ဖတ်ပြပြီး တရားလိုဘက်မှ သက်သေအထောက်အထား ဥပဒေဖောက်ဖျက်သည့် အကြောင်းအရာတစ်ခု ကြားရပါက ကန့်ကွက်နိုင်သည်။ (၁၅ မိနစ်)

NOTES FOR FACILITATORS:

The terms relevance, admissibility and weight were defined in session 6.2, concerning the rules of evidence. Those definitions are replicated here for ease of use.

Evidence is relevant if it relates to an issue in the case. Does the evidence support a claim that one of the parties is making and which helps them prove their case? Does the evidence make it more likely that the position advanced by one of the parties is legally justified? If yes, the evidence is relevant. If the evidence has no impact on the parties' ability to prove their legal arguments, it is not relevant.

When evidence is admissible, it means that the court is entitled to consider it in making its final decision. In order for evidence to be admissible, it must satisfy several conditions. One condition is that the evidence must be relevant (see above). Another condition is that it must be authentic (that the evidence is what the party seeking its admission claims it to be and is not a forgery). Other conditions for admission exist. If evidence does not satisfy these conditions it is inadmissible and may not be considered or relied on by the judge in making his or her decision.

The weight of the evidence is how important any one piece of evidence is. If a judge decides that a piece of evidence is admissible, he or she is entitled to rely on it. He or she must then decide how

much to rely on it. Different pieces of evidence may contradict each other and must therefore be assessed by the judge. If two witnesses claim to have witnessed a crime but disagree about whether the perpetrator they saw was the defendant, the judge might give more weight to the witness who was closer to the perpetrator or who had a better view.

Opinion evidence is testimony which constitutes the opinion of the witness instead of a mere description of things he personally saw, heard or experienced. Opinion evidence is often, but not always inadmissible.

Hearsay evidence is testimony from a witness about something she was told by someone else rather than something she personally witnessed. Hearsay evidence might be admissible or inadmissible, and if it is admissible, it might be entitled to less weight.

Character evidence is evidence about the character of one of the parties – whether he or she is a good person – which is not directly relevant to the facts of the case. It is often, but not always inadmissible.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက်မှတ်စု

ကိုက်ညီမှု၊ လက်ခံနိုင်စွမ်း နှင့် ဝန် တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အစီအစဉ် ၆.၂ တွင်ဖော်ပြထားပြီး သက်သေခံချက်ဥပဒေများနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ယင်းတို့၏ အဓိပ္ပါယ်များအား တစ်ခုချင်းအသုံးပြုမှုအတွက် ထပ်မံဖော်ပြသည်။ သက်သေအထောက်အထား သည် အမှုထဲမှအကြောင်းအရာတစ်ခုနှင့် ဆက်စပ်လျှင် ကိုက်ညီသည်။ သက်သေသည် အမှုသည်တို့၏အမှုကိုသက်သေပြရာ၌ အသုံးဝင်သောအမှုသည်တစ်ဦးက လုပ်ဆောင်သည့်အဆိုကို အထောက်အကူပြုပါလား။ သက်သေသည် အမှုသည်တစ်ဦးမှ တင်ပြသည့်အခြေအနေကို ဥပဒေကြောင်းအရ မှန်ကန်သည်ဟု ဆောင်ရွက်ရာရောက်သော အဆိုကိုပိုမိုပိုင်ပြင်စွာ လုပ်ဆောင် ပါသလား။ အကယ်၍ထိုအတိုင်းဟုတ်ပါက သက်သေအထောက်အထား ကိုက်ညီသည်။ အကယ်၍သက်သေသည် အမှုသည် ၏ ဥပဒေအကြောင်းအရ အငြင်းပွားမှုအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုမရှိပါက ကိုက်ညီမှုမရှိပါ။ သက်သေအထောက်အထားသည် ခိုင်လုံသည်ဟု အတည်ပြုချိန်သည် တရားရုံးမှအပြီးသတ် အဆုံးဖြတ်ပေးရာတွင် ၎င်းကိုထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ သက်သေအထောက်အထား ခိုင်လုံသည်ဟု သတ်မှတ်နိုင်ရန် အခြေအနေတော်တော်များများမှ လက်ခံနိုင် ရမည်။ သဘောတူညီရမည့်အကြောင်းအရာတစ်ခုမှ သက်သေအထောက်အထားသည် ဆက်စပ်ရမည်။ တစ်ခြားသတ်မှတ် ချက်မှာ ၎င်းသည်စစ်မှန်ရမည် (သက်သေအထောက်အထားသည် ၎င်း၏ထွက်ဆိုချက်ကို ရှာဖွေနေသောအမှုသည်၏ အခိုင်အမာ ပြောဆိုရမည့်အရာဖြစ်ပြီး အတုအမဖြစ်ရပါ။) ထွက်ဆိုချက်အတွက် အခြားအခြေအနေများလည်း ရှိရမည်။ အကယ်၍ သက်သေအထောက်အထားသည် အခြေအနေများမှ လက်ခံနိုင်ပါကမခိုင်လုံပေ။ တရားသူကြီးမှဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ တွင်ထည့်သွင်းစဉ်းစားစရာမလိုပေ။ သက်သေ အထောက်အထား၏ ဝန်သည်ယင်းသက်သေ၏အပိုင်းတစ်ပိုင်းခြင်းစီက မည်မျှ အရေးကြီးခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ အကယ်၍ တရားသူကြီးကသက်သေအထောက်အထားတစ်ခု ခိုင်လုံကြောင်းဆုံးဖြတ် ခဲ့လျှင် မည်သူမဆိုအသုံးပြုပိုင် ခွင့်ရှိသည်။ အကယ်၍ သက်သေတစ်ခုနှင့်တစ်ခုရှေ့ နောက်ဆန့်ကျင်နေပါက တရားသူကြီးမှ အကဲဖြတ်သည်။ အကယ်၍ သက်သေနှစ်ယောက်မှ အခင်းဖြစ်စဉ်ကို မြင်တွေ့ခဲ့သည်ဟု အခိုင်အမာပြောဆိုပြီး သူတို့မြင်ခဲ့ သည့် ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်သူက တရားလိုဟုတ်မဟုတ်အငြင်းပွားပါက တရားသူကြီးမှ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခဲ့သည့်သူနှင့် ပို၍နီးကပ်စွာရှိနေခဲ့သူ (သို့မဟုတ်) ပိုမိုရှင်းလင်းစွာမြင်တွေ့ခဲ့သူကို ပေးရမည်။ ထင်မြင်ယူဆချက် သက်သေ အထောက် အထားသည် သက်သေက သူကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့ခဲ့ (သို့မဟုတ်) ကြားခဲ့(သို့မဟုတ်) ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့်အကြောင်းအရာကို ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ဘဲ သူ၏ထင်မြင်ယူဆမှုထွက်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။ ထင်မြင်ယူဆချက် သက်သေအထောက်အထားကို တစ်ခါတစ်ရံလက်ခံနိုင်သည်။ တစ်ဆင့်စကား သက်သေ အထောက်အထားသည် သက်သေမှကိုယ်တိုင်ကြားခဲ့ခြင်းမဟုတ် ဘဲ တစ်ခြားလူတစ်ယောက်မှ သူကြားခဲ့ရသည့် ထွက်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။ တစ်ဆင့်စကားသက်သေအထောက်အထားသည် ခွင့်ပြုနိုင်သလို ခွင့်မပြုနိုင်ပေ။ အကယ်၍ခွင့်ပြုခဲ့ပါက ၎င်းအပေါ်တွင်အလေးမထားသင့်ပေ။ အကျင့်စာရိတ္တသက်သေ အထောက်အထားသည် အမှုသည်တစ်ဦး၏ အကျင့်စာရိတ္တသက်သေအထောက်အထားဖြစ်သည်။ ထိုသူသည်လူကောင်း ဟုတ်မဟုတ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကို တစ်ခါတစ်ရံလက်ခံနိုင်သည်။

SUMMARY AND EVALUATION	(10 mins)
အကျဉ်းချုပ်နှင့် သုံးသပ်ခြင်း	(၁၀-မိနစ်)

In closing ask and help participants quickly form pairs. Assign each pair to prepare responses to the set of two questions assigned to them. Also ask each participant to write on a piece of paper three important things that they learned during this session and one thing about which they either are confused or would like to know more. Participants should write these brief learning reflections using only one or a few words, not complete sentences, to express each item. Encourage pair members to discuss their individual learning reflections with each other. Rotate assigning pairs to develop responses to the following sets of two questions: 6 minutes

- What is a case theory? AND
 - Why is it important?
- OR
- What are rules of evidence? AND
 - Why are they important?

Rotate among the pairs asking members to present their list of responses to the two questions they were assigned. Speak with all pairs assigned the first two questions set before moving to pairs responding to the second set of two questions. Ask all presenting participants not to repeat something someone else already said. Ask pairs that are listening to raise one hand if they agree with the item on the list, and two hands if they disagree. Use your judgment regarding time available to guide a decision whether to explore disagreements by surfacing their reasons and then inviting other views. Collect all written documents the participant teams prepare and review them after class when you have time. The important items learned that participants report provide positive feedback about what went well during the session. The items about which participants report being confused or wanting to learn offer insights into what future facilitators using these materials may want to do differently.

သင်ခန်းစာအပိုင်းတွင်သင်တန်းသားများကို မြန်မြန်ဆန်ဆန်အတွဲ တွဲရန်ပြောပါ။ အတွဲတစ်တွဲခြင်းစီကို ၎င်းတို့အားပေးသော မေးခွန်းများအားအဖြေပေးရန်ပြောပါ။ သင်တန်းသား တစ်ဦးချင်းစီကို လည်းဤအစီအစဉ်အတွင်းသင်ယူခဲ့ရသော အရေး အကြီးဆုံးအကြောင်းအရာသုံးခုနှင့် မိမိတို့ နားမလည်သော အကြောင်းအရာတစ်ခု သို့ဒီထက်မက သိချင်သော အကြောင်း အရာတစ်ခုတို့ကိုစာရွက်တစ်ရွက်ပေါ်တွင်ရေးသားဖို့ရန်ပြောဆိုပါ။ သင်တန်းသားများသည်မိမိတို့ ၊၏လေ့လာသင်ကြားမှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင်အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းစီကိုစာလုံးတစ်လုံးသို့အနည်းငယ်မျှဖြင့် (ရှုပ်ထွေးသောစာကြောင်းများ မဟုတ်ဘဲ) ဖော်ပြသင့်ပေသည်။ သင်တန်းသားများကိုမိမိ၏တွဲဘက်သင်တန်းသားများဖြင့် တစ်ဦးချင်းတစ်ယောက်ချင်း လေ့လာသင်ယူမှု သုံးသပ်ချက်များကိုဆွေးနွေးဖို့ရန်တိုက်တွန်းပါ။ သင်တန်းသားအတွဲများကို အောက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းသုံးစုံ အတွက်ထင်မြင်ယူဆချက်ပေးရန်လှည့်လည်တာဝန်ပေးပါ။ (၆မိနစ်)

- အမှု၏ သီအိုရီသဘောတရား သည် အဘယ်နည်း။
- ထိုအရာသည် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။
(သို့မဟုတ်)
- သက်သေခံချက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများသည် အဘယ်နည်း။
- ဤအရာများကို လိုက်နာရန် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။

အတွဲများကြားလှည့်သွား၍ အဖွဲ့ဝင်များကို သူတို့အားပေးထားသောမေးခွန်းနှစ်ခု၏ အဖြေစာရင်းကို တင်ပြဖို့ရန် ပြောဆိုပါ။ ပထမမေးခွန်းနှစ်ခုအတွက် တာဝန်ယူထားသော သင်တန်းသားအတွဲများနှင့် ဒုတိယမေးခွန်းနှစ်ခုကို ဖြေဖို့ရန် တာဝန်ယူထားသောအတွဲများသို့ မသွားမီဆွေးနွေးပါ။ လူအားလုံးအားတစ်ခြားသူပြောပြီးသား အကြောင်းအရာကို မပြောဆိုရန် သတိပေးပါ။ နားထောင်နေသော သင်တန်းသားအတွဲများအား စာရင်းထဲရှိ ထင်မြင်ချက်များကိုသဘောတူလျှင် လက်တစ်ဖက်မြှောက်ခိုင်းပြီး သဘောမတူပါက လက်နှစ်ဘက်မြှောက်ခိုင်းပါ။ ရရှိနိုင်သောအချိန်ပမာဏအပေါ်မူတည်၍ သင်တန်းသားများ၏ သဘောမတူရသည့် အကြောင်းပြချက်များ၊ တစ်ခြားအမြင်များကို လက်ခံဆွေးနွေးထဲထဲဝင်ဝင်လေ့လာဖို့ သင့်မသင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပါ။ သင်တန်းသားများ ပြင်ဆင်ထားသော စာရွက်စာတမ်းများကို စုစည်းပြီးအတန်းပြီးချိန်တွင် ၎င်းတို့အားဆန်းစစ်ပါ။ သင်တန်းသားများမှ အစီရင်ခံတင်ပြသော အရေးကြီးအကြောင်းအရာများသည် အစီအစဉ်အတွင်း မည်သည့်အရာကို ကောင်းစွာ နားလည်သည်ဆိုသည့် တုံ့ပြန်မှုကိုပေးသည်။ သင်တန်းသားများမှ ရှုပ်ထွေးသည် (သို့) ပိုမိုသိရှိဖို့ရန်ဆန္ဒရှိသည်ဟု အစီရင်ခံသော အကြောင်းအရာများသည် နောင်အလားတူသင်ရိုးကို အသုံးပြုသော သင်တန်းနည်းပြများ မည်သို့ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်သင့်သည်ကို ပြဆိုသည်။

အဆင့်သတ်မှတ်ရန် စာရွက်များ
Ranking Exercise Sheets

သင့်လျော်သော တရားရုံး ရှာသည်။

Find the proper court

အဆိုလွှာတင်သွင်း စွဲဆိုသည်။

File the complaint

တရားပြိုင်က ထုချေလွှာတင်သွင်းသည်။

Defendant responds with a written statement

တရားရုံးမှ ဥပဒေရေးရာနှင့် အကြောင်းခြင်းရာ ငြင်းချက်များထုတ်သည်။

Court pronounces on issues of law and facts

တရားလိုနှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးသည်။

Court hears plaintiff and witnesses

တရားပြိုင်နှင့် သက်သေများကို စစ်ဆေးသည်။

Court hears defendant and witnesses

တရားရုံးမှ နှစ်ဖက် လျှောက်လွှဲချက်များ ကြားနာသည်။

Court hears arguments

စီရင်ချက် နှင့် ဒီကရီ ချမှတ်သည်။

Judgment and decree

၉.၃.၂-အမှုဇာတ်ညွှန်း

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဝင်းအောင် မှ စိန့်ဇာနီ ထံ မြေတကွက်ကို ၁၀သန်းဖြင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုကာ ရောင်းချခဲ့သည်။ သီးခြားသဘောတူညီမှုအနေဖြင့် စိန့်ဇာနီသည် ဝင်းအောင် ကို ထိုမြေကွက်ပေါ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် သဘောတူညီခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ဩဂုတ်လ ရောက်သောအခါ စိန့်ဇာနီ သည် ဝင်းအောင် ကို မြေပေါ်မှ ထွက်ခွာ ပေးရန် နို့တစ်စာ ပေးခဲ့သည်။

ဝင်းအောင် သည် မြေပေါ်မှ ထွက်ခွာရန် ငြင်းဆန်သောအခါ စိန့်ဇာနီ သည် ဝင်းအောင် အပေါ် မြေလက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် မြေပေါ်မှ နှင်ထုတ် လိုမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုသည်။

ဝင်းအောင် ကထုချေလွှာတင်သွင်းရာ၌ ၂၀၁၂ ခုနှစ်က အရောင်းဝယ်စာချုပ်သည် အမှန်တကယ်အားဖြင့် စိန့်ဇာနီက ဝင်းအောင် ကိုချေးငှား သောငွေ ၁၀သန်းအတွက် ချုပ်ဆိုသော ငွေချေးငှားသော စာချုပ် သာဖြစ်ကြောင်း စိန့်ဇာနီက ထုချေသည်။ မြေ အရောင်း အဝယ်စာချုပ်သည် စိန့်ဇာနီ၏ ချေးငွေအတွက် အာမခံတခုသာ ဖြစ်ကြောင်းတင်ပြသည်။ ဝင်းအောင် ကထပ်မံ တင်ပြသည်မှာ မြေ သည် ထိုစဉ်က သန်း ၅၀တန်ကြောင်း၊ ထိုမြေကို စိန့်ဇာနီအား ထိုမျှနည်းသော ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိခဲ့ ကြောင်း တင်ပြသည်။

တရားရုံးမှ အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းများကို ဖြေပေးရမည်။

(၁) ဝင်းအောင် နှင့် စိန့်ဇာနီ ကြားတွင် ၂၀၁၂ က ချုပ်ဆိုသော စာချုပ်သည် မြေအရောင်းအဝယ်စာချုပ် ဟုတ်မဟုတ်။

(၂) စိန့်ဇာနီ သည် မြေကို လက်ရောက်ရပိုင်ခွင့် ရှိမရှိ။

9.3.2 – Case Scenario

By a written contract in 2012, Win Aung sold a plot of land to B for 10m kyats. In a separate agreement, Saint Zarni agreed to permit Win Aung to continue living on the plot of land. In August 2014, Saint Zarni served a notice on Win Aung requiring Win Aung to vacate the land.

After Win Aung refused to leave the land, Saint Zarni started a legal action against Win Aung for possession of the plot of land and ejection of Win Aung.

In defense of Saint Zarni’s action, Win Aung filed a written statement alleging that the 2012 ‘contract of sale’ was actually a loan agreement under which Saint Zarni lent 10m Kyats to Win Aung. The contract of sale of the land was only a device to provide Saint Zarni with security for the loan. Win Aung claims that the land is actually worth 50m Kyats and that he never had any intention of selling the land to Saint Zarni at such an low price

The court must answer the following questions:

- (i) Whether the contract between Win Aung and Saint Zarni in 2012 was a contract of sale of land;
- (ii) Whether Saint Zarni is entitled to possession of the land

ဝင်းအောင်၏ ထွက်ဆိုချက်

ဝင်းအောင်၏ တရားရုံးသို့ တင်ပြချက်

ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့်သမီး မင်္ဂလာဆောင်အတွက် စိန့်ဇာနီ ထံမှ ပိုက်ဆံချေးခဲ့ပါသည်။ သမီးသည် အလွန်အရေးပါသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်မည် ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော မင်္ဂလာ ပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပချင်ပါသည်။ မင်္ဂလာဝတ်စုံတစ်စုံတည်းပင် ၂ သန်း ပေးရသည်။

စိန့်ဇာနီသည် ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် သူ့ကို မကြိုက်ပါ။ ကျွန်တော့်ဇနီးက သူ့ထံမှ ပိုက်ဆံချေးရန် ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။ စိန့်ဇာနီ သည် အလွန်ဆိုးသောသူ တယောက်ဟုလည်း ဇနီးက အမြဲတမ်း ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်က စိန့်ဇာနီသည် ကျွန်တော်တို့ အိမ်နီးချင်းတစ်ဦးကိုလဲ ခုလိုလုပ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့သည်ဟု ကျွန်တော့်ဇနီးက ကြားသိခဲ့ရသည်။ ယခုလည်း ကျွန်တော်တို့ကို ထိုကဲ့သို့ ပြုမူလုပ်ဆောင်နေသည်။

ကျွန်တော်သည် ထိုမြေကွက်ကို ၎င်း၏တန်းဖိုးထက် လျော့ပြီး စိန့်ဇာနီကို ရောင်းရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိပါ။ ထိုမြေကွက် တန်းဖိုးသည် ကျပ်သန်း၅၀တော့ အသာလေး ရှိသည်။ စိန့်ဇာနီထံမှ ချေးထားသောငွေထက် ပိုများသည်။ ချေးငွေကိုလည်း အတိုးနှုန်းမြင့်မြင့်နှင့် ဆပ်နိုင်ပါသည်။ သူသည် ပြန်ဆပ်ရမည့်ငွေကြေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး နှစ်နာအောင် လုပ်နေသည်ဟု ကျွန်တော် အကြိမ်များစွာ သူ့ကို ပြောခဲ့ပါသည်။ ဒါပေမယ့် သူသည် ရယ်လျက်ပဲ နေပါသည်။ ဘယ်လောက် ကပ်လိုက်တဲ့ လူလဲ။

Win Aung's Statement

Win Aung's statement to the court:

I borrowed the money from Saint Zarni to pay for my daughter's wedding. She was marrying a very important man, so she wanted to have a big ceremony – her dress alone cost 2m kyats!

Saint Zarni is not a friend of mine, in fact, I don't like her at all. My wife tried to talk me out of borrowing money from her – she had always told me that she was a bad woman. She has heard that she has tried to do this to another neighbour of ours a few years ago – and now she is doing it to us!

I had no reason or intention to sell Saint Zarni that land for a fraction of its value – it is easily worth 50 million Kyats, much more than the value of the loan. The loan is also repayable at a high rate of interest. I have said to her many times that she is crippling me with the repayments, but she just laughs. What a mean woman!

စိန့်ဇာနီ၏ ထွက်ဆိုချက်

စိန့်ဇာနီ၏ တရားရုံးသို့ တင်ပြချက်

ကျွန်တော် တကယ်ကို ဝင်းအောင်ကို ပိုက်ဆံ မချေးချင်ခဲ့ပါ။ သို့သော် ဝင်းအောင်သည် သူ့လောင်းကစား အကြွေးများကြောင့် ပိုက်ဆံလိုနေသည်ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောပါသည်။ ဤတကြိမ်သည် ပထမဆုံးအကြိမ် သူ့ကို ပိုက်ဆံ ချေးခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါ။ သူသည် အရက်သမား ဖြစ်သည်။ သူမူးသောအခါ လောင်းကစား လုပ်ပါသည်။ သူသည် သူ့ဇနီးကိုလဲ ရိုက်သည်ဟု ကျွန်တော့်ဇနီးက ပြောပါသည်။ ဝင်းအောင်က သူ့အကြွေးမပေးနိုင်လျှင် အသတ်ခံရမည်ဟု နောက်ပိုင်းတွင် ပြောပါသည်။

ကျွန်တော် သူ့ကို သနားသွားပြီး မြေကွက်ကို ဝယ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုမြေကွက်ကလည်း အလွန်စုတ်ပြတ်နေတဲ့ အနေ အထားမှာ ရှိပါသည်။ မြေကွက်အတွက် သဘောတူထားတဲ့ဈေးနှုန်းကတော့ ၁၀သန်း ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ဝင်းအောင်က သူ့ကလေးတွေ ကျောင်းပြီးသည်အထိ နောက်နှစ်နှစ် ဆက်နေချင် သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်နေ့တွင် ဝင်းအောင်ကို လူမိုက်အဖွဲ့ကလို့ ထင်ရသော လူတယောက်နှင့် တွေ့ဆုံနေတာကို ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ ပါသည်။ ဝင်းအောင်သည် အလွန် ကြောက်လန့်နေပုံ ပေါ်ပါသည်။ နောက်တခါ သူ့ဒုက္ခရောက်ပြန်ပြီဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော့်ဆီမှ ငွေထပ်ရရန် ဤမြေကွက်ကိစ္စကို ပြန်အသုံးပြုတာ ဖြစ်ပါသည်။

Saint Zarni's Statement

Saint Zarni's statement to the court:

I really didn't want to lend money to Win Aung, but he told me that he needed money to pay off his gambling debts. This is not the first time I have had to lend him money – he is an alcoholic, and when he drinks, he gambles. My husband also told me that he beats his wife. He told me later that he would be killed if he did not pay.

I took pity on him and bought the land, which is in a very poor state. The agreed price was 10m kyats, because he wished to live on the land for another two years until his children finished school.

I saw Win Aung the other day meeting with a man who looked like he was in a gang. He looked really scared. I think that he's in trouble again, and is just using this case to try to get more money from me.

SESSION 9.4: ADVANCED CONTRACTS FOR LAWYERS

အစီအစဉ် ၉.၁ - ရှေ့နေများအတွက် ပဋိညာဉ်များ

Purpose of Session: Learn or review basic contract law doctrines which reinforce rule of law principles regarding fair, broadly understood and stable laws leading to fair, robust, and accessible legal processes in which rights and responsibilities based in law are evenly enforced.

အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်- အခြေခံကျသော ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ၏ သဘောတရားများ (တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးစည်းမျဉ်းများဖြစ်ကြသော မျှတခြင်း၊ ကျယ်ပြန့်စွာနားလည်ခြင်း နှင့် တည်ငြိမ်သော ဥပဒေများရရှိကာ ထိုအရာမှတစ်ဆင့် မျှတမှု၊ ခိုင်မာမှု နှင့် နားလည်ရန် လွယ်ကူသော တရားရေးရာလုပ်ငန်းစဉ်များကို ရရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုအရာများမှတစ်ဆင့် ဥပဒေအရ ရပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးများကိုလည်း တန်းတူရရှိနိုင်ရန် လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းသည် ဤသင်ခန်းစာ၏ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

Outcomes, Skills and Methodologies

မျှော်မှန်းရလဒ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ

Outcomes:	မျှော်မှန်းရလဒ်များ
<p>As a result of this session you will be able to:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identify common issues regarding applying required elements of valid contracts Identify opportunities for negotiating fairer contracts that promote rule of law goals 	<p>ဤသင်ခန်းစာမှ သင်တန်းသူသားများသည် -</p> <ul style="list-style-type: none"> အများနှင့်ဆိုင်သော အမှုများ - ဥပမာအားဖြင့် အတည်/တရားဝင်ဖြစ်သော ပဋိညာဉ်များကို လျှောက်ထားရာတွင် လိုအပ်မည့် အချက်များကို ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များ ရရှိစေရေးအတွက် အထောက်အကူပြုသည့် ပိုမို၍ မျှတသော ပဋိညာဉ်များ ရရှိစေရန် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရာတွင် ရရှိမည့် အခွင့်အရေးများကို ဖော် ထုတ်ခြင်း။

Skills:	လေ့ကျင့်ရမည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ
<p>In this session you will practice the following skills:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analysis Listening Cooperation Client-centered counseling Interest-based negotiating 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသူသားများသည် အောက်ဖော်ပြပါ သင်ကြားနည်း နည်းပညာများကို လေ့ကျင့်ကြရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> စိတ်ဖြာလေ့လာချက် နားထောင်စွမ်းရည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း အမှုသည် ဦးစားပေး အကြံပြုဆွေးနွေးခြင်းများ အင်တာနက်ကို အခြေခံ၍ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း များ

Methodologies:	သင်ကြားနည်း နည်းပညာများ
<p>In this session you will practice the following training methodologies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Simulation • Small group discussion • Large group discussion 	<p>ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသူသားများသည် အောက်ဖော်ပြပါ သင်ကြားနည်း နည်းပညာများကို လေ့ကျင့်ကြရမည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • သရုပ်ဖော်တင်ဆက်ခြင်း • အုပ်စုငယ်များဖွဲ့ပြီး ဆွေးနွေးခြင်း • အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးခြင်း

Laws and Rule of Law Principles

ဥပဒေများနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးစည်းမျဉ်းများ

Laws:	ဥပဒေများ
<p>The following laws and appellate decisions are relevant to this session:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sections 2(a), 2(b), 3, 7(2), 14, 16(1), 16(2), 16(3) and 30 of the Myanmar Contracts Act • Daw Kyin Hlaing v. U Win Maung and three others, HC, 1958 Burma Law Reports 87 (recognizing a cause of action in a dispute regarding a winning lottery ticket) 	<p>အောက်ဖော်ပြပါ ဥပဒေများနှင့် အယူခံ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ဤအစီအစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သော အရာများ ဖြစ်သည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာ့ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေရှိ ပုဒ်မ ၂ (က)၊ ၂(ခ)၊ ၃၊ ၇(၂)၊ ၁၄၊ ၁၆(၁)၊ ၁၆(၂)၊ ၁၆(၃) နှင့် ၃၀ • ၁၉၅၈ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး တရား လွှတ်တော်စာမျက်နှာ ၈၇ ရှိ ဒေါ်ကြင်လှိုင်၊ ဦးဝင်းမောင်နှင့် ကျန်သုံးယောက် (ထိပေါက်ခြင်း အကြောင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုခြင်း)

Rule of Law Principles:	တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးစည်းမျဉ်းများ
<p>The following rule of law principles are relevant to this session:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legal certainty • Fair, broadly understood and stable laws • Fair, robust, and accessible legal processes in which rights and responsibilities based in law are evenly enforced 	<p>အောက်ဖော်ပြပါ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးစည်းမျဉ်းများသည် ဤအစီအစဉ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော အရာများ ဖြစ်ကြသည်။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ဥပဒေအရတာဝန်ခံနိုင်မှု • မျှတမှုရှိခြင်း၊ ကျယ်ပြန့်စွာနားလည်ခြင်းနှင့် တည်ငြိမ်သော ဥပဒေများ • မျှတမှု၊ ခိုင်မာမှု နှင့် နားလည်ရန် လွယ်ကူသော တရားရေးရာလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ထိုအရာများမှ တဆင့် ဥပဒေအရ ရပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများကို တန်းတူရရှိစေရေး

Preparation ပြင်ဆင်ခြင်း

Materials:	သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ
For this session you will need: <ul style="list-style-type: none"> • Flipcharts and pens • Flipchart # 1 Thet Thet 	ဤအစီအစဉ်တွင် သင်သည်အောက်ပါအရာများကို လိုအပ်မည်။ <ul style="list-style-type: none"> • စာရွက်ဖြူကြီးများနှင့် ဖောပင်များ • စာရွက်ဖြူကြီး #၁ သက်သက်

Handouts:	ဝေငှစာရွက်များ
In this session you will use: <ul style="list-style-type: none"> • 9.4.1 – Thet Thet’s interviewing summary • 9.4.2 – Myanmar Contract Act Provisions • 9.4.3 – It’s Complicated Information for Clients • 9.4.4 – It’s Complicated Information for Lawyers • 9.4.5 – Standard Practice or Unconscionable 	ဤအစီအစဉ်တွင် သင်တန်းသားများသည် အောက်ဖော်ပြပါ ဝေငှစာရွက်တို့ကို အသုံးပြုပါမည်။ <ul style="list-style-type: none"> • ၉.၄.၁- သက်သက်၏ အင်တာဗျူး အကျဉ်းချုပ် • ၉.၄.၂- မြန်မာ့ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေရိုပြဋ္ဌာန်းချက်များ အကျဉ်းချုပ် • ၉.၄.၃- အမှုသည်၏ရှုပ်ထွေးသော သတင်းအချက်အလက်များ • ၉.၄.၄- ရှေ့နေ၏ရှုပ်ထွေးသော သတင်းအချက်အလက်များ • ၉.၄.၅- စံထားရမည့် ဓလေ့ထုံးစံနှင့် အလွန်အမင်းဖြစ်သော ဓလေ့ထုံးစံများ

1. OPEN SESSION AND REVIEW	(5 mins)
၁။ အဖွင့်အစီအစဉ် နှင့် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း	(၅မိနစ်)

Introduce the session’s background and purpose to add more advanced content for lawyers and others who might find the existing contract session too basic.

Link the outcomes and activities in this lesson to what has been done in previous session. If accurate, emphasize how this session builds on earlier sessions concerning client-centered values, listening, questioning, and legal counseling. Participants may want to consider the difference between “positions” and “interests” as discussed in Session 13.3: Negotiation. Also recall how lawyers must consider all options when advising clients, as discussed in 6.1 “Choice of Law.”

အစီအစဉ်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးပါ။ ယခုဆွေးနွေးမည့် ပဋိညာဉ်အစီအစဉ်သည် အခြေခံကျလွန်းသည်ဟု မထင်ရ အောင် ရှေ့နေများနှင့် တခြားသောသူများအတွက် ပိုမို၍ အဆင့်မြင့်သော ပဋိညာဉ်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများ ထည့်ထားကြောင်း ပြောပြပေးပါ။

ပြီးခဲ့သည့် အစီအစဉ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဤသင်ခန်းစာနှင့်

မိတ်ဆက် ပေးပါ။ တိတိကျကျပြောရလျှင် ဤအစီအစဉ်သည် ပြီးခဲ့သည့် အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်သော အမှုသည် ဦးစားပေး တန်ဖိုး ထားမှုများ၊ နားထောင်ပေးခြင်းများ၊ မေးခွန်းမေးခြင်းများ၊ တရားရေးရာ ဆွေးနွေးအကြံပြုခြင်းများနှင့် မည်သို့ မည်ပုံ ချိတ်ဆက်ထားကြောင်းကိုလည်း အသားပေး ပြောပြပေးပါ။ လေ့ကျင့်ရမည့် ကျွမ်းကျင်မှု နံပါတ် ၃ ဖြစ်သည့် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းခြင်း တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သော “ရပ်တည်မှု” နှင့် “အကျိုးစီးပွား” တို့၏ ခြားနားချက်ကို သင်တန်းသူ၊သားများ သိချင်လိမ့် မည်။ ထို့နောက် အစီအစဉ် ၆.၁ တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့် “ဥပဒေ၏ရွေးချယ်မှု” ကဲ့သို့ အမှုသည်များကို အကြံပေးရာတွင် ရှေ့နေများ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည့် အလုံးစုံသော ရွေးပိုင်ခွင့်များ ကိုလည်း သတိရလာအောင် ပြန်လည်ဆွေးနွေးပေးပါ။

ACTIVITY 1: SWITCHING	(10 minutes)
လှုပ်ရှားမှု ၁ - လှည့်ပြောင်းခြင်း	(၁၀မိနစ်)

Purpose of Activity: to invite participants to look at problems and solutions in new ways.

သင်တန်းသူ၊ သင်တန်းသားများကို ပြဿနာရပ်များနှင့် ဖြေရှင်းနည်းများကို ရှုမြင်နည်းအသစ်များဖြင့် ချဉ်းကပ်နိုင်စေရန်။

လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက် - ကိစ္စများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ဘောင်သတ်မှတ်ချက်များ (သို့) အမျိုးအစားများ လှည့်ပြောင်း စဉ်းစားခြင်းမှ ရရှိမည့် တန်ဖိုးများ၏ အတွေ့အကြုံကို ရရှိစေရန် ဖြစ်သည်။

Methodology: Individual activity followed by large group discussion

သင်ကြားနည်းနည်းပညာ - တဦးချင်းပြုလုပ်ရသော လှုပ်ရှားမှု ပြုလုပ်ပြီးနောက် အုပ်စုကြီးဖြင့် ဆွေးနွေးကြမည်။

Handout(s): None

ဝေငှစာရွက် (များ) - မရှိ။

Materials: Advance prepared flipchart or power point slide which contains the exercise

သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းများ - လေ့ကျင့်ခန်းပါဝင်သော ကြိုတင် ပြင်ဆင်ထားသော စာရွက်ထူကြီး (သို့) ပါဝါပွိုင့်စလိုက်များ

INSTRUCTIONS

- Prepare a flip chart or project a power point slide containing the following which describes the exercise
- Ask participants to raise their hand when they identify a solution to this task. 3 minutes
- What is your solution? (Correct: add curved “s” makes it “SIX”)
- What was the challenge? Was it the word “number”? Was this a “category” that limited the possible solutions?

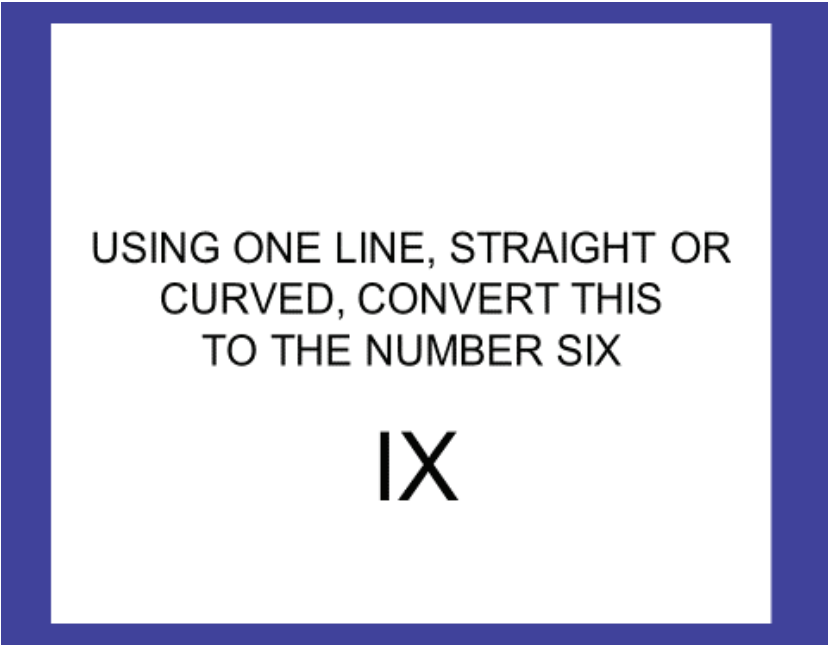
Closing Activity

- How does this connect to contracts?

- Why should lawyers consider more than just law and legal rights and defenses when they negotiate contracts?
- Are there any legal limits in Myanmar on what can be considered in creating a contract?
- How can you enforce the contract if it is breached?

လေ့ကျင့်မည့် လေ့ကျင့်ခန်းများ ပါဝင်သော စာရွက်ထူကြီးတခု (သို့) ပါဝါပွိုင့်စလိုက်တခု ကို ပြင်ဆင်ထားပါ။

ဤ အရာ (IX) ကို ခြောက်အဖြစ် သို့ မျဉ်းဖြောင့်(သို့)မျဉ်းကွေး တကြောင်းတည်းသာ သုံးပြီး ပြောင်းလဲခိုင်းပါ။

- အဖြေသိရှိသွားသော သင်တန်းသူ၊သားများအား ၎င်းတို့၏ လက်များကို ထောင်ခိုင်းပါ။ (၃ မိနစ်)
- သင့်အဖြေသည် အဘယ်နည်း။ (အဖြေမှန် - မျဉ်းကွေး "S" ကို ပေါင်းထည့်ခြင်းဖြင့် "SIX" ဟူသော နံပါတ် ရရှိပါသည်။
 - ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန် စိန်ခေါ်မှုသည် အဘယ်ဖြစ်သနည်း။ ထိုအရာသည် "နံပါတ်တခု" ဖြစ်ခဲ့ပါသလား။ ထိုအရာသည် ဖြစ်နိုင်သော အဖြေများရရှိရန် ကန့်သတ်ထားသော "အမျိုးအစား" တခု ဖြစ်ခဲ့ပါသလား။

အပိတ်လှုပ်ရှားမှု

- ဤအရာသည် ပဋိညာဉ်များနှင့် မည်သို့ ဆက်စပ်နေသနည်း။
- ရှေ့နေများသည် ပဋိညာဉ်များ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရာတွင် ရှေ့နေများသည် အဘယ်ကြောင့် ဥပဒေ၊ တရားရေးရာ

- ရပိုင်ခွင့်များ၊ နှင့် ကာကွယ်ခံခြင်းများအပြင် တခြားသော အရာများကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည်။
- ပဋိညာဉ်တခု ဖန်တီးပြုလုပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် တရားရေးရာ ကန့်သတ်ချက်များ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှိပါသလား။
- အကယ်၍ ပဋိညာဉ်အား ချိုးဖောက်ခဲ့လျှင် ၎င်းကိုအတည်ဖြစ်အောင် သင်မည်သို့ ပြုလုပ်နိုင်မည်နည်း။

NOTES FOR FACILITATORS:

This exercise relies on participants being familiar with “roman numbers”. IX is the Roman number 9 which may lead participants to only consider numerical categories and not word answers. The lesson is the value of switching frames or categories when solving tasks. This type of frame or category switching is what negotiators and mediators do when they switch from positions to interests, as discussed in the Negotiation Session. Interest-based agreements are contracts that meet everyone’s needs better than adjudicatory outcomes which are limited by the remedies laws create. Participants are free to negotiate solutions to problems based on client interests that are broader than legal rights and remedies.

Contract Act Section 14:

Contracts: must involve legally required contract elements, proposal/offer, acceptance, and consideration; cannot contract to do illegal things; cannot base contract on coercion, undue influence, fraud, misrepresentation, or mistake.

Contracts can include a dispute resolution clause that requires negotiating and mediating before turning to arbitration or litigation to resolve disputes. But consider the final activity about whether or not such clauses favor the powerful.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက် မှတ်စု -

ဤသင်ခန်းစာသည် သင်တန်းသူသားများ “ရောမကိန်းဂဏန်းများ” နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ဖြစ်မှုအပေါ်တွင် မှီခိုထားသည်။ IX ဆိုသည်မှာ ရောမနံပါတ် ၉ ဖြစ်ပြီး သင်တန်းသူသားများအား စာလုံးဖြင့်ရေးသားထားသော အဖြေများထက် ကိန်းဂဏန်းနှင့်ဆိုင်သော အမျိုးအစားများကိုသာ စဉ်းစားစေမည် ဖြစ်သည်။ ဤသင်ခန်းစာသည် ကိစ္စများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ဘောင်ကန့်သတ်ချက်များ (သို့) အမျိုးအစားများကို လှည့်ပြောင်းခြင်းမှ ရရှိမည့် တန်ဖိုးများကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤသို့ ဘောင်ကန့်သတ်ချက်များ (သို့) အမျိုးအစားများကို လှည့်ပြောင်းခြင်းသည် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း အစီအစဉ်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသူများ နှင့် ကြားဝင် ဖျန်ဖြေပေးသူများက ရပ်တည်မှုမှ အကျိုးစီးပွားသို့ လှည့်ပြောင်းရာတွင် လုပ်ဆောင်သော အရာများ ဖြစ်သည်။ အကျိုးစီးပွားကို အခြေခံထားသော သဘောတူညီချက်များသည် ပဋိညာဉ်များ ပင်ဖြစ်ရာ ထိုအရာများသည် သက်သာခွင့်ဥပဒေမှ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်၍ ရရှိသော ရလဒ်များထက် ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး လူတိုင်း၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီသောအရာများပင် ဖြစ်ကြသည်။ သင်တန်းသူသားများသည် ပြဿနာများ၏ အဖြေများကို အမှုသည်တို့ အကျိုးကို ရှေးရှုပြီး (တရားရေးရာ ရပိုင်ခွင့်နှင့် သက်သာခွင့်များသာမက) လွတ်လပ်စွာညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးနိုင်သည်။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၄

ပဋိညာဉ်များ - ပဋိညာဉ်များတွင် ပဋိညာဉ်အရ လိုအပ်သည့်အချက်အလက်များ၊ အဆိုပြုချက်/ကမ်းလှမ်းချက်၊ လက်ခံခြင်းနှင့် ပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ရာတွင် အပြန်အလှန်ပြုရန် အချက်များ ပါဝင်နေရမည် ဖြစ်ပြီး တရားမဝင်သောကိစ္စရပ်များ အတွက် ပဋိညာဉ်များ ပြုလုပ်ခွင့် မရှိပါ။ ထို့ပြင် ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်ရာတွင် အနိုင်အထက်ပြုခြင်း၊ မလျော်ကြာသုံးခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်း၊ အလွဲပြောဆိုခြင်း၊ သို့မဟုတ် မှားယွင်းခြင်းများလည်း မရှိစေရပါ။

ပဋိညာဉ်များတွင် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရန် ခုံသမာဓိရုံး (သို့) တရားစွဲဆိုခြင်းများ မပြုလုပ်မီ စေ့စပ် ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ကြားဝင်ဖျန်ဖြေပေးခြင်းဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းသည့် ပုဒ်မခွဲငယ်များ ပါဝင်နိုင်သည်။ သို့သော် ထိုသို့သော ပုဒ်မခွဲငယ်များသည် ထိုအငြင်းပွားမှု၏ နောက်ဆုံးလှုပ်ရှားမှုအပေါ် သြဇာမလွှမ်းမိုးစေရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပေမည်။

ACTIVITY 2: EASY COME, EASY GO	30 minutes
လှုပ်ရှားမှု ၂ - လွယ်လွယ်ရာ လွယ်လွယ်ကုန်	၃၀ မိနစ်

Purpose of Activity: Analyze and apply Myanmar Contract Act to a client’s situation activity

လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက် - အမှုသည်တစ်ဦး၏ အခြေအနေကို မြန်မာ့ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေအရ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာ ခြင်း နှင့် လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း။

Methodology: Small group discussion and reporting to large group

သင်ကြားနည်းနည်းပညာများ - အုပ်စုငယ်များဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အုပ်စုကြီးသို့ တင်ပြခြင်း

Handout(s): 9.4.1 – Thet Thet’s Interview Summary; 9.4.2 – Myanmar Contract Act Provisions

ဝေငှစာရွက် (များ) –

ဝေငှစာရွက် ၉.၄.၁- သက်သက်၏ အင်တာဗျူး အကျဉ်းချုပ်

ဝေငှစာရွက် ၉.၄.၂ - မြန်မာ့ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက် အကျဉ်းချုပ်

Materials:

- **Advance prepared flip chart page or projected power point slide containing two columns, and under each space to summarize arguments and outcome predictions**
- **The column headings [or titles] are**
 - **Thet Thet’s 20% statement?**
 - **Proposal/offer?**
 - **Acceptance?**
 - **Uncle’s 50% statement?**
 - **Proposal/offer**
 - **Acceptance?**
- **Flipchart and pens for summarizing responses**

သင်ထောက်ကူပြုပစ္စည်းများ

- သေချာစွာ စီစဉ်ထားသော ကပ်ထူစက္ကူကြီး (သို့) ပါဝါပွင့်စလိုက်။ ထိုတွင် လိုင်း နှစ် လိုင်းခွဲပြီး ထိုလိုင်း တလိုင်းချင်းစီ၏ အောက်တွင် လျှောက်လဲချက်များနှင့် ခန့်မှန်းရလဒ်များရေးနိုင်ရန် နေရာများ ချန်ထားပေးပါ။
- ထိုလိုင်းများ၏ ခေါင်းစီးများ (ခေါင်းစဉ်များ) မှာ -
 - သက်သက်၏ ၂၀% အဆိုပြုချက်
 - အဆိုပြုချက်/ကမ်းလှမ်းချက်
 - လက်ခံချက်
 - ဦးလေး၏ ၅၀% အဆိုပြုချက် -
 - အဆိုပြုချက်/ကမ်းလှမ်းချက်
 - လက်ခံချက်
- ကပ်ထူစက္ကူနှင့် သင်တန်းသူ၊ သားများ၏ တုံ့ပြန်ချက် အဖြေများကို ရေးမှတ်ရန် ဘောပင်များ

INSTRUCTIONS

Small Group Discussion (10 minutes)

- Divide participants into 3 person groups. Tell them to read handout # 1 which summarizes an interview conducted with the client, Thet Thet. Using handout # 2 as a reference, the participants should list 3 important questions regarding how Myanmar contracts law applies to Thet Thet's situation. Then, using single words and phrases only, the participants should explain:
 - How they will argue for Thet Thet regarding this question?
 - How they predict a judge will rule regarding their argument on this question?

Large Group Discussion (20 minutes)

- Use the prepared flipchart page (or project the power point slide) #1. Ask participants to raise their hands if they discussed all of these issues:
- Thet Thet's 20% statement
 - Was it a proposal/offer by Thet?
 - Was it accepted by her uncle?
- The uncle's statement that he wanted 50%
 - Was it a proposal?
 - Was it accepted?
- Ask: Did you discuss other issues? If so, what? And what were your arguments for Thet Thet? What did you predict would be the outcome?
- Then discuss each of the issues on the chart
- Regarding Thet Thet's 20% statement
 - was this a valid proposal?
 - How will argue this for Thet Thet?
 - Was it a joke?
 - Is claiming a statement was just a joke a valid defense in Myanmar?
 - Did her uncle accept?
 - Did he signify his assent as required by Contract Law 2 (b)? [He didn't]
 - What was the legal impact of Uncle making counter offer of 50% split?
 - Maybe - rejection of 20% proposal?
 - Or maybe – acceptance with further negotiation of percentage of split.

- Where would you look to get an answer to this question?
 - Answer: Contract Law and Specific Relief Act. Also possible Case citations.
- Any relevant law that you know about?
- What other arguments were discussed?
- How will judge will rule on this? And why?
- Regarding the Uncle's 50% statement
 - What arguments can be made for Thet Thet?
 - What is the legal significance of her laughing?
 - How could it be an acceptance if she didn't say anything?
 - Is failure to respond the same as acceptance?
 - Any case citations on this?
 - Any policy reasons this should be discouraged?
 - How will a judge will rule on this point?
 - Anything else discussed?

အုပ်စုငယ်များဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း (၁၀မိနစ်)

သင်တန်းသူ၊သားများအား ၃ ယောက် တစ်အုပ်စု ခွဲပါ။ သင်တန်းသူ၊သားများအား ၎င်းတို့၏ အမှုသည် သက်သက်နှင့် အင်တာဗျူးထားသော အင်တာဗျူးအကျဉ်းချုပ် ဖြစ်သည့် ဝေငှစာရွက် ၁ ကို ဖတ်ခိုင်းပါ။ ဝေငှစာရွက် ၂ ကို ကိုးကားစာရွက် အနေဖြင့် အသုံးပြုခိုင်းပါ။ ထို့နောက် မြန်မာ့ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေအရ သက်သက်၏ အခြေအနေတွင် ကျင့်သုံးနိုင်မည့် အရေးကြီးဆုံးသော မေးခွန်း ၃ ခုကို ချရေးခိုင်းပါ။ ပြီးနောက် စာလုံးတလုံးချင်းစီ နှင့် စကားဆက်တစ်ခုစီကို သာသုံးပြီး ညွှန်ပြပေးပါ။

- ဤမေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်၍ သင်သည် သက်သက်အတွက် မည်သို့ လျှောက်လဲပြောဆိုပေးမည်နည်း။
- ဤမေးခွန်းအပေါ်တွင် သင့်၏ လျှောက်လဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားသူကြီးမှ မည်သို့ စီရင်ချက်ချမည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသနည်း။

အုပ်စုကြီးဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း (၂၀မိနစ်)

အသင့်ပြင်ဆင်ထားသော ကပ်ထူစက္ကူစာရွက် (သို့ ပါဝါပွိုင့် စလိုက်) ၁ ကို သုံးပါ။ အောက်ပါ ကိစ္စရပ်များအားလုံး ဆွေးနွေးပြီးသော သင်တန်းသူ၊သားများကို လက်ထောင်ခိုင်းပါ။

- သက်သက်၏ ၂၀ % အဆိုပြုချက်
 - ထိုအရာသည် သက်သက်၏ အဆိုပြုချက်/ကမ်းလှမ်းချက် ဖြစ်ပါသလား။
 - ထိုအရာကို သူမ၏ ဦးလေးမှ လက်ခံခဲ့ပါသလား။
 -
- သူမ ဦးလေး၏ အဆိုပြုချက်အရ သူသည် ၅၀% ကို လိုချင်သည်။
 - ထိုအရာသည် အဆိုပြုချက်တရပ်လော။
 - ထိုအရာကို လက်ခံခဲ့ပါသလား။

တခြားသော အကြောင်းကိစ္စများကို သင်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသေးသလား။ အကယ်၍ ဆွေးနွေးခဲ့လျှင် ထိုအရာများသည် အဘယ် နည်း။ သက်သက်အတွက် သင့်၏ လျှောက်လဲချက်များသည် မည်သည်များ ဖြစ်သနည်း။ မျှော်မှန်းရလဒ်များမှာ မည်သည်များဖြစ်မည်ဟု သင်ခန့်မှန်းထားပါသနည်း။ ထို့နောက် ဇယားပေါ်ရှိ အောက်ပါ ကိစ္စအသီးသီးကို ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။

- သက်သက်၏ ၂၀% အဆိုပြုချက်နှင့် ပတ်သက်၍
 - ထိုအရာသည် တရားဝင်ဖြစ်သော အဆိုပြုချက်တရပ် ဖြစ်ပါသလား။
 - ထိုအရာနှင့် ပတ်သက်၍ သက်သက်အတွက် မည်သို့ လျော်လဲချက်ပေးမည်နည်း။
 - (အဖြေများပေးပြီးနောက်) ထိုအရာသည် ဟာသတခုများလား။
 - ထိုအရာသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ချေပချက်တခုများ ဖြစ်ပါသလား။

- သူမ၏ ဦးလေးသည် လက်ခံပါသလား။
 - သူ့၏ သဘောတူညီချက်သည် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (ခ)၏ လိုအပ်ချက်အရ သဘောတူထားသော အရာ ဖြစ်ပါသလား။
 - ဦးလေး၏ ၅၀% အချိုးရရှိရန် ဆန့်ကျင် ပြောဆိုခြင်းသည် တရားဥပဒေအရ မည်သို့သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရနိုင်သနည်း။
 - ၂၀% အဆိုပြုချက်ကို ငြင်းပယ်ခြင်းလည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်မည်လော။
 - သို့တည်းမဟုတ် ... ရရှိမည့် ရာခိုင်နှုန်းဝေစုကို ထက်တိုးဆွေးနွေးညှိနှိုင်း လက်ခံပေးနိုင်မည်လော။
 - သင်သည် ဤမေးခွန်း၏ အဖြေကို မည်သည့်နေရာတွင် သွားရှာမည်နည်း။ (အမှု၏ စီရင်ထုံးများကို ကိုးကားခြင်း)
 - သင်သိသော စပ်ဆိုင်သည့် ဥပဒေရှိပါသလား။
 - တခြား မည်သည့် လျှောက်လဲချက်များကို ဆွေးနွေးခဲ့သနည်း။
 - တရားသူကြီးသည် ဤအပေါ်တွင် မည်သို့ စီရင်ချက်ချမည်နည်း။ ဘာကြောင့်နည်း။

- ဦးလေး၏ ၅၀% အဆိုပြုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ...
 - သက်သက်အတွက် မည်သည့် အဆိုပြုချက်များ ပြုလုပ်ပေးနိုင်မည်နည်း။
 - သူမ၏ ရယ်မောနေခြင်းသည် ဥပဒေအရ မည်သည့် အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်သနည်း။
 - အကယ်၍ သူမသည် စကားတစ်ခုမှ မပြောခဲ့လျှင် တဖက်မှ ပြောသော အဆိုပြုချက်ကို လက်ခံသလို ဖြစ်နေမည်လော။
 - တဖက်မှ ပြောဆိုသော အဆိုပြုချက်ကို ပြန်လည်ဖြေဆိုရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်းသည် ထိုအဆိုပြုချက်ကို လက်ခံလိုက်သလို ဖြစ်နေပါသလား။
 - ဤအမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုးကားစရာ အမှုများ ရှိပါသလား။
 - ဤအမှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေမည့် မူဝါဒရေးရာအကြောင်းပြချက်များ ရှိပါသလား။
 - ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားသူကြီးသည် မည်သို့ စီရင်ချက်ချလိမ့်မည်နည်း။
 - တခြားမည်သည့် အရာများကိုလည်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါသနည်း။

NOTES FOR FACILITATORS:

No defense that a statement is a joke in Myanmar. Thus Thet Thet's "joke" may have to satisfy 3 [and 2(a)] as an act. Section 3 says acceptance can be communicated by an omission as well as by a statement.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက် မှတ်စု -

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နောက်ပြောင်၍ ခုခံပြောဆိုသော အဆိုပြုချက်တခုမျှမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် သက်သက်၏ "ဟာသ"သည် ပုဒ်မ ၃ (နှင့် ပုဒ်မ ၂ (ခ)) တို့နှင့် ကိုက်ညီနေသည်။ ပုဒ်မ ၃ တွင် ပြောပြထားသည်မှာ လက်ခံခြင်းကို အကြောင်းကြားရန် ပျက်ကွက်မှုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဆိုပြုချက် ပြုလုပ်၍သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

ACTIVITY 3: IT'S COMPLICATED	(30 minutes)
လှုပ်ရှားမှု- (ထိုအရာသည် ရှုပ်ထွေးပါသည်။)	(၃၀မိနစ်)

Purpose of Activity: Practice client-centered counseling explaining complicated standard form contract to a client.

လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက် - အမှုသည်အား ရှုပ်ထွေးသော ပဋိညာဉ်ပုံစံများကို ရှင်းပြပေး၍ အမှုသည် ဗဟိုပြု ဆွေးနွေးလမ်းညွှန်ပေးခြင်းကို လက်တွေ့လေ့ကျင့်ရန်။

Methodology:

- **Simulation**
- **Small group discussion with individualized feedback**
- **Large group discussion**

သင်ကြားနည်းနည်းပညာ -

- သရုပ်ဖော်တင်ပြခြင်း။
- အုပ်စုငယ်များဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးပြီး တဦးတယောက်ချင်းစီကို Feedback တုံ့ပြန်ချက်များ ပြန်ပေးခြင်း။
- အုပ်စုကြီးဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း။

Handout(s): 9.4.3 – Complicated Information for Clients (on blue paper if possible), 9.4.4 – Its Complicated Information for Lawyer (on green paper if possible)

ဝေငှစာရွက် (များ) -

- ဝေငှစာရွက် ၉.၄.၃ - အမှုသည်များအတွက် ရှုပ်ထွေးသော သတင်းအချက်အလက်များ (ဖြစ်နိုင်လျှင် စာရွက်အပြာကို သုံးပေးပါ။)
- ဝေငှစာရွက် ၉.၄.၄- ရှေ့နေအတွက် ရှုပ်ထွေးသော သတင်းအချက်အလက်များ (ဖြစ်နိုင်လျှင် စာရွက်အစိမ်းရောင်ကို သုံးပေးပါ။)

Materials: Flipcharts and pens

သင်ထောက်ကူပြု ပစ္စည်းများ - ကပ်ထူစက္ကူများ နှင့် ဖောပင်များ

INSTRUCTIONS

Simulation and Pair Debrief:

- Form participants into pairs – one “client” and one “lawyer.” Each get their respective handouts. Read them. 5 minutes.
- Ask them to simulate counseling session. 15 minutes.
- Stop them. Ask pairs to discuss together. Clients should tell lawyers two things they did or said that had a positive impact on them, as well as two things that had a negative impact. 5 minutes

Large Group discussion:

- What did the lawyers find hard? What was easy? Why?.
- How successful do people think negotiating the automatic forfeiture provision would be? Why?
- How was this simulation consistent or not with Myanmar law and practice? 10 minutes

သရုပ်ဖော်တင်ပြခြင်း

သင်တန်းသူ၊သားများအား နှစ်ယောက်တတွဲအုပ်စုများ ဖွဲ့ပေးပါ။ ထိုနှစ်ဦးတွင် တဦးက အမှုသည်အဖြစ်လုပ်၍ ကျန်တဦး မှာ ရှေ့နေအဖြစ်လုပ်ပေးပါ။ တဦးချင်းစီသည် ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ဝေငှစာရွက်များ ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအရာများကို ဖတ်ပါ။ (၅မိနစ်)
ထို့နောက် သင်တန်းသူ၊သားများအား ဆွေးနွေးလမ်းညွှန်ပေးခြင်းအစီအစဉ်ကို သရုပ်ဖော်တင်ပြခိုင်းပါ။ (၁၅မိနစ်)

နှစ်ဦးချင်းစီ ပြန်လည်ဆွေးနွေးခြင်း

၎င်းတို့ကို ရပ်ခိုင်းလိုက်ပါ။ နှစ်ယောက်တတွဲအုပ်စုများကို အချင်းချင်း ဆွေးနွေးခိုင်းပါ။ အမှုသည်များမှ ရှေ့နေများအား ၎င်းတို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် (သို့) ပြောခဲ့သည့် အရာများထဲမှ ၎င်းတို့အား ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် အရာနှစ်ခုအကြောင်းနှင့် ဆိုးကျိုးဖြစ်စေသည့် အရာနှစ်ခုအကြောင်းကို ပြောပြခိုင်းပါ။ (၅မိနစ်)

အုပ်စုကြီးဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်း

- ရှေ့နေများအတွက် ခက်ခဲသောအရာသည် အဘယ်နည်း။ မည်သည့် အရာသည် လွယ်ကူစေသနည်း။ ဘာကြောင့်နည်း။
- အခွန်ဘဏ္ဍာအဖြင့် အလိုအလျောက် သိမ်းဆည်းခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းသည် မည်မျှအထိ အောင်မြင်နိုင်မည်ဟု ထင်ပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ဤသို့ သရုပ်ဖော်တင်ပြခြင်းသည် မြန်မာ့ဥပဒေလက်တွေ့ကျင့်စဉ်များနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိပါသလား။ (၁၀မိနစ်)

ACTIVITY 4: IS THIS STANDARD PRACTICE OR UNCONSCIONABLE?	(10 minutes)
လှုပ်ရှားမှု ၄ - ဤအရာသည် စံထား၍ လိုက်နာသင့်သလော သို့မဟုတ် ယုတ္တိမရှိဖြစ်နေသလော။	(၁၀မိနစ်)

Purpose of Activity: Highlight how power inequalities can be expressed in contracts contrary to rule of law principles

လှုပ်ရှားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက် - ပဋိညာဉ်များတွင် အာဏာမတူညီမှုဖြစ်ခြင်းသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးစည်းမျဉ်းများနှင့် ဆန့်ကျင်နေကြောင်းကို အသားပေးဖော်ပြရန်။

Methodology: Analysis and large group discussion

သင်ကြားနည်းနည်းပညာများ - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ခြင်းနှင့် အုပ်စုကြီးဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးခြင်း။

Handout(s):

9.4.5 – Standard Practice or Unconscionable

ဝေငှစာရွက် (များ)-
ဝေငှစာရွက် ၅ - စံထား၍လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းနှင့် ယုတ္တိမရှိဖြစ်နေခြင်း။

Materials:

Flipchart and pens

သင်ထောက်ကူပြုပစ္စည်းများ -
ကပ်ထူစက္ကူနှင့် ဖောပင်များ။

INSTRUCTIONS

- All participants read Handout 9.45. Then ask the questions contained on Handout 9.4.5:
- Is the automatic forfeiture provision fair and just?
- Should we challenge it?
- How would we challenge it?
- Would we be successful?
- How should people trying to promote rule of law principles deal with private contract provisions that routinely exploit low income, vulnerable, and marginalized citizens?
- Do the summarized Myanmar Contract Act provisions help?
 - Are the examples in 16(2) illustrative or limiting?
 - Does the burden of proof provision in 16(3) help or hurt, and how?
- What effect does our client having us as a lawyer have?
 - Does it equalize bargaining power?
 - But still probably does not change things because
 - Our client has no realistic alternative
 - And Golden Domes can find another purchaser who does not have a lawyer

သင်တန်းသူ၊သားများအားလုံးအား ဝေငှစာရွက် ၅ ကို ဖတ်ခိုင်းပါ။ ထို့နောက် ဝေငှစာရွက် ၅ တွင် ပါဝင်သော မေးခွန်းများကို မေးပါ။

- အလိုအလျောက် အခွန်ဘဏ္ဍာအဖြစ်သိမ်းယူခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် တရားမျှတမှုရှိပါသလား။
- ထိုအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် စောဒကတက်သင့်ပါသလား။
- မည်သို့မည်ပုံ စောဒကတက်သင့်ပါသနည်း။
- ကျွန်ုပ်တို့၏ စောဒကတက်မှုသည် အောင်မြင်နိုင်မည်လော။
- လုပ်ခလစာနည်းပါးသူများ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ကောင်းစွာမရရှိသူများ နှင့် ဦးစားပေးမခံရဘဲ ပထုတ်ထားခံရသောသူများ အပေါ်တွင် ပုံမှန် ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းများနှင့် စပ်ဆိုင်နေသည့် (ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆက်စပ်နေသော) ကိစ္စများတွင် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး စည်းမျဉ်းများ ပိုမိုရရှိစေရေးအတွက် မည်သို့သောအရာများကို လုပ်ဆောင်သင့်သနည်း။

- အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားသော မြန်မာ့ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် သင့်အတွက် အထောက်အကူဖြစ်ပါသလား။
 - ပုဒ်မ ၁၆(၂)တွင် ဖော်ပြထားသော ဥပမာများသည် ရှင်းလင်းသလော (သို့) မပြည့်မစုံ ဖြစ်နေသလော။
 - ပုဒ်မ ၁၆ (၃) တွင် ဖော်ပြထားသည့် သက်သေပြရန်တာဝန်နှင့် ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် သင့်အား အကူအညီ ဖြစ်သလော (သို့) သင့်အား အနှောင့်အယှက်ပေးသလော။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။
- ကျွန်ုပ်တို့၏ အမှုသည်သည် (ရှေ့နေတယောက်ကဲ့သို့) မည်သို့သော အကျိုးဆက်များကို ရရှိနေသနည်း။
 - ထိုအရာသည် ရောင်းလိုအား ဝယ်လိုအားကို အညီအမျှ ဖြစ်စေပါသလား။
 - သို့သော် ... အရာများသည် မပြောင်းလဲသေးပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် -
 - ကျွန်ုပ်တို့၏ အမှုသည်တွင် တခြားလက်တွေ့ ရွေးချယ်စရာလမ်းမရှိသောကြောင့်
 - Golden Domes (ဂိုးဒင်းဒုန်း) သည် ရှေ့နေမရှိသော တခြားသော ဝယ်ယူသူတစ်ဦးကို ရှာနိုင်ပါသည်။

NOTES FOR FACILITATORS:

This activity highlights the social justice implications of wealthier, more powerful persons and companies writing unfair, standard form contract provisions which leave poor, marginalized, and vulnerable citizens with no realistic ability to negotiate fairer approaches. While Unfair clauses like fee shifting not yet common in Myanmar, they are common in United States and elsewhere. Lawyers and corporations may import them into Myanmar, disadvantaging the less powerful.

သင်တန်းနည်းပြများအတွက်မှတ်စု -

ဤလုပ်ငန်းများသည် ပို၍ ချမ်းသာပြီး အာဏာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် ဆင်းရဲသားများ၊ ပထုတ်ထားခံရသော သူများ၊ အကျိုးခံစားခွင့်ပြည့်ဝစွာမရရှိသောသူများတို့ စာချုပ်ချုပ်ဆိုကြရာတွင် ပဋိညာဉ်၏ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် မကိုက်ညီ သော၊ တရားမူတမူမရှိသော စာချုပ်များ (ပိုမိုပြီးတရားမူတသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခွင့်ပင် မရှိသော) မပြုလုပ်နိုင်ရန် လူမှုရေးအရတရားမူတမူရရှိရန် လုပ်ဆောင်မှုများကို အသားပေး ဖော်ပြထားသည်။ အခကြေးငွေ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ကဲ့သို့သော တရားမမှုတသော ပုဒ်မငယ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ့နေကျကိစ္စ မဟုတ်သော်လည်း အမေရိကန်နှင့် တခြားသောနေရာများတွင်မူ မထူးဆန်းတော့ပါ။ ရှေ့နေများနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းများသည် ထိုအရာများကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ ယူဆောင်လာပါက အာဏာအင်အားသုံးပြီး လုပ်ဆောင် နေသူများကို လျော့နည်းသွားစေမည်။

SUMMARY AND EVALUATION	(10 mins)
အကျဉ်းချုပ်နှင့် သုံးသပ်ခြင်း	(၁၀ မိနစ်)

Ask participants to write briefly, using words and phrases rather than sentences

- How they assess the content level analysing whether it too basic, too advanced, or an appropriate level for them

- Three things they learned in this session that were valuable or useful, explaining why or how
- Two things in this session that were not helpful to them, or not consistent with Myanmar culture and law practice, explaining why

Collect these papers, translate them, and save them.

သင်တန်းသူ၊သားများအား စကားလုံးများနှင့် စကားရပ်များကိုသာ အသုံးပြုပြီး အတိုချုပ်ရေးခိုင်းပါ။

- အရာတခုတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများသည် အခြေခံကျလွန်းသည်၊ အဆင့်မြင့်လွန်းသည် (သို့) သင့်တင့်သော အဆင့်တွင် ရှိသည် စသည်ဖြင့် ထိုထိုအဆင့်များကို သိရှိစေရန် ၎င်းတို့သည် မည်သို့ အကဲဖြတ်သနည်း။
- ဤအစီအစဉ်မှ လေ့လာသင်ယူခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများထဲမှ ၎င်းတို့အတွက် တန်ဖိုးရှိပြီး အသုံးဝင်သော အရာသုံးခုအကြောင်းကို ဖော်ပြခိုင်းပါ။ ထို့နောက် ဘာကြောင့်အသုံးဝင်သည်နှင့် ဘယ်လိုအသုံးဝင်ပုံကိုလည်း ဖော်ပြခိုင်းပါ။
- ဤအစီအစဉ်မှ လေ့လာသင်ယူခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများထဲမှ ၎င်းတို့အတွက် အကူအညီမဖြစ်သောအရာ နှစ်ခုအကြောင်း (သို့) မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဥပဒေ၏ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်များနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသော အရာနှစ်ခုကို ရေးခိုင်းပါ။ ထို့နောက် အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ထင်သည်ကိုလည်း ရေးခိုင်းပါ။

ထိုစာရွက်များကိုစုစည်းပါ။ဘာသာပြန်ဆိုပြီးသိမ်းဆည်းထားပါ။

9.4.1 – Thet Thet's Interview Summary

Yesterday Thet Thet came to your office and said she is having a dispute with her uncle. Last week this uncle called her and said "I am bringing over money as your birthday gift and you will spend it on 30 tickets in the Aung-bar-lay Myanmar Government Lottery. I've developed a system for picking winners that was bound to pay off soon."

Thet Thet said she was too embarrassed to buy lottery tickets, and gave the money back to her uncle. Then, laughing, she said "if you buy the tickets for me, I will give you 20% of my winnings." Her uncle then also started laughing and said, "If I pick the numbers for the tickets, I get half."

Thet Thet laughed louder and said nothing further so her uncle took the money back and left. Adding 10 more tickets for himself, the uncle bought forty tickets and picked the numbers for each ticket. He then brought all 40 tickets back to Thet Thet. He was supposed to return the next day to choose his 10 tickets before the drawing, but he got into a car accident. Thet Thet divided the tickets before the drawing. One of her tickets won. It was worth 1,500 lakh. Her uncle now demands half of the winnings.

Thet Thet wants to know her legal rights. She does not think she owes her uncle anything since the winning ticket was a gift. She also does not think she seriously offered to give him 20%. Thet Thet's uncle is wealthy and she is poor.

ဝေငှစာရွက် ၁ - သက်သက်၏ အင်တာဗျူးအကျဉ်းချုပ်

သက်သက်သည် မနေ့ကသင့်ရုံးခန်းသို့ရောက်လာခဲ့ပြီး သူမသည် သူမ၏ ဦးလေးနှင့် ပဋိပက္ခတခု ဖြစ်နေကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သည့် အပတ်က သူမ၏ ဦးလေးသည် သူမကို ခေါ်ပြီး "ငါ နင့်ကို မွေးနေ့လက်ဆောင်ပေးဖို့ အတွက် ပိုက်ဆံယူလာခဲ့တယ်။ နင်အဲဒါကို မြန်မာ့အစိုးရထံဖြစ်တဲ့ အောင်ဘာလေထီ အဆောင် ၃၀ ဝယ်ထိုးလိုက်" ဟု ပြောခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိရဲ့ကံထူးရှင်ကလည်း မကြာခင်ရွေးချယ်တော့မှာ ဖြစ်တယ်အကြောင်းကိုလည်း ပြောသွား ခဲ့သည်။

သက်သက်သည် ထိလက်မှတ်များ သွားဝယ်ရန် အလွန် ရှက်ကြောင်း ပြောခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိုပိုက်ဆံကို ဦးလေးအား ပြန်ပေးကာ ရယ်မောပြီး "တကယ်လို့ ဦးသမီးအတွက် လက်မှတ်တွေ သွားဝယ်မယ်ဆိုရင် ထိပေါက်ရင် ဦးကို ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းပေးမယ်" ဟု ပြောခဲ့သည်။ သူမ၏ ဦးလေးကလည်း ရယ်မောပြီး "အေး၊ တကယ်လို့ ငါရွေးပေးလိုက်တဲ့ ထိပေါက်ရင် ငါတဝက်ဆိုင်တယ်နော်" ဟုပြောခဲ့သည်။ သက်သက်သည် ဘာမျှမပြောဘဲ ပိုမိုကျယ်လောင်သော အသံဖြင့် ရယ်မောကာ ပိုက်ဆံကို ဦးလေးလက်သို့ပေးပြီး ထွက်သွားခဲ့သည်။

ဦးလေးဖြစ်သူကလည်း ထိလက်မှတ်ဝယ်ရာတွင် သူ့အတွက်ပါ ၁၀ စောင်ပိုဝယ်ပြီး ထို ထိလက်မှတ် အစောင် ၄၀ ရှိ ထိလက်မှတ်တစောင်စီအတွက် နံပါတ်များကိုလည်း တခုချင်းစီ ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထိုထိလက်မှတ် ၄၀ ကို သက်သက်စီ ယူသွားပေးခဲ့သည်။ ဦးလေးလုပ်သူကလည်း နောက်ရက် ထိမဖွင့်မီ အချိန်တွင် သူ၏ ထိလက်မှတ် ၁၀ စောင်ကို သွားယူမည်ဟု စဉ်းစားထားသည်။ သို့သော် သူသည် ကားတိုက်မှုတခုနှင့် ကြုံခဲ့ရသည်။ သက်သက်ကလည်း ထိမဖွင့်မီ ထိလက်မှတ်များကို ခွဲခဲ့သည်။ ထိုလက်မှတ်များထဲမှ သူမ၏ လက်မှတ်တစောင် ထိပေါက်သွားခဲ့သည်။ ထိုထိသည် သိန်း ၁၅၀၀ တန်ပါသည်။ သူမ၏ ဦးလေးသည် ထိုထိပေါက်သော ပိုက်ဆံများထဲမှ တဝက်ကို ရလိုသည်။

သက်သက်သည် သူမ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်များကို သိရှိလိုသည်။ ထိုထိလက်မှတ်သည် လက်ဆောင် ရရှိထားသော ထိလက်မှတ်ဖြစ်သဖြင့် သူမသည် သူမ၏ ဦးလေးအား ဘာမျှပေးစရာမလိုဟု သူမထင်သည်။ ပြီးလျှင် သူမသည် သူမဦးလေးအား ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းပေးရမည်ဟုလည်း မထင်ပါ။ သက်သက်၏ ဦးလေးသည် ချမ်းသာပြီး သက်သက်မှာမူ ဆင်းရဲသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

9.4.2 –Myanmar Contract Act Provisions

The following summarizes portions of possibly relevant provisions of the Myanmar Contract Act (India Act IX 1872)

- A proposal is “one person [signifying] to another his willingness to do or to abstain from doing anything, with a view to obtaining the assent of that other to such act or abstinence” Section 2 (a)
- An acceptance, constituting a promise, occurs “when the person to whom the proposal is made signifies his assent thereto” Section 2 (b)
- Communicating proposals and acceptances “are deemed to be made by any act or omission of the party proposing, [or] accepting” Section 3
- To convert a proposal into a promise, the acceptance must “be expressed in some usual and reasonable manner” Section 7 (2)

ဝေငှစာရွက် ၉.၄.၂ - မြန်မာ့ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အတိုချုပ်တင်ပြခြင်း

မြန်မာ့ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေနှင့် စပ်ဆိုင်မှုရှိသော အပိုင်းများကို အောက်တွင် အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားသည်။
(အဓိန္ဒရအက်ဥပဒေ ၉ ၁၈၇၂)

- အရာတစ်ခုခုကို ပြုခြင်း၊ သို့မဟုတ် မပြုဘဲနေခြင်း ကို အခြားသူက သဘောတူစေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူက ထိုအရာကို ပြုလိုကြောင်း သို့မဟုတ် မပြုဘဲ နေလိုကြောင်း ထိုအခြားသူအား ဖော်ပြခြင်းသည် အဆိုပြုသည် မည်၏။ ပုဒ်မ ၂ (က)
- အဆိုပြုခြင်းခံရသူသည် အဆိုပြုချက်ကို သဘောတူကြောင်း ဖော်ပြလျှင်၊ အဆိုပြုချက်ကို လက်ခံသည် မည်၏။ လက်ခံသော အဆိုပြုချက်သည် ကတိမည်၏။ ပုဒ်မ ၂ (ခ)
- အဆိုပြုချက်များကို အကြောင်းကြားခြင်းနှင့် လက်ခံခြင်းများသည် ထိုအဆိုပြုခြင်း၊ လက်ခံခြင်းအား အကြောင်းကြားရန် ကြံရွယ်သော သို့မဟုတ် ထိုသို့ အကြောင်းကြားရာ ရောက်စေသော အဆိုပြုသူ၏ လက်ခံသူ၏ သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းသူ၏ ပြုလုပ်မှုဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ပျက်ကွက်မှုဖြင့်ဖြစ်စေ ပြုလုပ်သည်ဟု မှတ်ယူသည်။ ပုဒ်မ ၃
- အဆိုပြုချက်ကို ကတိအဖြစ်ရောက်စေရန် လက်ခံကြောင်းအဆိုပြုသူသည် လက်ခံရန်နည်းလမ်း ကို အဆိုပြုချက်တွင် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိလျှင်၊ သင့်တော်၍ ပြန်ကြားမြဲ နည်းလမ်း အတိုင်း ဖော်ပြ လက်ခံရမည်။ ပုဒ်မ ၇ (ခ)

ဝေငှစာရွက် ၉.၄.၃ - အမှုသည်များအတွက် ရှုပ်ထွေးသော သတင်းအချက်အလက်များ

သင်သည် Golden Domes (ဂိုးဒင်းဒုန်း) ဟုခေါ်သောမြေယာကုမ္ပဏီမှ မြေ ၃ ဧကကို ဝယ်လိုသည်။ သင်အား စာရွက်စာတမ်းရှည်ကြီးတစ်ခုပေးခဲ့သော ထိုကုမ္ပဏီမှ အရာရှိတစ်ဦးနှင့် အကြမ်းဖျင်း စကားပြောခဲ့သည်။ သူမပြောကြားခဲ့သည်မှာ ထိုစာရွက်စာတမ်းသည် မြေဝယ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်စာချုပ်တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့ကုမ္ပဏီနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူမှန်သမျှတို့သည် ထိုတွင် လက်မှတ်ထိုးရန်လိုအပ်ကြောင်း ပြောခဲ့သည်။ သင်သည် ထိုအရာများကို စိုးစင်မှုနားမလည်ပါ။ ထို့ကြောင့် ရှေ့နေတစ်ဦးအား ခေါ်ခဲ့သည်။

သင်သည် မြေဝယ်ယူရာတွင် အခြေခံကျသော အချက်အလက်ဖြစ်သည့် ဝယ်ယူမည့် ငွေပမာဏ၊ တဝက်ကို ဝယ်ယူသည့်နေ့တွင် လက်ငင်းပေးချေရမည် ဆိုသည်ကိုလည်း သိရှိထားပါသည်။ ဤငွေပမာဏမှ ကျန်ငွေများမှာမူ ချေးငွေအဖြစ်ရရှိမည် ဖြစ်ပါသည်။ သင်သည် ပေးရန်ကျန်သောငွေများကို နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း တူညီသော ငွေပမာဏဖြင့် ငါးနှစ်ကျော်အတွင်း ပေးချေသွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သင်သည် ထိုသို့ ငွေပေးချေခြင်းများအကြောင်းကို ပိုမို သိရှိလိုပြီး ၎င်းတို့ ပြောသည့်အတိုင်း မပေးနိုင်ခဲ့လျှင် ဘာဖြစ်မည်နည်းကိုလည်း သိချင်ပါသည်။

သင်သည် ငွေလက်ငင်းပေးချေရမည့် ငွေများ ဆုံးရှုံးသွားမည်ကို အလွန် စိုးရိမ်နေပါသည်။ သင်သည် တရား မျှတမှု ရှိမရှိနှင့် ပတ်သက်၍လည်း စိုးရိမ်ကြောင့်ကြစိုက်နေပါသည်။

သင့်မေးခွန်းများကိုဖြေပေးမည့်သင့်ရှေ့နေ၏အဖြေများကိုသေချာစွာနားထောင်ပါ။ သင်သည်ခေတ်ရှေ့မပြေးသော၊ ဆင်းရဲပြီး အထက်တန်းပညာ အနည်းငယ်သာ သင်ကြားခဲ့ရသော သူတစ်ဦးအနေဖြင့် သင်နားမလည်သော ကိစ္စများကို သင့်ရှေ့နေအား ရှင်းပြခိုင်းပါ။ အကယ်၍ ထိုအခြေအနေသည် ဆီလျော်မှုရှိနေခဲ့လျှင် သင်ဒေါသထွက်ခံရနိုင်ပါသည်။

9.4.3 – It’s Complicated - Information for Clients

You want to buy 3 acres of land from a company named Golden Domes Land, Ltd. You talked briefly with one of this company’s officers who gave you a long document. She said it was a land purchase contract that they require everyone who does business with them to sign. You don’t understand it all. So you call a lawyer. You understand the basic structure that you have to pay half of the purchase price now as a down payment. You will have to get a loan to for the rest of this amount. You have to pay the balance over five years in equal, annual payments. You want to know more about these payments and what happens if you can’t pay them. You are very concerned about losing the money you used for the down payment. You are concerned about fairness. Listen carefully to your lawyer’s answers to your questions. Make him or her explain anything you do not understand in this role as an unsophisticated, poor person with little formal education. You can get angry if that seems appropriate for the situation.

ဝေငှစာရွက် ၄ - ရှေ့နေများအတွက် ရှုပ်ထွေးသော သတင်းအချက်အလက်များ

သင်သည် ဤအမှုသည်၏ pro bono ရှေ့နေတဦး (အခကြေးငွေမယူဘဲ လုပ်ဆောင်ပေးသော ရှေ့နေ) ဖြစ်သည်။ ဤအမှုသည်သည် Golden Domes Land, Ltd (ဂိုးဒင်းဒိုမ်း မြေယာ ကုမ္ပဏီ) မြေ ၃ ဧကကို ဝယ်ယူလိုသည်။ ဂိုးဒင်းဒိုမ်း မြေယာ ကုမ္ပဏီဆိုသည်မှာ ပြည်တွင်းရှိ ကော်ပိုရေးရှင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အစိုးရမှ သိမ်းယူထားသော မြေများကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးလိုသူ အများပြည်သူတို့အား ပြန်လည်စီမံခန့်ခွဲပေးသော ကုမ္ပဏီတခု ဖြစ်သည်။ ဤအမှုသည်သည် သင့်အား သူ ဂိုးဒင်းဒိုမ်းမှ ရရှိခဲ့သည့် စာမျက်နှာ ၇ မျက်နှာပါသော မြေဝယ်ယူခြင်းဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ် စာချုပ်ကို ပေးခဲ့ပြီး ထိုအရာများကို ဖတ်ကြည့်ပြီး သူ့အား ရှင်းပြပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ဤလှုပ်ရှားမှုတွင် ထို စာရွက်စာတမ်းရှိ အရေးအကြီးဆုံးသော အချက်များကို သင်မှ သင့်အမှုသည်အား ရှင်းပြပေးရမည်။

ဤစာရွက်စာတမ်းမှ ပါဝင်သော အရာများကို အမှုသည်အား နားလည်အောင် ရှင်းပြပေးပါ။

- ဝယ်ယူမည့်ဈေးနှုန်း၏ တဝက်ကို လက်ငင်းငွေပေးချေရမည်။
- ငါးနှစ် - ထိုလက်ကျန်ငွေကို ငါးနှစ်အတွင်း ဆပ်ရန် တနှစ်တနှစ်တွင် တူညီသော ငွေပမာဏကို ပေးချေ သွားရမည်။
- ငါးနှစ်တစ်ခုတွင် သတ်မှတ်ထားသော စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်၏ ပစ်မှတ်/ရည်မှန်းချက်ကို ရောက်ရှိရမည်။
- အကယ်၍ ထိုငါးနှစ်အတွင်း စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်၏ ပစ်မှတ်/ရည်မှန်းချက်ကို မရရှိခဲ့လျှင် ထိုမြေပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ငွေပေးချေထားမှု အားလုံးတို့ကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးရမည်။ ထိုသတ်မှတ်ထားသော ပစ်မှတ်များသည် တော်တော် လေး မြင့်ပါသည်။

သင်ပူပန်သည်မှာ -

ဝယ်ယူသူဘက်မှ မည်မျှပင် အမှားပြုလုပ်နေစေကာမူ ၎င်းတို့ဝယ်ယူထားသောအရာများကို အလိုအလျောက် သိမ်းဆည်းခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် တရားမမျှတဟု သင်ထင်သည်။ ထိုအရာများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အလွဲသုံးစား လုပ်နေမှု (များသောအားဖြင့် ပဋိညာဉ်များ၏ ၃ နှစ်မြောက် သို့မဟုတ် ၄ နှစ်မြောက် အချိန်များ တွင်) အများအပြားရှိသည်ကိုလည်း သင် ကြားသိခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော အလွဲသုံးစား လုပ်နေခြင်းများမှ ဤအမှုသည် ကဲ့သို့သော ဝင်ငွေနည်းပါးသည့်အကြားမှ ဝယ်ယူရသောသူတို့အတွက် နောက်ဆုံးတွင် မြေလည်းမကျန်၊ ပေးပြီး ငွေများလည်း ရှုံး၊ တခါတရံ ငွေလက်ငင်းချဝယ်ရာတွင် ပေးရန်ကျန်နေသော ချေးငွေများပါ ပေးဆပ်ရန် တာဝန်များ ဆက်ရှိ နေတတ်သေးသည်။

ဖြစ်နိုင်သည့် အဖြေ -

Golden Domes သည် ထိုသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းများကို အစိုးရထံမှရယူပြီးသင့်တင့်သော အကျိုးအမြတ်ရှာနိုင်ရန်အတွက် အစိုးရသို့ လုပ်ပေးရန်ရှိသော ပစ်မှတ်/ရည်မှန်းချက်ကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး၍ ရနိုင်သည်ဟု သင်ထင်ပါ။ အလိုအလျောက် ပြစ်ဒဏ်အဖြစ်သိမ်းယူခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းတခု သင့်ထံတွင် ရှိသည်။ ထိုအရာမှာ နှစ်စဉ်ရရှိရမည့် ထွက်ကုန်ပစ်မှတ်/ရည်မှန်းချက်ကို မရရှိခဲ့ပါက ထိုသို့ ပျက်ကွက်သည့် ရက်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း အကြောင်းကြားစာများပေးပို့ကာ ဝယ်ယူသူများအား မြန်ဆန်ပြီးရှင်းသော ခုံသမာဓိနည်းဖြင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပြုလုပ်ပြီး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ ခုံသမာဓိအဖွဲ့မှ ထိုသို့ ထွက်ကုန် ပစ်မှတ်သို့ မရောက်ရှိခဲ့ခြင်းသည် ဝယ်ယူသူတို့ဘက်မှ ထိန်းချုပ်မရနိုင်သော အခြေအနေများ (ဥပမာအားဖြင့် - မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ ဖျက်ပိုးများ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်း၊ တောမီးလောင်ခြင်း၊ နှင့် စိုက်ပျိုးရန် မျိုးစေ့များ မရရှိနိုင်ခြင်း) နှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသဖြင့် ထိုသို့ ထွက်ကုန်ပစ်မှတ်သို့ မရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သလားဆိုသည်ကို စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ်ပါမည်။ အကယ်၍ ခုံသမာဓိအဖွဲ့သည် ဝယ်ယူသူတို့ဘက်မှ မမှားကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးခဲ့လျှင် သူ (သို့) သူမ သည် ထိုပြင်ပအခြေအနေများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြဿနာများ ဖြေရှင်းပြီးသည့်အပေါ်တွင် နောက်တကြိမ် ထွက်ကုန် ပစ္စည်းများ ပေးအပ်ရန် နေ့စွဲ/ရက်ကို တောင်းပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့အပြင် နောင်တွင် ထိုသို့ စိုက်ပျိုးထွက်ကုန်များ ပေးအပ်ရမည့် ရက်များကို လည်း ပြောင်းလဲစီစဉ်ပေးရန်နှင့် သတ်မှတ်ရက်ထက်နောက်ကျပြီးမှ ကောက်ခံပေးရန် စသော သတ်မှတ်ချက်များကိုလည်း တရားမျှတမှုအရ လိုအပ်ချက်အတိုင်း တောင်းဆိုခွင့် ရှိစေရမည်။

အဆိုးဘက်မှ ဖြစ်နိုင်ခြေ -

Golden Domes သည် ထိုသို့ သိမ်းယူထားသောမြေများမှ အကျိုးအမြတ်ထုတ်ခွင့်ရရန်အတွက် အစိုးရအဖွဲ့အား လျှို့ဝှက်စွာ အခကြေးငွေများပေးထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ကောလာဟလ သတင်းများ ထွက်ရှိနေခြင်းအပေါ် ခိုင်မာသော ကိုးကားချက်များကို ရယူပြီး ထိုကိုးကားချက်များမှ တဆင့် ညှိနှိုင်းမှုများကို သင်ပြုလုပ်လိုသည်။ ဤအမှုသည် သည် ထိုသို့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် Golden Domes ကို ဒေါသထွက်ကောင်းထွက်စေမည်။ ထို့အပြင် ထိုသူတို့သည် အမှုသည်အား မြေမရောင်းချရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များလည်း ချနိုင်ခြေလည်း ရှိကြောင်းကို သင့်အမှုသည်အား နားလည်အောင် ရှင်းပြထားရမည်။

9.4.4 - It's Complicated - Information for Lawyers

You represent this client pro bono [charging no fee for your services]. This client wants to buy 3 acres of land from Golden Domes Land, Ltd, a local corporation which has an arrangement to sell government confiscated property to local citizens for agricultural production. This client left you a seven page land purchase contract that she or he received from Golden Domes, and asked you to review and explain it. This activity involves the meeting where you explain the important aspects of this standard form document.

Make sure this client understands that this document includes:

- a down payment of half of the purchase price,
- five annual, equal sized, payments satisfying the balance.
- specific agricultural production targets for each of the five years.
- forfeiture of all rights to this land and all money paid so far if one of these annual agricultural production targets is not satisfied. These targets seem high..

Your concerns:

You think making forfeitures automatic regardless of any fault by purchasers seems very unfair. You have heard of substantial abuses occurring with these clauses, usually in the 3rd or 4th year of these contracts. These abuses leave low income purchasers, like this client, with no land, loss of what they have already paid, and often continued obligations to pay loans needed for their down payment.

Possible solution:

You do not think Golden Domes can negotiate to remove these targets given the obligations they have to the government which gave them the right to make a reasonable profit selling confiscated land. You have an idea for a way to negotiate around the automatic forfeiture provision. It involves negotiating for a clause that allows purchasers to a quick and simple arbitration occurring within 60 days of notice given regarding a failure to meet an annual failure. This arbitration will determine whether the failure resulted from circumstances beyond the purchasers' control, such as draught, flood, pest invasion, wild fires, and unavailability of seeds. If an arbitrator decides in favor of the purchaser, he or she has the ability to order a new reasonable target date based upon resolution of the problems caused by outside conditions, and to rearrange and reduce future target dates and specifications as justice requires.

Downside:

As leverage, you intend to make implicit references to rumors regarding hidden "fees" that Golden Domes paid the government to get this opportunity to profit from confiscated lands. You also must make sure that this client understands that negotiating this way could anger Golden Domes and cause them to decide not to sell to the client.

9.4.5 – Standard Practice or Unconscionable

Assume another troublesome provision exists in the contract Golden Domes, Ltd., provided to your client in the preceding simulation. The provision states “in the event of any litigation regarding any aspect of this agreement, purchaser [our client] agrees to pay all attorney’s and court fees that seller [Golden Domes, Ltd.] incurs in prosecuting or defending it.”

- (1) Is this fair and just? (While this may be relatively new in Myanmar, it is very common in contracts many American companies use with their customers regardless of their economic status, bargaining power, and affordable access to lawyers)
- (2) Is the automatic forfeiture provision fair and just?
- (3) How should rule of law advocates deal with private contract provisions that routinely exploit low income, vulnerable, and marginalized citizens in the above and many other ways?
- (4) Do the following summarized provisions of the Myanmar Contract Act? Should more be done? How can it be done?

Relevant Law:

- “Consent is said to be free, when it is not caused by undue influence, as defined in section 16,” section 14(2)
- “A contract is said to be induced by ‘undue influence’ where the relations subsisting between the parties are such that one of the parties is in a position to dominate the will of the other and uses that position to gain an unfair advantage over the other,” section 16(1)
- “a person is deemed to be in a position to dominate the other,” section 16(2)
 - “Where he holds a real or apparent authority over the other,” section 16(2)(a)
 - “Where he makes a contract with a person whose mental capacity is temporarily or permanently affected by reason of age, illness or mental or bodily distress,” section 16(2)(b)
- “Where a person, who is in a position to dominate the will of another, enters into a contract with him, and the transaction appears, on the face of it or on the evidence adduced, to be unconscionable, the burden of proving that such contract was not induced by undue influence shall lie upon the person in a position to dominate the will of the other,” section 16(3)

ဝေငှစာရွက် ၅ - စံထားရမည့် ဓလေ့ထုံးစံနှင့် အလွန်အမင်းဖြစ်သော ဓလေ့ထုံးစံများ

Golden Domes ကုမ္ပဏီမှ သင့်အမှုသည်အား ပေးလိုက်သော ပဋိညာဉ်စာချုပ်တွင် ဒုက္ခဖြစ်စေမည့် တခြားသော ပြဋ္ဌာန်းချက်တခု ဆက်လက်ရှိနေသည်ဟု ယူဆပါ။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ ဤသဘောတူညီချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး တရားစွဲဆိုခြင်းတခုခု ရှိခဲ့လျှင် ရောင်းသူဘက် (Golden Domes) ဘက်မှ ကုန်ကျမည့် တရားစွဲခြင်း စရိတ်များ (သို့) ပြန်လည်ချေပစရိတ်များအားလုံးကို ဝယ်ယူသူဘက်မှ (ကျွန်ုပ်တို့အမှုသည်ဘက်မှ) အလုံးစုံသော စရိတ်များ ... ရှေ့နေများနှင့် တရားရုံးစရိတ်များကို ကုန်ကျခံပါမည်ဟု သဘောတူပါသည်ဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

(၁) ထိုအရာသည် တရားမျှတမှုရှိပါသလား။ (ဤအရာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆန်းသစ်နေသော အရာတခု ဖြစ်နေသော်လည်း အမေရိကန်ကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏ ဝယ်ယူသူ/ဖောက်သည်များ (၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ၊ ဝယ်လိုအားနှင့် ရှေ့နေငှားရမ်းနိုင်မှုရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းအပေါ် ထည့်သွင်းမစဉ်းစားဘဲ) နှင့် အမြဲ ချုပ်ဆိုသော ပဋိညာဉ်များအရာများ ဖြစ်ကြသည်။

(၂) အလိုအလျောက် ပြစ်ဒဏ်အဖြစ်သိမ်းယူခြင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် တရားမျှတမှု ရှိပါသလား။

(၃) အထက်ပါနည်းလမ်း (သို့) တခြားသောနည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ခလစာနည်းပါးသူများ၊ အကျိုးခံစားခွင့် ကောင်းစွာ မရရှိသူများ နှင့် ဦးစားပေးမခံရဘဲ ပထုတ်ထား ခံရသောသူများ အပေါ်တွင် ပုံမှန် ခေါင်းပုံဖြတ် အမြတ်ထုတ်ခြင်းများနှင့် စပ်ဆိုင်နေသည့် (ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆက်စပ်နေသော) ကိစ္စများတွင် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးရှေ့နေများသည် မည်သို့ လုပ်ဆောင်သင့်သနည်း။

(၄) အောက်ဖော်ပြပါတို့သည် မြန်မာ့ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြပေး နိုင်ပါသလား။ ထို့ထက်ပိုပြီး လုပ်ဆောင်သင့်သော အရာများရှိပါသလား။ မည်သို့ လုပ်ဆောင် သင့်သနည်း။

စပ်ဆိုင်သော ဥပဒေ

- မလျော်ငြာသုံးခြင်းကြောင့်မဟုတ်လျှင် သဘောတူချက်သည် လွတ်လပ်သည် မည်၏။ ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မ ၁၄ (ခ)
- ပဋိညာဉ်ချုပ်ဆိုရာတွင် ပါဝင်သည့် နှစ်ဖက်အချင်းချင်း၏ ဆက်ဆံမှုမှာ တဖက်က အခြားတဖက်၏ စိတ်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော အခြေအနေတွင် ရှိပြီး၊ အခြားတဖက်ထံမှ မလျော်သော အခွင့်အရေးကို ရရှိရန် ထိုအခြေအနေကို အသုံးပြုခဲ့လျှင်၊ ပဋိညာဉ်ကို “မလျော်ငြာ” သုံး၍ ချုပ်ဆိုစေသည်သည် မည်၏။ ပုဒ်မ ၁၆ (က)
- “တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူသည် အခြားသူ၏ စိတ်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော အခြေအနေတွင် ရှိသည်ဟု မှတ်ယူသည်” ပုဒ်မ ၁၆ (ခ)
 - “ထိုသူသည် အခြားသူအပေါ် အမှန်တကယ် ဩဇာအာဏာရှိခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဩဇာ အာဏာရှိဟန်ရှိခြင်း” ပုဒ်မ ၁၆(၂)(က)
 - “ထိုသူသည် အသက်အရွယ်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဖျားနာခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်စိတ် ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေ ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတန်း ဉာဏ်ရည် လျော့ပါးသူနှင့် ပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ခြင်း” ပုဒ်မ ၁၆ (၂)(ခ)
- “အခြားသူတစ်ဦး၏ စိတ်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် ရှိသောသူသည် ထိုသူနှင့် ပဋိညာဉ် ပြုလုပ်ရာတွင် အမှုကိစ္စမှာ အမြင်အရသော်လည်းကောင်း၊ တင်ပြသော သက်သေခံချက်အရ သော်လည်းကောင်း၊ ကျိုးကြောင်း မဆီလျော်လျှင်၊ ထိုပဋိညာဉ်ကို မလျော်ငြာသုံး၍ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း သက်သေပြရန် တာဝန်သည် အခြားသူ၏ စိတ်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် ရှိသော သူအပေါ် ကျရောက်စေရမည်။” ပုဒ်မ ၁၆ (၃)